

Innkalling Formannskapet

Møtedato: 24.03.2022
Møtested: Austrheim samfunnshus
Møtetid: 10:00 - 16:30

Einar Vaage (IUV) kjem klokka 10:30 og orienterer om GreenSpot Mongstad. Det er mogeleg at Baste Tveito (NONL) også kjem. Han vil i så fall orientera om kraftsituasjonen i Bergensregionen og kva som blir gjort for å betra denne på kort og lang sikt. Ordførar har utfordra begge til å seia noko om kva forventningar dei har til Austrheim som vertskommune/nabokommune og kva ein kan gjera på politisk og administrativt nivå for å gjera Fensfjordområdet meir attraktivt for næringsaktørar.

Forfall skal meldast til Servicekontoret t. 56162000/post@austrheim.kommune.no
Varamedlem møter berre etter nærare innkalling

Saksliste

Saksnr	Tittel
025/22	Godkjenning av innkalling og saksliste
026/22	Godkjenning av møteprotokoll
027/22	Meldingar
027/22.1	Årsmelding fra DigiVestland - 2021
028/22	Delegerte saker
029/22	Orienteringssak
030/22	Auka investeringsramme VA
031/22	Kommunedelplan for klima- og energi for Austrheim kommune 2022-2032
032/22	Kommunedelplan for naturmangfald i Austrheim kommune - Oppstart av planarbeid
033/22	Regional transportplan 2022 – 2033 - Innspel til økonomisk handlingsprogram og investeringsprogram frå Austrheim kommune
034/22	Bassengnemnd 2022

Austrheim 12. mars 2022

Per Lerøy
ordførar

Ketil Tjore
møtesekretær

Sakspapir

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
025/22	Formannskapet	PS	24.03.2022

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Ketil Tjore	FE-033	22/309

Godkjenning av innkalling og saksliste

Framlegg til vedtak:

Innkalling og sakliste vert godkjent

Saksopplysninger:

Sakspapir

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
026/22	Formannskapet	PS	24.03.2022

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Ketil Tjore	FE-033	22/309

Godkjenning av møteprotokoll

Vedlegg:

Protokoll - Formannskapet - 24.02.2022

Framlegg til vedtak:

Møteprotokoll frå forrige møte vert godkjent

Saksopplysninger:

Error! Not
a valid
filename.

AUSTRHEIM KOMMUNE

Møteprotokoll Formannskapet

Møtedato: 24.02.2022
Møtestad: Austrheim samfunnshus
Møtetid: 09:00 - 12:35

Synfaring Bergsvikmarka, gbnr 157/44
Orientering om klage på skatt, Equinor
Orientering om beiteprosjekt, førebygging utmarksbrann
Orientering om status økonomi

Frammøtte medlemmer	Parti	Rolle
Per Lerøy	AP	Ordfører
Morten Sognes	H	Medlem
Bjørn Inge Håland Dyrkolbotn	SP	Medlem

Forfall meldt frå medlem:	Parti	Rolle
Inger Lise Brekke	H	Varaordfører
Helge Dyrkolbotn	KRF	Medlem

Frammøtte varamedlemmer:	Parti	Rolle
Aslak André Bakke	H	Varamedlem
Randi Keilegavlen Dyrøy	KRF	Varamedlem

Desse møtte frå administrasjonen:

Asbjørn Nagell Toft, Bjarne Ve Sæbø, Christopher Marius Straumøy, Ketil Tjore, Odd Harald Dommersnes, Thomas Lindås

Austrheim 24. februar 2022

Per Lerøy
ordfører

Ketil Tjore
møtesekretær

Sakliste

Saknr	Tittel
019/22	Godkjenning av innkalling og sakliste
020/22	Godkjenning av møteprotokoll
021/22	Delegerte saker
022/22	Orienteringssak
023/22	Revidering av reglement for folkevalde organ i Austrheim kommune
024/22	Søknad om dispensasjon til bod - gbnr. 157/44 - Bergsvik - Fritidsbustad

019/22: Godkjenning av innkalling og sakliste

Kommunedirektøren sitt framlegg:

Innkalling og sakliste vert godkjent

24.02.2022 FORMANNSKAPET

Sidan varaordfører Inger Lise Brekke (H) var fráværande, vart Morten Sognnes (H) vald som varaordfører i dette møtet.

Sidan kommunedirektør Bjørnar Fjellhaug var fráværande, fungerte kommunalsjef Thomas Lindås som kommunedirektør i dette møtet.

Handsaming i formannskapet:

Kommunedirektøren sitt framlegg vert samrøystes vedteke

FS - 019/22 - 24.02.2022 - Vedtak:

Innkalling og sakliste vert godkjent

020/22: Godkjenning av møteprotokoll

Kommunedirektøren sitt framlegg:

Møteprotokoll frå forrige møte vert godkjent

24.02.2022 FORMANNSKAPET

Ordføraren ba om at det vart notert at formannskapet framleis vil ha ei orientering om korleis ein i samarbeid med Nav kan få til ei ordning med organisering av sommarjobbar for ungdommar, og eit opplegg gjennom Grønt arbeid der ein kan engasjera innbyggjarar med restarbeidsevne. Dette kan vera utkjøring av mat til eldre, rydding rundt kommunale bygg, og tilbod til private om å slå plenar/rydda, med meir. Kommunedirektøren har starta på dette, men var ikkje klar til dette møtet pga. sjukdom.

Handsaming i formannskapet:

Kommunedirektøren sitt framlegg vert samrøystes vedteke

FS - 020/22 - 24.02.2022 - Vedtak:

Møteprotokoll frå forrige møte vert godkjent

021/22: Delegerte saker

Kommunedirektøren sitt framlegg:

Delegerte saker vert tekne til orientering

24.02.2022 FORMANNSKAPET

Avdelingsleiar plan, Asbjørn Toft, orienterte om delegerte vedtak.

Det var spørsmål kring bruksløyve til bustad der ein i etterkant har funne ut at det ikkje er montert naudsynt pumpe på avlaup. Administrasjonen viste til at kommunen gjennomfører dokumentkontroll, og når det er signert på at det er utført, så legg ein til grunn at det er rett.

Handsaming i formannskapet:

Kommunedirektøren sitt framlegg vart samrøystes vedteke

FS - 021/22 - 24.02.2022 - Vedtak:

Delegerte saker vert tekne til orientering

022/22: Orienteringssak

Kommunedirektøren sitt framlegg:

24.02.2022 FORMANNSKAPET

Avdelingsleiar plan, Asbjørn Toft, orienterte om det private arbeidet som pågår med næringsområdet i Øksnesmarka (presentasjonen ligg ved møteboka).

Det vil gå ut melding om planoppstart til grunneigarar og offentlege instansar ein av dei første månadene, der offentlege etatar kan komma med plankrav og rekkjefølgjekrav. Kommunen kan også komma med krav.

Avdelingsleiar plan, Asbjørn Toft, orienterte om beiteprosjektet, der ein skal ha landskapspleie med geiter som eit arbeid for å redusera fare for utmarksbrann (presentasjonen ligg ved møteboka). Dette er aktuelt for fleire område kring kommunesenteret, og kan også vera aktuelt for friluftsområdet i Øksneset, der i samarbeid med Bergen og omegn friluftsråd.

Ordførar Per Lerøy (Ap) viste til at det er naudsynt å følgja opp med beiting i tilfelle der ein har tatt

ned skog/kratt. Der ein tek vekk eitt tre, kjem det opp 10-15 nye busker. Viktig på fleire måtar, brannførebygging, attåtning for bønder, og redusera pollenplager for dei med allergi.

Bjørn Inge Håland Dyrkolbotn (Sp) spurte om ein har vore i kontakt med bønder i Austrheim. Her svara Asbjørn Toft at ein har vore i kontakt med fleire, men det tar tid å bygga opp ein geitestamme. Om ein leiger inn geiter frå Hopsdal no, kan desse bøndene vera med på å driva opplæring av bønder her. Med beiting av geiter først kan det vera mogleg med villsau/sau i etterkant.

Aslak Bakke (H) sa at ein også bør sjå på villsau, utan at det skal stoppa prosjektet med geiter i første omgang. Må informera lokale bønder om arbeidet som er i gang.

Morten Sognes (H) sa at det er bra å komma i gang med dette, men kan utvida seinare med sau, kyr eller anna. Viste til vegetasjonsbrannane på Sotra, og sa at det er viktig å halda vegetasjonen nede.

Bjørn Inge Håland Dyrkolbotn (Sp) sa at ein bør ha villsau/sau også, her svara Asbjørn Toft at det er bra men krev gjerde. Geiter kan beita med NoFence, slik at ein ikkje må gjerda inn områda.

Aslak Bakke (H) spurte om kostnad for dette, her svara Toft at det vil vera ein kostnad på 40 kroner per geit per dag, som skal dekkja utstyr og lisensar. Ordførar Lerøy (Ap) skaut inn at det er ei ramme på eit par hundre tusen til dette.

Økonomi- og personalsjef Odd Harald Dommersnes orienterte om det økonomiske resultatet for 2021, som enda på 7,3 millionar kroner i mindreforbruk. Kom heldig ut på gode skatteinntekter, lågare sosialhjelpskostnader og låge pensjonskostnader.

Dommersnes viste til at det er nokre ting ein må sjå på framover:

- Sjukefråvær, store underliggende kostnader
- Kostnad til revisjon
- Års skule, underskot i 2021
- Kystbarnehagen, underskot i 2021
- I det heile må ein sjå nærare på drift framover, for å få betre kontroll på at ein ikkje bruker meir enn budsjettet.

Overskotet er sett til disposisjonsfond, og så får kommunestyret dette opp i juni der ein kan bruka overskotet til asfaltering eller anna.

Ordførar Per Lerøy (Ap) sa at det har vore to spesielle år med tanke på sjukefråvær. Generelt må ein ha fokus på gode tenester til innbyggjarane.

Aslak Bakke (H) spurte om kvifor det er avdelingar som har brukt meir enn budsjettet, her svara Dommersnes at det nok har vore slik tidlegare at det har gått greit å bruka meir, men ein må over på at kvar eining skal klara budsjettet sitt.

Dommersnes sa det er månadleg rapportering, men må ha strengare oppfølging av at ein heldt budsjettet sitt. Treng kanskje eit politisk signal om dette.

Morten Sognes (H) sa at det bør gjerast eit arbeid for å snu trenden på den enkelte arbeidsplassen, må jobba med dette no etter Korona.

Morten Sognes (H) ba om at ein brukar midlar til å ferdigstilla næringstomta ved Mongstadkrysset, og får masseutskifta til eldebustader på Kaland. Her svara Lerøy (Ap) at næringsområdet må ordnast med investeringsmidlar, medan disposisjonsfond må ein ha i bakhand dersom det skjer noko uføresett med inntektene.

Ordførar Per Lerøy (Ap) viste til uttalen som Fedje har gitt om E39 Vågsbotn-Klauvaneset, der dette arbeidet ikkje skal utsetjast. Her gav formannskapet ordføraren løyve til å omarbeida uttalen og melda denne inn frå Austrheim.

Ordførar Per Lerøy (Ap) orienterte om status for selskapet Plastcon sine planar om eit anlegg for plastresirkulering.

Bjarne Sæbø orienterte om klage frå Equinor på eigeomsskatt. Der er det ein detalj som kom opp på nytt, og er handsama i eigeomsskattenemnda, og som skal opp i felles klagenemnd for eigeomsskatt. På denne klagen er det ikkje så store summar det er tale om, på grunn av at klagen er på reglane som var gjeldande før siste lovending om skattlegging av verk og bruk.

Ordførar Per Lerøy (Ap) sa om rettsaka mellom Equinor og Alver, der Alver tapte i første rettsrunde, der er det venta ein søknad frå Alver om partshjelp i samband med ei ankesak. I tillegg vil Nettverk av

petroleumskommunar (NPK) bidra.
Handsaming i formannskapet:
Kommunedirektøren sitt framlegg vart samrøystes vedteke

FS - 022/22 - 24.02.2022 - Vedtak:

Orienteringane vert teke til vitande.

023/22: Revidering av reglement for folkevalde organ i Austrheim kommune

Kommunedirektøren sitt framlegg:

Kommunestyret vedtek «Reglement for folkevalde organ i Austrheim kommune» slik det ligg føre.

Kommunestyret ber kommunedirektøren koma attende med eiga sak om politisk styringsmodell i løpet av hausten.

24.02.2022 FORMANNSKAPET

Fungerande kommunedirektør i dette møtet, Thomas Lindås, orienterte om saka. Dette er ei oppdatering i samband med nytt lovverk, kommande streaming av politiske møte, med meir. Til hausten vil ein starta arbeidet med å vurdere ny politisk organisering/utvalsmodellen.

Handsaming i formannskapet:

Kommunedirektørens framlegg til vedtak vart samrøystes vedteke.

FS - 023/22 - 24.02.2022 - Vedtak:

Formannskapet rår kommunestyret til å vedta «Reglement for folkevalde organ i Austrheim kommune» slik det ligg føre.

Kommunestyret ber kommunedirektøren koma attende med eiga sak om politisk styringsmodell i løpet av hausten.

024/22: Søknad om dispensasjon til bod - gbnr. 157/44 - Bergsvik - Fritidsbustad

Kommunedirektøren sitt framlegg:

Austrheim kommune gjev ikkje løyve til dispensasjon frå føresegn i reguleringsplan, plan-id: 2006003, til bod med takutstikk.

Grunngjeving for vedtaket går fram av saksutgreiinga.

Vedtaket har heimel i plan- og bygningslova (pbl.) § 19-2 jf. § 12-4 og naturmangfaldslova §§ 8-12.

Austrheim kommune gjev *ikkje* løyve til dispensasjon frå føresegn i reguleringsplan, plan-id: 2006003, til bod med takutstikk.

Grunngjeving for vedtaket går fram av saksutgreiinga.

Vedtaket har heimel i plan- og bygningslova (pbl.) § 19-2 jf. § 12-4 og naturmangfaldslova §§ 8-12.

24.02.2022 FORMANNSKAPET

I denne saka var det synfaring tidleg i formannskapet, der deltok Per Lerøy (Ap), Morten Sognnes (H), Aslak Bakke (H), Randi K. Dyrøy (KrF) og Bjørn Inge Håland Dyrkolbotn (Sp).

Sakshandsamar Christopher Straumøy orienterte om saka. I reguleringsplanen er det ikkje lagt opp til frittstående bod, men det er endra slik at ein kan bygga inntil 15 kvadratmeter BYA bod (endring gjort i 2021). Takutstikk skal inngå i BYA, og i dette tilfellet er det dobbelt så stort med dette. Det kommunedirektøren er oppteken av, er at dette kan skapa presedens der alle kan bygga større enn 15 kvadratmeter BYA.

Ordførar Per Lerøy (Ap) ba om at formannskapet samlar seg om eit vedtak i denne saka.

Det vart spelt inn frå fleire at bygget i utgangspunktet ser OK ut plassert i terrenget, men det kan skapa presedens for andre deler av dette feltet og andre stader i kommunen om ein gjev dispensasjon til dette tiltaket.

Ordførar Per Lerøy (Ap) viste til innspel kommunen tidlegare har fått om at det er risikabelt å ha for detaljerte planar, for det er vanskeleg å sjå for seg alle detaljar når ein lagar planen. Plassering kan vera betre å ha fridom på for å kunna justera i etterkant.

Avdelingsleiar plan Asbjørn Toft orienterte om prosessen som var for å få på plass planendringa om å kunna bygga ein bod på 15 kvadratmeter, det det mellom anna vart sett på plassering på kvar tomt. Om nokon ønskjer å bygga større enn dette kan ein søka om planendring, men det krev ein eigen prosess. Toft viste til at grunneigarane har vore medverkande i planarbeidet, og har fått det som dei ville ha det. Vil skapa presedens om ein gjev dispensasjon her.

Sakshandsamar Christopher Straumøy viste til at det i dette tilfellet har vore ei planendring frå der ein ikkje kunne bygga bod, til at ein kunne bygga ei bod på 15 kvadratmeter. Det er den konkrete grensa på 15 BYA for ein bod som er aktuell.

Bjørn Inge Håland Dyrkolbotn (Sp) viste til at det kan skapa presedens om ein gjev dispensasjon her.

Handsaming i formannskapet:

Kommunedirektørens framlegg til vedtak vart samrøystes vedteke.

FS - 024/22 - 24.02.2022 - Vedtak:

Austrheim kommune gjev *ikkje* løyve til dispensasjon frå føresegn i reguleringsplan, plan-id: 2006003, til bod med takutstikk.

Grunngjeving for vedtaket går fram av saksutgreiinga.

Vedtaket har heimel i plan- og bygningslova (pbl.) § 19-2 jf. § 12-4 og naturmangfaldslova §§ 8-12.

Sakspapir

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
027/22	Formannskapet	PS	24.03.2022

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Ketil Tjore	FE-033	22/309

Meldingar

Saker

Saksnummer	Tittel
027/22.1	Årsmelding fra DigiVestland - 2021

Framlegg til vedtak:

Meldingane vert tekne til orientering

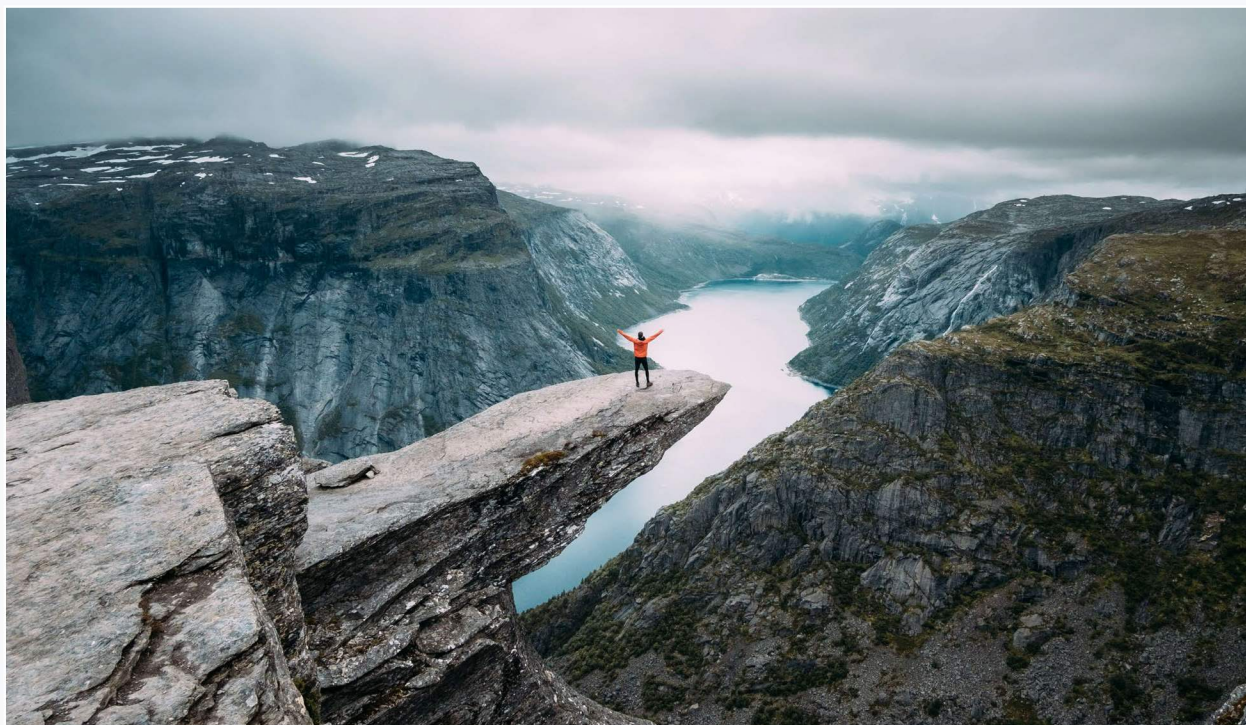
Saksopplysninger:

Digi Vestland
samordna regional digitalisering

0100100011101011101111010101
0010000010101101010101010101
01110100011011000110000101101110
01100100

Lenke til nettside med årsmeldinga: [Årsoppsummering 2021 \(digivestland.no\)](https://digivestland.no)

Årsoppsummering 2021

Som i 2020, har store delar av 2021 vore prega av koronapandemien, som snudde opp ned på arbeidskvardagen vi var vande til. Kontoret flytta inn i heimane til folk, og dei som må stille fysisk på arbeidsplassen har jobba under strenge restriksjonar. Vi fekk berre ei smaksprøve på ein normalisert kvardag, før krav om heimekontor og sosial

distansering var tilbake. Det har gitt oss mange utfordringar, men òg fleire moglegheiter.

Visjonen til Digi Vestland handlar om å skape og gi tilgang på gode, likeverdige og berekraftige tenester, uavhengig av kvar folk bur. Ved å gå saman i eit digitaliseringssamarbeid, skal vi bidra til effektiv digitalisering i kommunane. Det betyr at kommunane skal kunne handtere og dra nytte av den digitale utviklinga. Vi skal tilpasse dei nye løysingane i fellesskap, og ta dei raskt og effektivt i bruk. Det er dette vi til ei kvar tid jobbar for og strekk oss etter i Digi Vestland.

Fag- og tenestenettverk

Les årsoppsummering frå dei ulike fag- og tenestenettverka i Digi Vestland.

E-Helse

Oppvekst

**Plan, bygg og
geodata**

Sakspapir

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
028/22	Formannskapet	PS	24.03.2022

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Ketil Tjore	FE-033	22/309

Delegerte saker

Saker

Saksnummer	Tittel
030/22	<p>Aealoverføring av regulert areal frå gbnr 163/2 til 163/24 - Langøyyna</p> <p>Austrheim kommune gjev løyve til omsøkt arealoverføring av regulert areal frå gbnr. 163/2 til gbnr. 163/24. Grunngevinga for arealoverføringa er at søknaden er i tråd med reguleringsplan for Langøyyna, planid. 2017005. Vedtaket er heimla i plan-og bygningslova si §§ 20-1, 21-4 og 26-1.</p>
029/22	<p>Ferdigattest til carport på gbnr 128/42- Leirvåg</p> <p>I medhald av plan- og bygningslova § 21-10, vert det gjeve ferdigattest for heile tiltaket.</p>
024/22	<p>Konsesjon til kjøp av gbnr 161/8 - Øksnes</p> <p>Austrheim kommune gjev med heimel i konsesjonslova §§ 2, 9 og 11 konsesjon til Odd Martin Haugen for overtaking av gbnr 161/8 på Øksnes i Austrheim. Den avtala kjøpesummen er på kr. 3 600 000.</p> <p>Grunngevinga for vedtaket går fram av saksutgreiinga.</p> <p>Vedtaket vert sendt over til avdeling for kart og oppmåling for føring i matrikkelen. Søkjar vil få melding når dette er gjort og skøyte kan sendast til tinglysing.</p>
031/22	<p>Løyve til mellombels bruksløyve for bustadeining i seksjonsnr. 2 på gbnr. 147/126 - Skotneset</p> <p>I medhald av plan- og bygningslova § 21-10, 3. ledd vert det gjeve mellombels bruksløyve for seksjonsnummer 2 heile tiltaket på</p>

	<p>følgjande vilkår:</p> <p>1. Ferdigattest skal liggje føre <u>innan 01.06.2022</u>.</p>
025/22	<p>Løyve til bygging av garasje med reiskapsbod på gbnr 142/43 - Myravegen</p> <p>Det vert godkjent oppføring av garasje og reiskapsbod i medhald av plan- og bygningslova §§ 20-4, 29-2 og 29-4, samt naturmangfaldslova §§ 8-12 på følgjande vilkår:</p> <p>1. Det vert forutsett at byggverket vert oppført i tråd med kommuneplanen sine føresegner.</p>
023/22	<p>Løyve til frådeling av bustad på - gbnr 141/1 - Vikane</p> <p>Austrheim kommune gjev løyve til omsøkt frådeling av ein bebygd bustadtomt på gbnr. 141/1. Grunngevinga for frådelinga er at søknaden er i tråd med kommuneplan sin arealdel som vart godkjent den 11.04.2019 og delinga fører ikkje til drift- eller miljømessige ulemper for landbruket i området.</p> <p>Vedtaket er heimla i jordlova sin § 12 og plan-og bygningslova si §§ 20-1, 21-4 og 26-1.</p>
032/22	<p>Løyve til konsesjon - kjøp av eigedom gbnr 129/8 på Litlås i Austrheim kommune</p> <p>Austrheim kommune gjev sambuarparet Diana Haugsdal og Jack Sæthre konsesjon for kjøp av eigedomen GBNR 129/8. Det vert sett som vilkår av eigedomen vert slått saman med søkjarane sin eigedom gbnr 129/10. Vedtaket har heimel i § 1 og 9 i konsesjonslova.</p> <p>Vedtaket vert matrikkelført i kommunen og søkjarane vil få beskjed på mail når dette er gjort. Då er det klart for å sende skøytet til Kartverket for tinglysing.</p>
026/22	<p>Vedtak - gbnr 137/28 - Njøtevegen - utebod</p> <p>Med heimel i plan- og bygningslova §§ 20-2 andre ledd bokstav b vert det gjeve løyve til riving av eksisterende uthus og oppføring av nytt uthus på følgjande vilkår:</p> <p>1. Tiltaket skal plasserast som vist i situasjonsplan vedlagt søknad med</p>

	<p>heimel i pbl. § 29-4, jf. SAK § 6-3.</p> <p>2. Tiltaket får tilkomst til offentlig veg via privat veg.</p>
033/22	<p>Vedtak - Søknad - gbnr 142/114 - Vikane - tilbygg</p> <p>Med heimel i plan- og bygningslova §§ 20-1 [bokstav] vert det gjeve løyve til tiltak i eitt-trinn for oppføring av tilbygg på gnr 142 bnr 114 på følgjande vilkår:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tiltaket skal plasserast som vist i situasjonsplan datert [dato] med heimel i pbl. § 29-4, jf. SAK § 6-3. 2. Heile tiltaket vert godkjent i tiltaksklasse 1 med heimel i SAK § 9-3. <p>Med heimel i Forskrift om saksbehandling i byggesak § 6-8 gjev kommunen godkjenning på søknad om ansvarsrett som sjølvbygger for David Sætre Ludviksen for heile tiltaket.</p> <p>Det er en føresetnad for vedtaket at føretak og personar som ikkje har sentral godkjenning har utarbeidd og teke i bruk føretakssystem i medhald av SAK kapittel 10.</p>
028/22	<p>Vedtak - Søknad om ferdigattest - gbnr 159/8 - Dyrneset - naust</p> <p>Med heimel i plan- og bygningslova § 20-10 vert det gjeve ferdigattest for naust på gnr. 159, bnr. 8.</p> <p>Bygningen eller delar av den må ikkje takast i bruk til anna føremål enn det løyvet fastset. Bruksendring krev særskilt løyve, jf. pbl. § 20-1, bokstav d.</p>
027/22	<p>Vedtak - Søknad om ferdigattest - gbnr 159/9 - Dyrneset - naust</p> <p>Med heimel i plan- og bygningslova § 20-10 vert det gjeve ferdigattest for naust på gnr. 159, bnr. 9.</p> <p>Bygningen eller delar av den må ikkje takast i bruk til anna føremål enn det løyvet fastset. Bruksendring krev særskilt løyve, jf. pbl. § 20-1, bokstav d.</p>

Framlegg til vedtak:

Delegerte saker vert tekne til orientering

Sakspapir

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
029/22	Formannskapet	PS	24.03.2022

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Ketil Tjore	FE-033	22/309

Orienteringssak

Orienteringar frå kommunedirektør:

- Rapport legekantor/PWC
- Rapport legekantor Arbeidstilsynet
- Samarbeidsavtale med idrettslaget
- Status for kyrkja (ved Trine Jansen)
- Status politiske saker

Framlegg til vedtak:

Saksopplysninger:

Sakspapir

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
030/22	Formannskapet	PS	24.03.2022
	Kommunestyret	PS	

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Rolf-Henning Myrmel	FA-M00	22/349

Auka investeringsramme VA

Framlegg til vedtak:

Austrheim kommunestyre gjev prinsippvedtak om å auka ramma for investering på VA for 2022 til kr. 19,1 mill og ber kommunedirektøren gjere justeringa ved tertialjustering våren 2022.

Saksopplysninger:

Bakgrunn

Austrheim kommune står framfor store investeringar på VA. For å kunne gje byggeløyve for nye hus i kommunesenteret/Åråsfeltet må nye pumpestasjonar for avlaup byggast. Ein er i sluttfasen på oppgradering av Kalandfeltet og vass og avlaupsleidning frå Utkilen til idrettshallen der den vert knytt til eksisterande anlegg.

Avlaup sektoren er no flaskehalsen for vidare utbygging. Ein har no fått inn tilbod på ny pumpestasjon i Åråsvågen og pumpestasjon til Solen. I tillegg vil no Kystlandsbyen starte opp igjen bygging og ein må derfor få på plass pumpestasjon i Brevika, her ligg det ein utbyggingsavtale med kommunen.

Prosjekter:

Kalandfeltet	Kr. 2.200.000	Sum fakturerast 2022.
Utkilen – Idrettshall	Kr. 5.300.000	Tilbod, Sum fakturerast 2022.
Åråsvågen pumpestasjon.	Kr. 2.400.000	Tilbod
Grunnarbeid Åråsvågen	Kr. 2.800.000	Tilbod
Solen pumpestasjon	Kr. 1.500.000	Tilbod
Brevika pumpestasjon	Kr. 2.400.000/2	Stipulert.(50% Kystlandsbyen)
Ny pumpeleidning Blodvika	Kr. 2.700.000	Stipulert

Norconsult prosjektering	Kr. 500.000	Stipulert
Byggeleiiing	Kr. 500.000	Stipulert
Investeringsbehov 2022	Kr 19.100.000	

I tillegg må rensstasjonen i Blodvika oppgraderast, kostnad her er stipulert til ca 10 mill. Den må inn på investeringsbudsjett for 2023,

I følge økonomireglementet vert investeringa justert ved tertialjustering. Det er viktig no å få eit prnsippvedtak om at dette skal gjerast og kommunedirektøren vil leggje det til grunn i

Vurdering

Kommunedirektøren ber Austrheim kommunestyre auka ramma for investering på VA for 2022 til kr. 19,1 mill . Dette er eit viktig miljøtiltak og må utførast for å kunne gje nye byggeløyve i kommunesentrum. Desse stasjonane må byggast før Mastrevikområdet og kan knyttast til.

Kommunedirektøren ber om prinsippvedtak om at ramma skal aukast og vil gjere dei naudsynte justeringa ved budsjettjustering våren 2022 og vil implementerast i denne.

Økonomi

Kostnad vert dekkja på sjølvkostområde for VA.

Konklusjon

Austrheim kommunestyre gjev prinsippvedtak om å auka ramma for investering på VA for 2022 til kr. 19,1 mill og ber kommunedirektøren gjere justeringa ved tertialjustering våren 2022.

Sakspapir

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
031/22	Formannskapet	PS	24.03.2022

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Asbjørn Nagell Toft	Plannavn-Klima- og energiplan, Komnr-4632, FE-144	21/240

Kommunedelplan for klima- og energi for Austrheim kommune 2022-2032

Vedlegg:

Kommunedelplan for klima og energi for Austrheim kommune 2022-2032

Statsforvaltaren - Uttale - temaplan for klima og energi

Austrheim kommune - Tilsagn - om tilskot til kommunale klima- og energiplan

Innspel til klimaplan 2021 for Austrheim

Oppstart av Temaplan for klima og energi for Austrheim kommune

Framlegg til vedtak:

Formannskapet legg Kommunedelplan for klima og energi for Austrheim kommune 2022-2032 ut på offentlig ettersyn. Grunngevinga er gjeve i saksutgreiinga. Vedtaket er heimla i plan- og bygningslova si § 11-14.

Saksopplysninger:

Formannskapet vedtok den 18.03.2021 (sak 030/21) oppstart av planarbeid for plan for klima og energi for Austrheim kommune. Austrheim kommune fekk etter søknad **kr. 100.000** i tilskot av Vestland fylkeskommune til dette planarbeidet, dette løyingsbrevet er datert den 07.06.2021.

No er **Kommunedelplan for klima og energi for Austrheim kommune 2022-2032 med handlingsprogram** klar til å sendast ut på offentlig ettersyn. Denne planen skal vera eit verkty for at Austrheim kommune skal nå internasjonale, nasjonale, regionale og lokale klimamål. Firmaet Sweco AS vart hyra inn for å bistå kommunen med dette planarbeidet. Arbeidsgruppa for dette arbeidet i Austrheim kommune har vore ordførar Per Lerøy, plansjef Asbjørn Nagell Toft og avdelingsleiar på teknisk Rolf Henning Myrmel, dei har involvert andre fagpersonar og leiarar i kommunen i arbeidet.

Kommunedirektøren og dei tre kommunalsjefane innafor sine område har det overordna ansvaret for gjennomføring av tiltak etter denne kommunedelplanen. Når planen vert godkjent vert det naturleg å drøfta prioritering av tiltak i kommunedelplanen saman med kommunestyret, ut frå kostnadar og tilskotsordningar. Alle relevante sektorar kommunen må ta del i omstillinga. Økonomien kommunen framover som var på ROBEK-lista fram til 2021 spelar og inn her.

Den første **Klima- og energiplanen for Austrheim kommune** vart godkjent i 2011.

Planoppstarten vart annonsert på vanleg måte i lokalavis og heimeside, offentlege instansar og lag/foreningar vart tilskrivne. Innspelfrist vart satt til 18. mai 2021. Det kom innspel frå følgjande aktørar (innspela er vedlagt i saka):

1. Eldrerådet i Austrheim kommune kom med dette innspelet frå møte datert den 15.04.2021: *Eldrerådet ber om at det vert fortgang i planane om å fornya pumpestasjonen i Åråsvågen, for å sikra at dette miljøproblemet vert teke hand om. Om dette problemet hadde blitt løyst, kan det bli ein fin badeplass sentralt i kommunen.*

Austrheim kommune sin kommentar: Utbygginga av ny pumpestasjon i Åråsvågen skal starta våren 2022. Då vil vasskvaliteten i Åråsvågen verta betre. Den nye stasjonen vil vera viktig for å få eit reinare miljø i våre vassdrag. Såleis er dette eit viktig klimatilpassingstiltak då det fører til mindre avrenning av næringsstoff til våre vassdrag og sjøområde.

2. Vestland fylkeskommune kom med dette innspelet datert den 18.05.2021 (*forkorta*): *Klimautfordringane er ein av dei største utfordringane menneskeheita har stått ovanfor. Planen bør definere generelt mål knytt til korleis kommunen skal jobbe med miljømessig berekraft, og kva rolle kommunen skal ta i arbeidet med klimaomstilling av samfunnet. Dette inkluderer både ambisiøse mål for utsleppsreduksjon og korleis kommunen skal jobbe for å sikre kommunesamfunnet frå klimaendringane. Førre-var-prinsippet ligg her til grunn.*

Vi oppmodar dykk også til å vurdere kvar klimarisiko kommunen kan vere utsett for, både fysisk og økonomisk. Arealbruk og økosystem som er viktige for klimatilpassing bør kartleggast for å kunne gjere prioriteringar. Områder som våtmark, elvebreidder og skog kan dempe effekten av klimaendringar, og dette må ivaretakast inn i arealplanlegginga. Planen bør inkludere klimatilpassing ut over det som går på samfunnsikkerheit. Naturbaserte løysingar er viktig her.

Vestland fylkeskommune har i utviklingsplanen sett mål om nullutslepp innan 2030. Fylkeskommunen treng alle kommunar med på laget for å nå dette målet, og håpar at Austrheim kommune ynskjer å vere med på dette. Uavhengig om dei indirekte utsleppa er inkludert i målet om utsleppsreduksjon, bør planen ta føre seg forbruksbaserte utslepp. Ved planlegging i tett bebygde områder vil det vere spesielt aktuelt å nytte alternative energikjelder som fjordvarme eller fjernvarme.

I arbeidet med berekraft skal vi ta omsyn til både miljømessig, sosial og økonomisk berekraft. Tiltaka for å lukkast med klimaomstilling skal ikkje gå ut over innbyggjarane og kommunesamfunnet på ein urettferdig måte. Eit døme på dette kan vere bygging av sykkelveg, som ofte blir gjort som eit tiltak for å redusere utslepp. Folkehelse og tryggleik må og vera tema i planen. I tillegg er det sosiale, med møteplassar, friluftsliv og tilgang på natur viktig innan folkehelse og bør koplatt til klimaarbeidet.

Fylkeskommunen kom og inn på klimarekneskap og klimabudsjett i innspelet sitt. Klimaomstilling er eit leiaransvar. For å nå klima- og miljømåla kan det offentlege bidra gjennom innkjøp. Kommunen er ein stor innkjøparar, og kan på denne måte etterlyse varer og tenester som tek omsyn til klimautfordringane. Kvar krone kommunen nyttar kan påverke klimafotavtrykket til kommunen.

Austrheim kommune sin kommentar: Austrheim kommune har i stor grad teke med innspela frå Vestland fylkeskommune til følgje i dette planarbeidet. Økonomiske ressursar har gjort at klimabudsjett/klimarekneskap ikkje er laga. Det viktigaste no er handling for å redusera klimagassutsleppa og aktivt tilpassa oss klimaendringane så fort og godt som me kan. Kommunestyret sitt vedtak den 11.11.2021 om klimamål følgde opp fylkeskommunen sine målsetjingar på ein klar måte. Kommunedirektøren og dei tre kommunalsjefane innafor sine område

er ansvarleg for gjennomføring av tiltak etter denne kommunedelplanen. Statlege tilskotsordningar og initiativ infor dette arbeidet vil uansett Austrheim kommune følgja aktivt opp framover. Miljøsertifiseringa av Austrheim kommune som starta i 2021 og som pågår vil og vera styrande for prioriteringar av tiltak framover. Kommunen vil ha ein praktisk tilnærming til dette viktige arbeidet. Austrheim kommune tek elles innspelet til orientering.

3.Statsforvaltaren i Vestland kom med dette innspelet datert den 24.06.2022 (forkorta):

Kommunen må leggje FN sine berekraftsmål til grunn for planen. Statlege planretningsliner for klima-energi og klimatilpassing er det mest sentrale dokumentet når det gjeld nasjonale føringar for klimaarbeidet. Det er viktig at arbeidet med planen vert tverrfagleg, og at ein sikrar medverknad frå alle aktuelle etatar og aktørar i kommunen. Ansvar for arbeidet med planen bør difor vere forankra sentralt både i politisk og administrativ leiing. Vidare rår vi kommunen til å gi planen status som kommunedelplan, for å gi innhaldet i planen tilstrekkeleg fagleg og politisk tyngde til oppfølging og gjennomføring. Det går fram av dei statlege planretningslinene at klimaplanen bør ha eit handlingsprogram som viser ansvarsfordeling for oppfølging. Det er bra at kommunen vil utarbeide klimamål som del av planen.

Arealplanlegginga er sentral i arbeidet med å nå nasjonale klimamål, der ivaretaking av viktige naturområde og artar er avgjerande for å sikre økosystemtenester. Det er viktig å ikkje omdisponere karbonrike areal, både ut frå utsleppsreduksjon og klimatilpassing. Vi viser til krav i dei statlege planretningslinene om å vurdere bruk av naturbaserte løysingar i arbeidet med klimatilpassing. Kommunen må vektleggje samanhengen mellom utbyggingsmønster og klima. Vi vil elles viser til at utslepp frå landbruk bør få plass i arbeidet med planen. Det er og viktig å sjå samanhengen mellom klima-arbeidet og folkehelse, og planen vil difor ha relevans både for samfunnstryggleik og gode oppvekst- og levekår for befolkninga.

Austrheim kommune sin kommentar: Austrheim kommune har i stor grad teke med innspela frå Statsforvaltaren i Vestland til følgje i dette planarbeidet. Austrheim kommune har vald å gje denne planen status som kommunedelplan, dette for å gi innhaldet i planen tilstrekkeleg fagleg og politisk tyngde til oppfølging og gjennomføring. Ordførar har vore med i arbeidsgruppa for dette arbeidet, planen er såleis godt forankra politisk. Kommunestyret har vedteke klimamålet for Austrheim kommune, dette er eit ambisiøst mål for utsleppsreduksjon. Austrheim kommune har i dette planarbeidet vektlagt samspelet mellom klimamål, arealbruk, naturmangfald og klimatilpassing.

Økonomiske ressursar har gjort at klimabudsjett/klimrekneskap ikkje er laga, men tal/oversikt frå Miljødirektoratet er henta inn for Austrheim kommune. Det viktigaste no er handling for å redusera klimagassutsleppa og aktivt tilpassa oss klimaendringane så fort og godt som me kan.

Kommunestyret sitt vedtak den 11.11.2021 om klimamål følgde opp Vestland fylke sine målsetjingar på ein god måte. Kommunedirektøren og dei tre kommunalsjefane innafor sine område er hovudansvarleg for gjennomføring av tiltak etter denne kommunedelplanen. Når planen vert godkjent vert det naturleg å drøfta prioritering av tiltak i kommunedelplanen ut frå kostnader og tilskotsordningar. Austrheim kommune var på ROBEEK-lista ut i 2021, og me må prioritera kostnader og investeringar på ein fornuftig måte framover. Statlege tilskotsordningar og initiativ infor dette arbeidet vil uansett Austrheim kommune følgja aktivt opp framover. Kommunen vil ha ein praktisk og framtidretta tilnærming til dette viktige arbeidet. Miljøsertifiseringa av Austrheim kommune som starta i 2021 og som pågår vil og vera styrande for prioriteringar av tiltak framover. Kommunedelplanen har med seg eit handlingsprogram, tiltak som utløyser utgifter skal innarbeidast i økonomiplanen. Austrheim kommune tek elles innspelet til Statsforvaltaren til orientering.

4. Naturvernforbundet Nordhordland sitt innspel er datert den 19.05.2021 (forkorta):

Myr som karbonlager og potensielle klimagassutslepp ved nedbygging må kartleggjast og bereknast og få ein sentral plass i karbonrekneskapen til kommunen. I forhold til andre kommunar, har Austrheim mykje myr. Det må vera ei målsetting i planen om å unngå nedbygging av myr til landbruks- og næringsføremål, jfr. Miljødirektoratet si innstraming.

Fortetting av bustadbygging rundt sentra på Fønnes og Mastrevik vil redusera behovet for bilkøyring og leggja til rette for meir sykkel og gange. Samtidig må Austrheim kommune tilstreba ein mest mogleg desentralisert tenestestruktur slik at nærservicetilbod vert oppretthaldne der folk bur. Også det vil føra til mindre bilbruk og lågare klimagassutslepp. Fortetting og gode nærservicetilbod betingar tilrettelegging med gang- og sykkelveggar og trafikkisikringstiltak, mellom anna fartsreduserande tiltak. Talet på ladepunkt må halda tritt med auken i el-bilar, både privat og kommunalt. Kommunen må byrja å planlegga for hydrogen som drivstoff. Meir kollektivbruk er ved sidan av sykkel og gange ein effektiv måte å få ned klimagassutsleppa på. Med ny veg over Radøy bør kommunen arbeida for eit ringbussystem mellom Austrheim og Knarvik over Lindås og Radøy, ikkje minst fordi vegen over Radøy vil ha den kortaste reisetida til og frå Fosnøy og kommunesenteret i Mastrevik. Rutefrekvensane bør dessutan aukast, og takstane haldast på dagens nivå.

Austrheim bør bli ein føregangskommune med solenergi frå sine bygg og bør oppfordra private bedrifter og husstandar til å gjera det same. Ein slik småskala kraftutbygging vil koste lite på lang sikt. Kommunen har svært mange soltimar pr. år. Den kommunale bilparken bør vera fullelektrifisert innan 2025. Hydrogen kan vera eit alternativ.

Austrheim kommune sin kommentar: Austrheim kommune har i stor grad teke med innspela frå Naturvernforbundet til følgje i dette planarbeidet. Potensielle klimagassutslepp ved nedbygging vil framover verta kartlagt og talfesta i reguleringsplanarbeidet, der det er avgjort at slike område skal nyttast til utbyggingar i kommuneplanen sin arealdel. Å unngå å byggja ned myr- og våtmarksområde er tema i denne kommunedelplanen. Fortetting, aukt kollektivsatsing, fleire gang- og sykkelveggar, desentralisert tenestestruktur, fleire ladepunkt og el-bilar og bruk av solenergi er viktige tema i planen som no skal på offentleg ettersyn. Det viktigaste no er handling for å redusera klimagassutsleppa, men og aktivt tilpassa oss klimaendringane som kjem framover. Austrheim kommune tek elles innspelet til orientering.

Klimamål for Austrheim kommune

I kommunestyret i Austrheim vart det i møte den 11.11.2021 vedteke i sak 082/21 følgjande klimamål for kommunen. Vedtaket var:

Kommunestyret har som klimamål at Austrheim kommune i 2030 skal vera utleppsfril, i år 2050 ein 1,5- graderskommune. Austrheim kommune skal vera ambisiøs i si satsing framover på alternative energikjelder som fjordvarme, varmepumper og solenergi. Det gjeld og satsing på gang- og sykkelveggar og tiltak innafor friluftsliv, idrett og kultur som fremjar folkehelsa og minkar klimautsleppa i kommunen.

Kommunestyret i Austrheim har såleis kome med eit klårt politisk klimamål for dette planarbeidet. Dette målet har vore førande i arbeidet med kommunedelplanen for klima og energi. Planen omfattar både direkte og indirekte klimagassutslepp, og set mål for kommunen som organisasjon og

samfunn, den skal vise retningen for klimaarbeidet vårt. Det vert og lettare å få tilgong til offentlege tilskot til klima- og energiomlegging om kommunen vår har ein oppdatert plan. Til dømes kan ein då truleg få økonomisk bistand til å få på plass ein rimlegare og miljøvenleg oppvarming av kommunehuset. Solenergi og små vindturbinar i kombinasjon med bruk av geovarme eller varme frå sjøen, vil kunne gje oss miljøvenlege energiløysingar til dei kommunale byggja våre framover.

Parisavtalen vart vedtatt 12. desember 2015, det er den første rettsleg bindande klimaavtalen med reell global deltaking. Norge skal mellom anna vera karbonnøytralt i 2050. I 2017 vart lova om klimamål (klimalova) vedtatt på Stortinget, den tredje i kraft den 1. januar 2018. Den 08.01.2021 la Regjeringa fram Meld. St. 13 (2020–2021) om Klimaplan for 2021-2030. Den oppdaterer Norges mål om utsleppsreduksjon. Regjeringa sine ambisjonar om til dømes utsleppsfrie lette kjøretøy kjem klårt fram her. FN sine 17 berekraftsmål, som Norge har slutta seg til, skal vera det politiske hovudsåret for å ta tak i vår tid sine største utfordringar.

Det å få redusert kommunen sine indirekte og direkte utslepp av klimagassar og sikra meir effektiv energibruk og få til miljøvenleg energiomlegging har vore sentralt i dette planarbeidet. Planen viser kva mål og ambisjonar kommunen har for temaet, og kva tiltak som skal/bør gjennomførast. Til dømes kan me utgreia om det er fornuftig økonomisk og berekraftig å innstallera solceller på kommunale bygg og tak.

Planarbeidet har teke utgangspunkt i den statlege planretningslinja for klima- og energiplanlegging i kommunene. Kommunane i Norge har viktig rolle og verkemiddel i sektorar som står for omtrent halvparten av norske klimagassutslipp. Komundelplanen for klima og energi vil leggja grunnlaget for målretta gjennomføring og val av tiltak, investeringar og prosjekt i kommunen. Gjennom planen er det lagt føringar for ynskt utvikling innan innkjøp, bygging og drift av kommunale bygg og anlegg, og for kva tiltak som kan og bør gjennomførast.

Klimatilpassing har vore eit viktig tema i dette arbeidet. Varsla klimaendringar skjerpar krava til fornuftig arealbruk og langsiktig planlegging. Høgare temperatur og ikkje minst hyppigare tilfelle av kraftig nedbør vil gje auka førekomst av flaum, skadar og erosjon. Dette kan og redusera kvaliteten på drikkevannet vårt framover. Klimaframskrivingar har vore sentralt i planarbeidet, det gjeld både havnivåstigning og fare for stormflo. Tørkeperiodar kan og gje meir fare for storbrannar og dårlegare vilkår for landbruket, men lengre vekstsesong med eit varmare klima kan og gi fordelar. I planen har førebygging av utmarksbrann hatt høg prioritet. Pandemiar/sjukdomar kan og auka med klimaendringar. Ei av dei store utfordringane i verda i dag er alle arealtapa (leveområde redusert) for plante,- fugle- og dyrelivet vårt. Det biologiske mangfaldet i verda vert ramma hardt. Det går og ut over naturen si naturlege evne til å binda karbon. Nedbygging av natur aukar og risiko for skade av klimaendringane på menneske.

Klimaendringar og tap av biologisk mangfold er definert som dei største globale miljøproblema. Mange artar vil dø ut som følgje av klimaendringane. Det å avgrensa klimaendringane gjennom utsleppsreduksjon av klimagassar er såleis eit viktig tiltak for å ta vare på det biologiske mangfaldet. Klimarettferd vil verta eit viktig tema globalt framover.

Det grønne skiftet må koma raskere og meir omfattande viser den nye rapporten frå FN som kom ut i februar 2022, det er ikkje lenger nok å berre kutta utslepp. Dette er konklusjonen i Delrapport 2: **Virkinger, klimatilpassing og sårbarhet fra FNs klimapanel (IPCC)**. Mellom 3,3 og 3,6 milliarder menneske lever i dag under tilhøve som gjer dei svært sårbare for endringane i klima. Alt i dag ved ein oppvarming på 1,1 grader ser me store konsekvensar på økosystem i alle regionar, både på land og i havet. FNs klimapanel vil i april 2022 koma med Delrapport 3, den vil handla om korleis me kan

kutta i klimagassutslepp.

Vurdering:

Kommunedirektøren synes det var positivt at kommestyret i Austrheim den 11.11.2021 kom med eit klårt politisk klimamål for kommunen. Dette vedtaket har vore førande i arbeidet med kommunedelplanen for klima og energi. Kommunedirektøren synes det er viktig at Austrheim kommune skal ha klima- og miljømessig berekraft framover. Det er eit samfunn som tek overordna miljøomsyn, sikrar miljø- og naturressursar mot nedbygging og ureining, og bidreg til å redusera og førebygga klimaendringar. Det å stoppe klimaendringene er også eit av FNs 17 berekraftsmål.

For å nå 1,5- gradersmålet må utsleppa reduserast med omtrent 50 % innan 2030 og vidare mot 100 % i 2050. Å få ein meir effektiv energibruk og miljøvennleg energiomlegging vil kunne vera positiv for økonomien i kommunen vår. Enova og andre instansar kan ein og søkje om støtte frå om kommunen har ein god og ambisiøs kommunedelplan for klima og energi. Arbeidet med miljøsertifisering av kommunen starta opp i 2021 og går vidare i 2022 og 2023, det er mange fordelar at dette arbeidet pågår samstundes.

Kommunedirektøren vil peika på at han og dei tre kommunalsjefane innafør sine område er ansvarleg for gjennomføring av tiltak etter denne kommunedelplanen. Når planen vert godkjent vert det naturleg å drøfta prioritering av tiltak i kommunedelplanen, ut frå kostnader og tilskotsordningar. Økonomien til Austrheim kommune framover som var på ROBEK-lista fram til 2021 spelar og inn her. Kommunedelplanen har med handlingsprogram, det vil vera førande for vårt arbeid framover, tiltak som utløyser utgifter skal innarbeidast i økonomiplanen.

Kommunedirektøren vil peika på at Austrheim kommune, som alle andre kommunar må ta sin del av klimaansvaret, og me må planleggja for å verta eit tilnærma utsleppsritt samfunn på sikt. Det kan vera positivt for folkehelsa, men og for lokal produksjon av mat og andre varer/tenester og kulturlivet å ha eit ambisiøst klimamål. Austrheim kommune må leggje FN sine berekraftsmål til grunn for planen. Statlege planretningsliner for klima- energi og klimatilpassing er det mest sentrale dokumentet når det gjeld nasjonale føringar for klimaarbeidet. Arealplanlegginga er sentral i arbeidet med å nå nasjonale klimamål, der ivaretaking av viktige naturområde og artar er avgjerande for å sikre økosystemtenester.

Sjøfart står for ein stor del av verda sine klimautslepp. Landbruk, vegtrafikk og oppvarming er og store kjelder. Forbruket vårt gjev store klimautslepp globalt, mykje av dette er produsert og transportert over heile verda før dei kjem til kunden/oss. Vestland fylke har uttalt at dei skal vere ein pådrivar for klimaomstilling og nullutslepp innan 2030. Kommunedirektøren meiner at det er rett at Austrheim kommune og skal vera ambisiøs i si satsing framover. Me bør mellom anna satsa på alternative energikjelder som fjordvarme, varmepumper og solenergi. Me må søka aktivt på tilgjengeleg støtteordningar for enøktiltak og berekraftig energiproduksjon. Bygging av fleire gang- og sykkelveggar og tiltak innanfor friluftsliv, idrett og kultur som fremjar folkehelsa og minkar klimautsleppa i kommunen skal prioriterast. Med eit rikt og allsidig idrett, rekreasjon- og kulturliv i Austrheim kommune vil innbygarane våre kunne ha gode lokale tilbod.

Kommunedirektøren vil peika at alle må bidra aktivt i den største dugnaden verda vår no treng, det hastar. **FNs klimapanel (IPCC) sin Delrapport 1** viser også klart at klimaendringane går raskare enn

kva ein har konkludert med tidlegere. I FNs klimapanel sin Delrapport 2 vert dette følgd opp med å understreka at me må handla no, det haster med å få tilpassingar på plass, og desse må vera kraftigare enn det me har tenkt fram til no. God lokalkunnskap er viktig i arbeid med klimatilpassing.

Kommunedirektøren synes difor er viktig at klimatilpassing har vore eit viktig tema i dette planarbeidet. Varsla klimaendringar skjerpar og krava til fornuftig arealbruk og langsiktig planlegging. Det er og viktig å ha ein god beredskap, men og førebyggja skade som kan koma av klimaendringar, dette kan vera fare for utmarksbrannar mot hus/infrastruktur og skadar som kan koma frå til dømes stormflo. Førebygging er rimlegare og betre enn reparasjon. Gode føresegner i planar vil og kunne redusera faren for skade på tiltak/bygg framover på grunn av forventna havnivåstigninga. *Planlegging og utbygging skal utførast slik at bygg og anlegg ikkje tek skade av høg vasstand og stormflo (kote + 3 moh.),* det står og som føresegn i kommuneplanen sin arealdel som vart godkjent den 11.04.2019.

Kommunedirektøren meiner at alle kommunar må bidra aktivt i den største dugnaden verda vår no treng, det haster. Klimaarbeid er ikkje lenger eit oppdrag for eldsjelene, dette er eit leiaransvar og då sjølvsgt eit politisk ansvar. Alle ansvarlege skal kunne svare på desse spørsmåla: *Bidreg dette tiltaket, vedtaket eller prosjektet til ei klimaomstilling? Bidreg dette tiltaket til auka eller reduserte klimagassutslepp? Bidreg dette tiltaket og vedtaket til ein god klimatilpassing?*

Kommunedirektøren rår med dette til at Austrheim kommune legg Kommunedelplan for klima og energi for Austrheim kommune 2022-2032 ut på offentleg ettersyn.

Konklusjon:

Kommunedelplan for klima og energi for Austrheim kommune 2022-2032 vert lagt ut på offentleg ettersyn.

Kommunedelplan for

Klima og energi

Austrheim kommune 2022 – 2032

Med handlingsprogram

1 FORORD

Den menneskeskapte klimakrisa er vår tids største utfordring. Den påverkar oss på mange ulike vis, og vi er alle ein del av den. For å løyse krisa er vi derfor avhengige av at vi alle drar i same retning, både som innbyggjarar, offentlege organisasjonar, næringsliv og politikk. Det Internasjonale Panelet for Klimaendringar (IPCC) slapp nyleg ein klimarapport om status for det globale klimaet, samt kva for nokre framtidsutsikter ein kan vente på klima ulike stader i verda. Basert på rapporten varslar FN kode raud for menneskje.

Kommunedelplanen med handlingsprogrammet i kap. 6.Klimatilpassing og 7.Klima- og energiltak er eit sentralt verktøy for at kommunen og innbyggjarane saman kan skapa eit berekraftig samfunn. Denne planen inneheld status for klimagassutslepp frå offentlege tilgjengelege data, både direkte og indirekte utslepp i kommunen. Austrheim kommune ynskjer også å redusere sine indirekte klimagassutslepp.

Verda over ser vi ekstremvær som stadig blir meir ekstremt. Våte område får meir regn, tørre område opplever fleir og kraftigare hetebølger. Parisavtalen frå 2018 seier at vi må avgrensa den globale oppvarminga til 1,5 grader mot slutten av dette år hundre for å unngå dei verste konsekvensane av klimakrisa. Under COP26 i 2021 samla dei underteikna landa seg igjen for å styrke Parisavtala, og ikkje minst for å oppdatere klimamål og styrke ambisjonar på klima. Forskinga har aldri vore tydelegare, vi er nøydde til å redusere våre CO₂-utslepp. Noreg har sett seg mål om å redusera klimagassutsleppa med 50 prosent til 55 prosent innan 2030, medan Vestland fylkeskommune har ein visjon om nullutslepp innan 2030. Berekraftig utvikling i kommunane er ein forutsetning for å nå både Noregs og Vestlandets klimamål. Austrheim kommune viser høge ambisjonar for å bidra til å forme ei grønare framtid gjennom vår visjon: **«Framtida i Austrheim kommune skal byggast på trivsel og livskvalitet med utgangspunkt i ei berekraftig utvikling. Vi tar ansvar for dette ved å rette fokuset mot energi- og klimamål og tiltak for å nå disse.»**

Austrheim kommune har sett seg mål om å være utsleppsfrie innan 2030 og ein 1,5-graderskommune i år 2050. Dette er mål som er i tråd med FN sine berekraftsmål, samt Noregs- og Vestland fylkeskommune sine klimamål. Vegen mot desse måla startar no. Kommunedirektøren med sine tre kommunalsjefar er ansvarlege for at tiltaka som er med i kommunedelplanen vert prioriterte framover og vert lagt inn i økonomiplanar og forslag til budsjett. Kommunestyret som har vedteke klimamåla avgjer prioriteringar, og vedtek budsjett og tiltak.

Kommunedelplanen for klima og energi er av Austrheim kommune satt med eit tiårs perspektiv med formål om å være et levande dokument som skal brukast aktiv til rette handlingar i heile organisasjonen.

Arbeidsgruppa i dette arbeidet har vore ordførar Per Lerøy, plansjef Asbjørn Nagell Toft og avdelingsleiar på teknisk drift Rolf Henning Myrmel. Konsulentverksemda **Sweco Norge AS Bergen** har bistått i dette planarbeidet. Kapitlet om klimatilpassing kap. 6 i denne planen har Austrheim kommune i sin heilskap stått for.

Kommunedelplanen for klima og energi skal rettleie kommunen på dette arbeidet, ved å kartlegge utslepp og liste tiltak for å handle mot utsleppsreduksjon. Planen vil vise kva rolle kommunen som organisasjon har og kva for eit ansvar kommunen må ta for å gjennomføre eigne ambisiøse klimamål.

2 Innhald

1	Forord	2
2	Innhald.....	3
3	Klima- og energimål	5
4	Gjennomførte tiltak frå første kommunedelplan	6
4.1	Tiltak som er utført innan klimatilpassing:	8
5	Kartlegging av Austrheim kommune	9
5.1	Klimagassutslepp	9
5.2	Klimarisiko	12
6	Klimatilpassing.....	13
6.1	Tilpassing til klimaendringar	13
6.1.1	Mål for tilpassing til endra klima	14
6.2	Konsekvensar av klimaendringane	15
6.2.1	Natur og naturmangfaldet.....	15
6.2.2	Forventa utvikling for dyre- og planteliv på land.....	15
6.2.3	Forventa utvikling i havet og fjordane våre	16
6.3	Forventa klimakonsekvensar for folkehelse	17
6.3.1	Lokalsamfunn og demografi	17
6.3.2	Konsekvensar for bygningar, vegar og annan infrastruktur.....	17
6.3.3	Konsekvensar for bygg og handtering av overvatn.....	18
6.3.4	Konsekvensar for straumleidningar, tele og fiber/data.....	18
6.3.5	Konsekvensar for samferdsel.....	19
6.3.6	Konsekvensar for matproduksjon og landbruk.....	19
6.3.7	Fiskeri.....	20
6.3.8	Havbruk.....	21
6.3.9	Konsekvensar for kulturminne.....	21
6.3.10	Konsekvensar for reiseliv	22

6.3.11	Konsekvensar for vasskraft og energiproduksjon	22
6.4	Heilskapleg og langsiktig samfunnsplanlegging	23
6.4.1	Kunnskapsutvikling og samarbeid mellom aktørar	23
6.4.2	Betre handtering av overvatn	24
6.4.3	Ansvar og roller for klimatilpassing	24
6.4.4	Innbyggjarane våre	24
6.4.5	Austrheim kommune	25
6.4.6	Vestland fylkeskommune og Statsforvaltaren i Vestland	25
6.4.7	Eigarar av infrastruktur	26
6.5	Strategiar for tilpassing til klimaendringar	26
6.5.1	Retningslinjer for tilpassing til klimaendringar	26
6.5.2	Strategi A: Heilskapleg og langsiktig samfunnsplanlegging	27
6.5.3	Strategi B: Kunnskapsutvikling	27
6.5.4	Strategi C: Betre handtering av overvatn	27
6.5.5	Strategi D: Samarbeid om tilpassing til endra klima	27
6.6	Kilder for dette kapitlet om kLimatilpassing er henta hjå:	28
6.7	FNs klimapanel IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change).....	28
6.8	Rapport frå 2021.....	28
7	Klima- og energiltak - Handlingsprogram	29
7.1	Klimamål og leing.....	30
7.2	Planlegging.....	31
7.3	Transport	32
7.4	Energi	33
7.5	Næringsliv og teknologi	34
7.6	Forbruk og innkjøp.....	35
7.7	Samarbeid.....	37
7.8	Kommunikasjon	38

3 KLIMA- OG ENERGIMÅL

Noreg og verden er avhengig av lokal klimaomstilling for å nå dei overordna nasjonale og internasjonale klima- og berekraftsmåla. Difor har Austrheim kommune sett klimamål som både er i tråd med Vestland fylkeskommune, Noreg og FN. Austrheim kommune har sett seg mål om å være utsleppsfri innan år 2030 og ein 1,5-graderskommune i år 2050. Dette er mål som er i tråd med FN sine berekraftsmål, samt Noregs- og Vestland fylkeskommune sine klimamål.

Å være en 1.5-graders kommune i 2050 vil sei at ein kvar innbyggjar ikkje har meir utslepp enn ca. 2 tonn CO₂e årleg frå og med år 2050. Dersom det bur om lag 3000 innbyggjarar i Austrheim i 2050 betyr det at kommunen ikkje kan sleppe ut meir enn 6000 tonn CO₂e. I dag slepp ein gjennomsnittleg nordmann ut om lag 11,1 tonn CO₂e i året. Ein gjennomsnittleg innbyggjar i Austrheim kommune slepp ut om lag 11,4 tonn CO₂e.¹ Det må derfor drastiske og effektive tiltak til for å klare og nå det ambisiøse klimamålet. Det vil påverke kvardagen til innbyggjarane, næringslivet og den kommunale drifta. Vi må endre tankemønster og legge om vanar til å leve meir i takt med naturen og innanfor planeten si tolegrense.

Nasjonale mål

Noreg som land har som klimamål å redusere utsleppa med 50 prosent til 55 prosent innan år 2030, samanlikna med 1990-nivå, og vidare arbeide mot å bli eit lågutsleppsamfunn innan 2050. Noreg har ei gjeldande klimalov som har som formål å fremje gjennomføring av Noregs klimamål som ledd i omstilling til lågutsleppsamfunnet. Den skal fremje openheit og offentleg debatt om status, retning og framdrift i dette arbeidet. Lova gjeld for dei utslepp og opptak av klimagassar som inkluderast av Noregs første nasjonalt fastsette bidrag under Parisavtalen 12. desember 2015.

Vestland fylke sitt mål

Vestland fylkeskommune har sett seg eit høgare ambisjonsnivå enn Noreg, og har som mål å oppnå nullutslepp i regionen innan 2030 og være eit lågutsleppsamfunn innan år 2050.

¹ Kilde: https://static.ducky.eco/calculator_documentation.pdf

4 GJENNOMFØRTE TILTAK FRÅ FØRSTE KOMMUNEDELPLAN

Austrheim kommune har allereie gjennomført ein heil del klima- og energitiltak som er med i den første klimaplanen som vart godkjent i 2011. Denne planen har vore ein viktig rettleiar for tiltak i perioden 2011-2021. Vidare følger ei liste over tiltaka som Austrheim kommune har gjennomført frå denne klima- og energiplanen:

- Energikontroll over kommunale bygg (SD-anlegg). Gymnastikksalar, garderobar og symjeanlegg har system for behovsstyring av lys og ventilasjon. Høvelege IR- (rørslesensor), CO₂- og fuktfølarar er brukt for å styre lys- og luftmengder mange stadar i kommunale bygg.
- Det er kome på plass eit energiovervakingsystem (EOS) som ivaretar rapportering og kontinuerleg kontroll av energiforbruket i kvar enkelt kommunale bygg. For drift av bygga er dette eit godt system for å prioritera dei bygningane som bruker mest energi og som har størst potensiale for energireduksjon.
- Mange kommunale bygg er vorte etterisolert dei siste 10 åra, nye vindauga og dører er og kome på plass då. Det gjeld både Årås og Kaland skule, men og andre kommunale bygg.
- Alle nye kommunale bygg over 500 m² har vassboren varme. Det gjeld kommunehuset, sjukeheimen Nordlia, omsorgsbustadar (Nordlia), Kystbarnehagen i Mastrevik og store delar av Kaland skule.
- Varmepumpe luft til luft er montert der dette er best i eldre kommunale bygg.
- Mange El-bilar er kjøpt inn i Austrheim kommune og gamle fossilbilar er under utfasing.
- Austrheim kommune har bygd ut gode/normale ladestasjonar for vanleg el-bil-lading i kommunesenteret (Mastrevik Torg/butikkar) og ved kommunehuset og ved andre offentlege bygg i kommunen. Alle kan bruka desse gratis i dag.
- Austrheim kommune har teke initiativ og gjennomført utbygging av to større offentlege hurtiglادestasjonar for el-bilar i kommunen. Dette ved kommunesenteret og ved Mongstad-krysset. Kommunen har gjeve økonomisk støtte til tiltaka. Dei er mykje brukt.
- Austrheim kommune har i samarbeid med andre aktørar fått til ladetilbod for El-ferjer på strekninga Sævrøy-Fedje og Leirvåg-Sløvåg.
- Austrheim kommune har i samarbeid med BKK-Nett AS og to ulike oppdrettselskap skaffa landstraum til to store akvakulturanlegg i Austrheim kommune. Før fekk dei ut straum her ved bruk av dieselaggregat.
- Austrheim kommune har no nesten ferdigregulert eit samanhengande gang- og sykkelvegnett (g/s) gjennom heile kommunen, der det bur folk. Det som ikkje er regulert enno skal etter planstrategien vår regulerast innan 2024.

- Kommunen søker om trafikkisikringsmidlar og byggjer g/s fortløpande mindre strekningar saman med fylkeskommunen. Dette er fylkesvegar og såleis eit ansvar Vestland fylkeskommune og har.
- Initiativ er teke med Lindås kommune (no Alver) og Statoil (no Equinor) om bruk av spelvarme til oppvarming av bygg i Mongstad-området. Equinor har vurdert dette tidlegare til lite lønsamt, dette i ein rapport i frå 2013. Kanskje vert det ein annan konklusjon i dag med dagens straumprisar og det grøne skiftet Det var Mongstad Vekst sitt forstudie som såg på behovet for varme i Mongstad-området i 2013.
- Kommunen har teke initiativ til eit samarbeid mellom foreldre, skule og born med mål om å få born til å gå eller sykle til skulen.
- Austrheim kommune er sertifisert som ein trafikkisikker kommune, det forpliktar. Resertifisert i 2021.
- Kommunalt tilsette har fått informasjon og opplæring i korleis ein kan bidra med å redusere energibruk (t.d. lys, romtemperatur m.m.), og korleis ein reduserer miljøbelastninga (t.d. papirbruk, avfallsreduksjon, kurs i økonomisk køyring m.m.).
- Miljøsertifisering av Austrheim kommune er gjort av kommunehuset i 2021. Resten av kommunen skal miljøsertifiserast i 2022 og 2023.
- Austrheim kommune har arbeidd for gode og rimelege kollektivtilbod med buss til og frå ferjekaien til Fedje og til og frå Sløvågen (Gulen), og til og frå kommunesenteret Mastrevik til Knarvik og Bergen. På kvardagar går det bussar til Bergen frå kommunesenteret 8 gongar.
- Austrheim kommune held på med å få på plass ein energiattest på alle bygg me brukar eller leigar ut.
- Pendlarparkeringsplassar som er gratis for alle er etablert ved snøggbåtkaien ved Vardetangen, Austrheim kyrkje, Mongstad-krysset, Fonnes senter og på ulike parkeringsplassar ved kommunesenteret.
- Papirbruk er kraftig redusert i kommunal regi. Digitalisering tek meir og meir over.
- Olje-ovnar er fasa ut. Austrheim kommune er no ein oljefri kommune. Det gjeld både private og kommunale bygg. Gassoppvarming til kommunale bygg er fasa ut.
- Video/ data - konferansar er det normale no. Me reiser mindre i kommunal regi. Det er laga ein reisestrategi i samband med miljøsertifiseringa. Meir buss, sykkel og tog på reiser, og mindre bil og fly.
- LED lys er kome inn overalt i utelys og langs kommunale vegar og elles i offentlege bygg. Det er fortløpande utskifting til LED-lys alle stadar.
- Miljø, energi og klima er i dag viktige vurderingsparameter ved innkjøp av varer og tenester.

- Kommunen har samarbeid med landbruket for å finne løysingar på klimautfordringane som både landbruket og lokalsamfunnet vil ha nytte av. Gjødelspreiing skjer mellom anna meir no med direkte sprøyting ned i jorda. Gjødelsplanar vert og oppdaterte.
- Haldningsskapande arbeid og seminar innafor klima og energi er halde for innbyggjarar, elevar og tilsette i kommunen, men og for næringslivet (utbyggjarar).
- Kommunen gjer haldningsskapande arbeid i barnehagar og grunnskulen i Austrheim med fokus på berekraftig utvikling for energi og klima.
- Austrheim kommune har arbeidd for å påverka innbyggjarane sine haldningar og motivere dei til val av energieffektive tiltak og miljøvenlege løysingar.
- Austrheim kommune har gjort innbyggjarane medvitne på klimautfordringane og at det er viktig å redusera bruken av energi og ta vare på miljøet.

4.1 TILTAK SOM ER UTFØRT INNAN KLIMATILPASSING:

- I høve til arealbruk har kommunen utnytta dei tilgjengelege verkemidla i plan- og bygningslova i samband med både etableringar og reguleringsendringar.
- Fortetting er eit uttalt mål og ein praksis i nye reguleringsplanar og i planendringar. Nye hus kjem vanlegvis opp i etablerte bustadfelt, eller som fortetting ved eksisterande hus i grendene våre. Det er opna opp for større utnyttingsgrad no enn i tidlegare reguleringsplanar, fleire hus/bygg kan då byggjast i etablerte felt der infrastrukturen alt er på plass.
- Av omsyn til havnivåstigning/stormflo skal kotehøgde på nye bygg/infrastruktur vera på minimum + 3 moh. Forventa endringar i havnivå skal ikkje medføre skader på bygningar og tekniske anlegg. Dette er ei føresegn i kommuneplanen sin arealdel (godkjent 11.04.2019).
- Omsyn til utmarks/skogbrann og storm/orkanar er teke i planarbeidet. Større areal er rydda for kratt og tre for å redusera fare for utmarksbrann/skogbrann mot bustadfelt og offentlege bygg/infrastruktur. Beiterydding vert prioritert omkring bustadfelt/offentlege stadar for å redusera fare for brann.
- På grunn av beredskap/lengre straumbrot skal nye bustadhus ha ein eldstad (kunne fyra med ved/pellets om naudsynt). Kommunen motiverer for varmepumper i nye og eldre hus. Nye bygg arbeider kommunen for skal plassert optimalt i forhold til soltilhøve og energisparing. Me motiverer/informerer innbyggjarar at dei må byggja hus som toler vind og ver (klimaet godt) og som er lett og rimeleg å vedlikehalda over tid.
- Austrheim kommune har regulert inn større næringsområde der det kan etablerast batterifabrikkar eller anna næring/industri som kan bidra til det grønne skiftet.

- Austrheim kommune mottok saman med Alver kommune **Den nasjonale jordvernprisen i 2021**, dette for arbeidet vårt med å ta vare på jord- og torvmassar og landbruksareala våre. Landbruksproduksjon i kommunen vår er og klimatilpassing, men og framtidsretta.
- Austrheim kommune har tileigna seg stor kunnskap om konsekvensane av dagens og framtidige klimaendringar.

5 KARTLEGGING AV AUSTRHEIM KOMMUNE

Kystkommunen Austrheim ligger nordvest i Vestland fylke. Kommunen omfattar 489 øyer, holmar og skjær ut mot Nordsjøen, samt nordvestspissen av Lindåshalvøya. Kommunen vart oppretta i 1910 og er eit småkupert landskap prega av sund og viker. Landskapet har eit stort innslag av lyngheier; opne område dominert av lyng. Austrheim kommune dekker eit areal på 58 km² og er heimstad til 2 870² innbyggjarar. Sjøarealet i kommunen er mykje større enn landarealet.

I utarbeiding av kommunedelplanen på klima og energi har Austrheim kommune valt å fokusera på klimatiltak framfor kartlegging av klimastatus og risikobildet. Med dette til grunn er offentlege, tilgjengelege klima- og energidata frå Miljødirektoratet, SSB og Ducky blitt tatt i bruk for utforming av denne planen. Dette avgrensar kjennskapen til effekten av ulike tiltak, og blir i staden på eit meir overordna nivå.

5.1 KLIMAGASSUTSLEPP

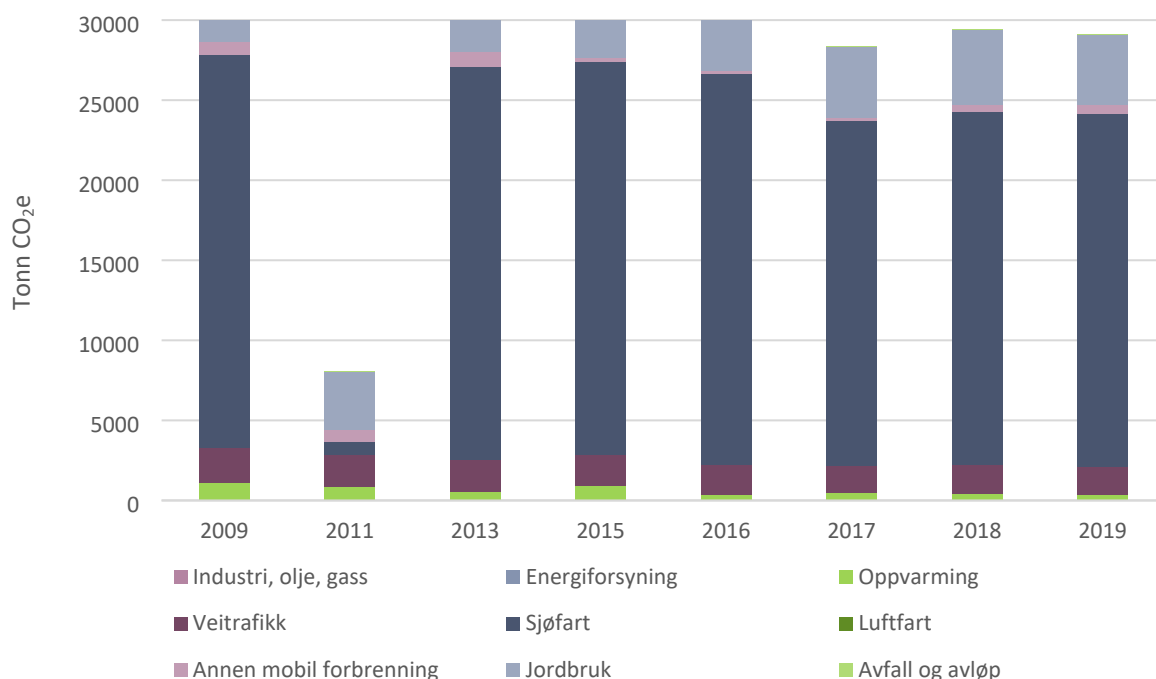
Det er heilt essensielt å føre klimagassrekneskap for å vite kor klimagassutsleppa i kommunen kjem frå, kva for nokre tiltak som vil bidra til reelle utsleppsreduksjonar, og om kommunen er på rett veg til å nå interne klimamål. For å lage mest mogleg eksakte klimagassrekneskap trengs gode og sikre data. Derfor er det viktig med eit tett samarbeid mellom kommunen og aktørar i Austrheim kommune. Offentlege tilgjengelege data frå Miljødirektoratet og Folketsfotavtrykk³ er ikkje tilstrekkelege for å gje eit nøyaktig bilde av Austrheim kommune sitt klimagassutslepp, men er likevel eit stad å starta. Kommunen synes handling her er viktigare enn bruka ressursar på målingar og kartleggingar.

² Kilde: [Utslipp av klimagasser i Noregs kommuner og fylker - Miljødirektoratet \(miljodirektoratet.no\)](https://www.miljodirektoratet.no/utslipp-av-klimagasser-i-noregs-kommuner-og-fylker)

³ Kilde: [Folkets Fotavtrykk](https://www.folketsfotavtrykk.no/)

Det er to ulike metodar å føre klimagassrekneskap på. Den eine er *produksjonsbasert*, og tar føre seg klimagassutsleppa som skjer innanfor det geografiske området til Austrheim kommune. Det kan til dømes inkludere utslepp frå bilkøyring innanfor kommunegrensa. Produksjonsbasert metode tar likevel ikkje med seg alle utsleppa knytte til varar, tenester eller aktivitetar. For eksempel viss ein innbyggjar i Austrheim kommune køyre ein bil; utslepp frå utvinning av materiala som bilen er lagd av, utslepp frå produksjon av bilen, og utslepp frå transport av bilen frå produksjonsstad til Austrheim, er ikkje inkludert i denne rekneskapen. I produksjonsbasert rekneskap er det berre direkte utslepp frå bilen medan den køyrer innanfor kommunen sin grense som blir inkludert i denne rekneskapen.

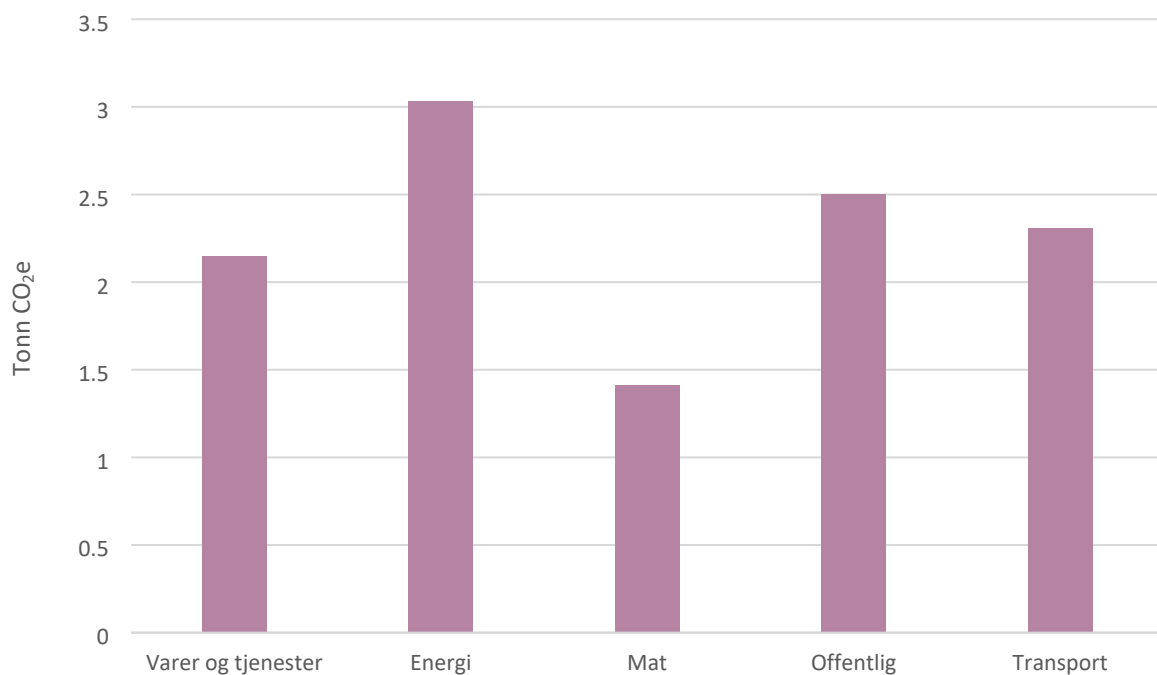
Produksjonsbasert klimagassrekneskap er blant annet tatt i bruk av Miljødirektoratet. Dei har gjort data tilgjengeleg på sine nettsider som gjer det mogleg å innhente noko informasjon om klimagassutslepp i Austrheim kommune (Figur 1). Basert på denne metoden for klimagassrekneskap ligg utsleppa på 10,4 tonn CO₂e per innbyggjar i Austrheim kommune. Data viser også at sjøfart er den desidert største utslippskjelda, etterfylgt av jordbruk og vegtrafikk. Her ligg samstundes dei største mogleheitene for utsleppsreduksjonar ifølgje denne rekneskapsmetoden.

Figur 1 - gir ei oversikt over klimagassutslepp i Austrheim kommune, basert på produksjonsmetoden. Utsleppa er oppgitt i CO₂e, som betyr at utsleppa for ein kvar gass vektast etter gassen sitt globale oppvarmingspotensial. Kilde: Miljødirektoratet.

Den andre metoden for føring av klimagassrekneskap er *konsumbasert*, og tar føre seg utsleppa til eit enkeltindivid som bur i Austrheim kommune. Denne metoden inkluderer klimagassutslepp frå livsløpet til innbyggjaren sitt forbruk, som eksempelvis utslepp frå heile livsløpet til klesplagg du har på deg, eller til bilen du køyrer. Det er også her naudsynt med gode og sikre data for å få eit så eksakt klimagassrekneskap som mogleg.

Førebels er datakvaliteten på nivå 1 for Austrheim kommune, som betyr at data inne på Folketsfotavtrykk er basert berre på inntekt og befolkningsdata. Ein gjennomsnittleg innbyggjar i Austrheim kommune sleppe ut om lag 11,4 tonn CO₂e i året dersom denne metoden vert lagt til grunn. Dei fem overordna utsleppskategoriene i denne metoden er varer og tenester, energi, mat, det offentlege og transport (Figur 2).

Figur 2 - viser utslepp per innbyggjar i Austrheim kommune fordelt på fem utsleppskategoriar.

5.2 KLIMARISIKO

Klimaframskrivingane for Austrheim kommune tilseie at det også vil verta varmare i denne kommunen. Mot slutten av århundre kan Austrheim kommune forventast at det blir 2,2 grader varmare enn 1990-nivå, dersom verda til saman klarer å gjennomføre middels gode klimakutt.⁴ Det betyr at det blir omtrent like varmt i Austrheim kommune i år 2100 som det var i Amsterdam i 2020.

Varmare lufttemperatur fører også med seg meir regn. Austrheim kommune, som allereie i dag er våtare enn ein gjennomsnittleg norsk kommune, vil verte endå våtare framover. Det kan kome oppimot 2,3 meter med regn i året i 2100. Det er ikkje mengda i seg sjølv som bidrar til størst risiko, det er korleis regnet fell ned som er av betydning. Mykje av regnet vil kome som styrtregn. Dette vil føre med seg fleire ekstremnedbør hendingar, noko som vil verte vanskeleg for både jorda og mennesket å møte.

Meir styrtregn fører også med seg i brattare kommunar enn vår fleire våte skred, og kraftigare regnflaum i elver og bekker. Dette kan føre til at regnvatnet lager seg nye trasear og kan fløyma over område som elles ville vore kategorisert som rimeleg trygge for flaum.

Havet utvidar seg når det blir varmare, dette fører og til havnivåstigning. Ein kombinasjon av varmare og kraftigare vêrforhold, saman med havnivåstigning, vil auke hyppigheita og styrken til stormflo i Austrheim kommune.

⁴ Kilde: [Hvordan blir klimaet i Austrheim kommune – NRK](#)

6 KLIMATILPASSING

Kapittel 6 som omhandlar klimatilpassing har Austrheim kommune ved plansjef Asbjørn Nagell Toft skrive.

6.1 TILPASSING TIL KLIMAENDRINGAR

Temperaturen aukar, isbreane smeltar, permafrosten minkar, havet stig og vert surare. Klimaendringane gjev alvorlege konsekvensar, både for menneske og natur.

Klimatilpassing handlar om å gjera val som kan redusera dei negative konsekvensane av klimaendringane, men og som kan utnytta dei positive konsekvensane.

I Norge har me eit godt utgangspunkt for å tilpassa oss klimaendringar, men også me må førebu oss på at store deler av samfunnet vårt vil verta påverka framover. Det lønar seg å førebyggja desse framfor å reparera. Austrheim kommune må difor tilpassa seg til det som har kome, og det som kjem sterkare framover. Klimaendringane fører alt til meir ekstreme og endra vêrtilhøve hjå oss. Globalt reknar ein at kraftige stormar vil verta hyppigare. I Noreg er det venta beskjeden auke i maksimum vindstyrke langs kysten.

For Austrheim er det særleg tre endringar som vil skape utfordringar for samfunnet:

Endringar i nedbør (med påfølgande overvatn- og lokal flaumproblematikk). Havnivåstigning og stormflo. Lengre tørre periodar kan og føra til fare for utmarksbrann som kan spre seg til bustadfelt og anna infrastruktur. Det er lite rasfare i kommunen vår, nærleiken til hav og sjø gjer og at regnvatnet har relativ kort veg til sjø.

Kor store klimaendringane vert på sikt, er kritisk avhengig av kor store dei globale klimagassutsleppa vert framover. Med reduserte klimagassutslepp vil klimaendringane verta betydeleg mindre. Difor er CO₂-reduksjon og klimatilpassing viktig. Den eneste måten å bremsa klimaendringane på er å sleppe ut mykje mindre klimagass enn det me gjer i dag. I tillegg må me finna gode måter å fjerna CO₂ i atmosfæren på.

Sidan 1960-talet har nedbøren i regionen vår auka med om lag 18 %, det har vorte om lag 12 fleire nedbørsdagar. Klimamodellane viser meir intens og auka nedbørsmengd totalt, prognosen er 20 % meir i år 2100 om me får eit høgt utsleppscenario på klimagassar. Auka avrenning gjev meir flaum i elvar og bekkar, særleg haust og vinter. Styrregnepisodene vert kraftigere og vil koma oftare, det vil

kunna føra til fleire skadar på bygningar/kjellarar og anna infrastruktur i kommunen vår. Det er såleis intens nedbør i løpet av nokon få timar («korttidsnedbør») som forårsakar dei fleste skadane i tettbygde strøk. Ved høgt utsleppscenario vert det forventa ein intensitet i timesnedbør i det som i dag er ein 10 års hending vil auka med 40-50%.

Sjølv om det globalt og nasjonalt er semje om kraftige kutt i utslepp av klimagassar, vil klimaet på jorda endra seg på grunn av utsleppa som alt er i atmosfæren. Det tek lang tid før dei vert redusert av naturlege prosessar. Høgare temperatur og meir nedbør vil gje meir avrenning/erosjon, men og lengre tørkeperiodar. Samfunnet vårt må tilpasse seg eit nytt og endra klima.

Forskinga har prognosar på korleis klimaet er forventa å endra seg fram mot år 2100. Dette finn me i **"Klima i Norge 2100"- rapporten**. Hovedfunna er berekna ut frå dagens klimabilde, som er fortsett eit raskt aukande klimagassutslepp. Årstemperaturen i Norge vil då få ein auke på ca. 4,5 °C (spenn: 3,3 til 6,4 °C).

Austrheim kommune har alt i dag store naturlege variasjonar i temperatur-, vind- og regntilhøve gjennom året. Klimaendringane kan føra til at havet på Vestlandet kan stige opp til 70 cm fram til år 2100. Oversvømde bygningar ved 20 års stormflo i 2090 er stipulert til å vera 617 eksisterande bygningar (hovudsakeleg naust/sjøhus), 2,4 km eksisterande vegar og eit areal på omlag 2,6 km². Kartverket sin heimeside viser desse modellane på ein god måte. Her skjer det endringar i prognosane jamt, havnivåstigninga er avhengig av kor stor nedsmeltingane/utgliding av Grønlandisen og Antarktisk vert framover. Andre isbrear som smeltar betyr og noko, tillegg utvidar havet seg når temperaturen der stig. Nivå for stormflo kan i følgje klimarapporten stiga betydeleg i vår region. Ekstreme høgder av havnivå opptrer som regel samband med stormflohendingar.

Det grønne skiftet må koma raskere og meir omfattande viser den nye rapporten frå FN som kom ut i februar 2022, det er ikkje lenger nok å berre kutta utslepp. Dette er konklusjonen i Delrapport 2: Virkningar, klimatilpassing og sårbarhet fra FNs klimapanel (IPCC). Mellom 3,3 og 3,6 milliarder menneske lever i dag under tilhøve som gjer dei svært sårbare for endringane i klima. Alt i dag ved ein oppvarming på 1,1 grader ser me store konsekvensar på økosystem i alle regionar, både på land og i havet. FNs klimapanel vil i april 2022 koma med Delrapport 3, den vil handla om korleis me kan kutta i klimagassutslepp.

6.1.1 Mål for tilpassing til endra klima

Tilpassing til klimaendringane skal baserast på **føre var prinsippet**, stadig meir presise grunnlagsdata, forskning og kunnskap om globale og lokale tilhøve vil vera viktig her.

6.2 KONSEKVENSAAR AV KLIMAENDRINGANE

Klimaendringane vil få globale konsekvensar me ikkje kjenner i dag. Talet på klimaflyktingar vil auke framover. Endra tilhøve for matproduksjon vil kunne gje eksportforbod i land som i dag er store eksportørar til verdsmarknaden. Det vil kunne gje stor matutryggleik lokalt, nasjonalt og globalt, men ein aktiv nasjonal landbrukspolitik og ein stor og allsidig matproduksjon regionalt vil kunne bøte på dette hjå oss i stor grad. Høgare temperatur og ein lengre vekstsesong kan gje større og meir variert produksjon av ulike landbruksvarer.

At havet vert surare framover (pH går ned) vil og få konsekvensar for livet i havet, og det viktige matfatet det er for oss i dag. Mange av konsekvensane av klimaendringane kjenner me ikkje nok til i dag, og dei usikre. Det me veit er at her må innbyggjarane i Austrheim kommune følgja med framover, og tilpassa seg så godt dei kan. I tillegg må alle gjera det dei kan for å minka klimagassutsleppa sine, det vil uansett vera til god hjelp for seinare generasjonar.

6.2.1 Natur og naturmangfaldet

Endra klima vil gjere naturmangfaldet meir sårbart. Kunnskapen om norske artar og økosystem er mangelfull. Framtidsretta forvaltning treng meir kunnskap om kva konsekvensar endra klima vil ha for biologisk mangfald og leveområda til dei ulike artane i kommunen vår.

6.2.2 Forventa utvikling for dyre- og planteliv på land

Sørlege artar som toler mykje fukt og nedbør vil auke. Nordlege artar vil verta redusert. Med varmare klima vil mange artar som kan flytta nordover eller etablera seg høgare i landskapet. Norsk Raudliste har klimaendringar som negativ påverknadsfaktor for 3 % av artane, det gjeld flest karplantar, men også ein del mose og lav. Endring i leveområda trugar sjeldne artar, det gjer og arealbruken vår. Skogen vil få auka tilvekst framover og attgroinga i det opne menneskeskapte kystlandskapet aukar fortare.

Viltet i Austrheim som oppheld seg om vinteren her i dag vil nok på grunn av eit mildt kystklima ikkje verta så mykje påverka av manglande is- og snøtilhøve. Det er meir usikkert med artane som brukar Austrheim som leveområde under trekk og i sesongar. Høgare temperatur gjer at trekkfuglar kjem tidlegare om våren og drar sørover seinare på hausten, ei utvikling me har sett dei siste tiåra.

Ein lengre vekstsesong vil og føra til at attgroinga av tre/busker går fortare i våre menneskeskapte lyngheier, men her kan folk gjennom målretta innsats gjennom husdyrbeiting og lyngbrenning halda kulturlandskapet ope framover, slik det har vore i fleire tusen år.

Fare for store utmarksbrannar under tørre periodar kan likevel gjera at fugle- og dyrelivet, plantar og våtmarksområde kan verta sterkt påverka av klimaendringane. Det er og avhengig av kor langt ned brannane går i torva og over kor store område dei går på.

Varmare klima og lengre vekstsesong gjev auka risiko for algeoppblomstring og auka næringstilførsel til våre vatn. Vatn nær tålegrensa i dag kan vippe over i ei negativ utvikling. Austrheim kommune har alt mange vatn med store og uheldige algeoppblomstring i dag (såkalla blågrønalger/ Cyanobakteriar). Det er viktig at me unngår/reduserer avrenning frå landbruket og får vekk heilt avløpsvatn frå hus/hytter til vassdraga våre. Lokal forskrift for separate avløp i Austrheim kommune styrer handteringa av slike saker på ein god måte. Ei god vassforvaltning vil ta vare på fiskebestandar og vatna som ein viktig ressurs og leveområde for ulike livsmiljø. EU sin vassdirektiv er styrande her.

6.2.3 Forventa utvikling i havet og fjordane våre

Samansettinga av artar i sjøen og i havet er avhengig av fysiske og kjemiske tilhøve i vassmassane. Havet har absorbert om lag 25 % av alle menneskeskapte CO₂-utslepp, det har ført til at pH-nivået har falle med 0,1, det tilsvarer ca 15% auking i surleik sidan pH skalaen er logaritmisk. Auka opptak av CO₂ gjev havforsuring, som særleg påverkar organismar med skal av kalk (kalsiumkarbonat). Det gjeld både plante- og dyreplankton, men og skjel, korallar og skaldyr som hummar og krabbe. Desse artane er viktige i næringskjeda. Havforsuringa er venta å akselerere framover. Det er venta ein gjennomsnittleg nedgang på 0,5 pH i hava våre innan 2100, det tilsvarar ca. 150% auking. Havforsuring er altså er resultatet av ein kjemisk reaksjon som skjer når CO₂ vert teke opp i havet.

Det kan få store konsekvensar for økosystema sjøområda våre. Studiar viser at 30 % av artane i havet, inkludert korallar, kan gå tapt rundt år 2100 om utviklinga held fram. Temperaturen i sjøområda våre er venta å stige om lag 2 grader fram mot 2100, det er ei stor endring i havet sitt økosystem. Det vil endra på kva marine artar som det kan haustast på.

Meir nedbør aukar og tilførsel av ferskvatn til fjordane og vågane våre. Det gjev lågare saltinnhald, sterkare lagdeling, endring i straum- og partikkeltransport og dårlegare sikt (mørkare vatn). Den økologiske effekten av dårlegare sikt er mindre planteplankton og dårlegare beitehøve for fisken. Sterkare lagdeling gjev endra sesongsyklus med endra mengde og samansetting av dyreplankton. I meir innstengde pollar/vågar vil auka avrenning på grunn av auka nedbør kunne føra til meir avrenning av næringstoff frå landareala våre, det kan føra til uheldige algeoppblomstringar. Det kan og føra til mindre oksygen i vassmassane i meir avstengde pollar og vågar. Den marine verneplanen for Lurefjorden vil truleg føra til at det vert tilført mindre næringstoff på sikt i dette store indre sjøbassenget vårt. Her er det alt i dag innført restriksjonar på utslepp frå avløp.

6.3 FORVENTA KLIMAKONSEKVENSAER FOR FOLKEHELSE

Klimaendringane vil påverke trivsel og folkehelse. Varmare og fuktigare klima kan innebere nye og fleire allergiar og sjukdommar som følgje av nye planteartar, lengre vekstsesong og pollensesong som aukar eksponeringstida. Inneklima kan verte verre med oppblomstring av mugg i tette hus, men moderne hus har i dag vanlegvis god ventilasjon og ein stabil innetemperatur. Infeksjonssjukdomar som følgje av flått og andre artar aukar og breier seg i dag til nye område med høgare middeltemperatur.

Folk kan verte utsette for fleire bakteriar og parasittar som Salmonella, Cryptosporidium, Campylobacter, Kolera og Vibrio. Importert mat må kontrollerast godt. Sørlege sjukdomsoverførande artar som asiatisk tigermygg kan verte utbreidd her. Endra vêrtypar kan endre trivsel; meir regn og mindre snø gjev mørkare haust og vinter som påverkar mental helse. Stadig informasjon og påminningar om negative følgjer av klimaendringane i Noreg og utanlands kan føre til aukande uro. Oftare og kraftigare ekstremver vil gje fleire risikosituasjonar og direkte personskadar.

Varmare klima kan og føra til at folk er meir ute og går/syklar på is- og snøfrie vegar og av den grunn får betre folkehelse. Kanskje vert det mindre knekte lårhalsar og føter og.

6.3.1 Lokalsamfunn og demografi

Globalt fører klimaendringane alt i dag til ein auka mengd med flyktningar som freistar å berge seg frå flaum, stormar, tørke, konflikhtar eller øydelagde matavlingar. I 2020 måtte over 30 millionar mennesker forlata heimane sine på grunn av klimarelaterte problem.

Også i Noreg og i Austrheim vil klimaendringane gje utfordringar. Eksisterande bustadar nær sjø kan verta utrygge i framtida, det same gjeld bustadfelt som kan vera attmed brannutsatte utmarksområde. Lokalsamfunna våre vil såleis sjå konsekvensar av klimaendringar i samanheng med endringar som skjer i heile verda. Hjå oss kan me relativt enkelt førebyggja ein del hendingar knytt til klimaendringane. Kanskje må me førebu oss på at fleire folk frå land langt vekk vil koma til Norge?

6.3.2 Konsekvensar for bygningar, vegar og annan infrastruktur

Fleire flaumar og meir nedbør vil kunne auke skadar på bygningar, innbu og infrastruktur, også i Austrheim. Registreringar ved Norsk Naturskadepool og Statens naturskadefond viser at utbetalingar

i skadeerstatningar i snitt er høgare frå år 2000 enn åra før. Kyststrøka frå Vestlandet og nordover dominerer skadestatistikken på skred, men skred er i liten grad eit problem i flate Austrheim.

Investeringar med tidshorisont på over 30 år må ta omsyn til klimaendringar. For investeringar med kortare tidshorisont er det truleg nok å legge dagens klima til grunn. *Klimarapport Finans Norge 2021* har mange interessante opplysingar og statistikk med om dette temaet. Denne viser og at det er vorte meir skade forårsaka av lyn no enn tidlegare på bygningar.

Langsiktige og indirekte økonomiske kostnader ved eit endra klima på veg, vatn og avløp (VVA) vil vera av ein heilt annan storleik enn mange er klar over i dag. Det vert ei stor utfordring for norsk økonomi og kommuneøkonomien å tilpasse seg desse endringane. Alt i dag er det store etterslep innafor VVA i dei fleste kommunar, også i Austrheim. Klimaendringar fører til meir nedbør og hyppigare intens nedbør. Det aukar skadane på bygningar og krev større fokus på tiltak for å redusera risiko og å sikra bygningar sin tettleik mot vasslekkasjar utanfrå. Dette inneber tette membransjikt og gode løysingar for avrenning og drenering av vatn.

6.3.3 Konsekvensar for bygg og handtering av overvatn

Havnivåstiging og hyppigare og meir ekstreme verendingar betyr endringar for kor og korleis ein bør byggje. Tradisjonelt har mange byggefelt blitt plasserte i skråningar med god utsikt. Eksisterande og nye bygningar, kulturminne, og infrastruktur må sikrast mot ekstra påkjenningar framover.

Arkitektar, ingeniørar og planleggjarar må samarbeide om heilskaplege løysingar for klimarobuste bygningar. Meir nedbør og fukt bidreg til auka belastning på materialar og konstruksjonar. Vedlikehald av bygg og infrastruktur vert endå viktigare med meir nedbør. Utforminga av bygga og kvalitet på bygningsmateriala og vedlikehaldet vert difor viktigare og viktigare framover. Drift må prioriterast.

6.3.4 Konsekvensar for straumleidningar, tele og fiber/data

Infrastruktur for energiforsyning har ein livssyklus på 30- 100 år og må prosjekterast for at hendingar kan skje i heile levetida og på uventa stader. Det krev nye løysingar. Lengre vekstsesong og spreining av sitkagran gjev kraftig skogsvekst i og langs straum- og kraftlinetraseane. Fuktigere jordsmonn på haust og vinter gjev større fare for rotvelt ved kraftig vind. Vindfallskadane har auka, det fører til at folk mistar straum alt i dag over lengre periodar.

Såkalt «brannver» er ofte ein kombinasjon av varmt ver, tørke og vind. Europeiske studier indikerer ei auke i denne type ver for store deler av Norge. Dette kan gje lengre periodar med skogbrannfare hjå oss. Å førebyggja utmarksbrann som kan ramma infrastruktur med å etablera branngater og ha større og samanhengande beite- og kulturlandskap omkring bygdene våre, og i tettbygde strøk vert viktig framover.

Varmare vinterklima kan redusere risikoen for ising på linjenettet. Der utbyggjar kan gjera det, så er det best å grava slik infrastruktur ned i jorda, det gjev og mindre fare for skade av torever og vindfall.

6.3.5 Konsekvensar for samferdsel

Vestland fylke har flest registrerte ras på riks- og fylkesvegar i Norge. Behov for tilsyn og vedlikehald av veg, bane og kaiar vil auka i regionen vår. Det kan vere aktuelt å heve flo- og flaumutsett infrastruktur. Samferdsels-sektoren kan vente auka politisk trykk for ei omlegging til meir klimavenlege løysingar, det vil kanskje føra til mindre pengar til vedlikehald framover på fylkesvegar i flatare kystlandskap som Austrheim kommune. Vegane i kommunen vår er relativt trygge for alt anna enn utmarksbrann, vindfall og på sikt havnivåstigning/stormflo. Kaiar og hamner i vårt område vil verta meir og meir påverka av havnivåstigning og stormflo, det betyr at investeringar og vedlikehaldet her må auka.

6.3.6 Konsekvensar for matproduksjon og landbruk

På sikt vil klimaendringane påverke matproduksjonen i verda, både på land og til havs. Global matproduksjon kan verte redusert med 2 % kvart tiår i dette hundreåret (FN sin klimarapport). Høgare temperatur, lengre vekstsesong, meir nedbør og auka CO₂-innhald i lufta kan gje større avlingar lokalt, og nye vekster kan dyrkast, men nye sjukdommar og skadedyr for plantar og husdyr kan og verta ein konsekvens her. Auka nedbør kan gje innhaustingsproblem, avlingskade og auka jorderosjon. Det vil gje aukt avrenning av næringsstoff og plantevernmidlar. Miljødirektoratet si heimeside om klimatilpassing får dette godt fram.

God agronomisk skjøtsel/bruk av landbruksareal og opne kulturlandskap vil bidra til førebygging av skade i andre sektorar, mellom anna redusert fare for storbrann. Den geografiske fordelinga av landbruksproduksjon i Noreg kan verte endra framover, dette er politikk i stor grad alt i dag.

Landbruket vil møte utfordrande krav om å oppretthalda produksjonsnivået og samstundes redusere klimafotavtrykket. Kvart landbruksføretak vil møta auka risiko, samt auka behov for investeringar i anlegg og produksjonsutstyr for at drifta skal vere tilpassa vertilhøva og dyrevelferd. Produksjonen

kan verte meir sårbar for både miljømessige og økonomiske kriser, noko som kan gje vanskelegare matforsyning og mindre mat-tryggleik.

Det vert uansett viktig å ta vare på dyrka og dyrkbar mark framover, og ikkje byggja den ned. Truleg vil matvareprisane stiga i heile verda framover, det må difor vera rom for auka matvareproduksjon lokalt. Gode driftsvegar og innhaustingsmetodar i eit våtare og villare klima vert viktig hjå oss. Grasdekte vassvegar, fangedammar, gode gjødslingstiltak og buffersoner med busker/tre kan vera gode tiltak for å redusera erosjon/avrenning frå landbruket. Det å læra opp og motivera nye generasjonar i å dyrka landet er og heilt sentralt her, dei må kunne leva av arbeidet sitt på ein god måte.

6.3.7 Fiskeri

Endringar i artssamansettinga i havet som følgje av endra fysiske og kjemiske forhold kan på sikt ha stor innverknad på fiskerinæringa. Raudåte er viktige næringsdyr for fiskebestandane. Høgare temperatur gjev skifte frå kaldvasshoppekreps (*C. finmarchicus*) til varmekjær hoppekreps (*C. helgolandicus*). Konsekvensen er mindre mat til fisk i våre område. Små endringar i havtemperatur er kritisk for gyting, og konsekvensane kan verta store for fiskerinæringa i regionen vår. Artar som til no har vore lite utbreidde på våre kantar kan overta for artar som ikkje lenger er like godt tilpassa eit endra klima. I Nordsjøen ventar me mindre av nordlege artar som makrell, sild, sei, torsk og hyse, og ei auke i sørlege artar som ansjos, sardin og lysing. Langs kysten vil sørlege artar som havabbor auke. Trenden er at småhai, leppefisk, varmekjær fisk og krabbe har auka, medan torsk og skatearter har minka.

Andre faktorar som livet i havet er lågare pH og mindre oksygen her. For eit varmere, surere og mindre oksygenrikt hav vil gje konsekvensar for heile næringskjeder i havet. Artar vil flytta seg og endra ådferdsmønster. Det vil påverke både kystfiske og havbruksnæringa. Miljødirektoratet si heimeside om klimatilpassing har skildra dette på ein oversiktleg måte.

Nye miljøkrav for fiskerinæringa og eventuelle krav om klimamerking av mat kan gje endringar i kor og korleis vi fiskar. Den store utfordringa på sikt er om havforsuringa trugar næringstilgangen for fisken me i dag fiskar på. Klimaendringar vil ha stor effekt for fiskerinæringa i eit lenger perspektiv, men det har alt fått ein del konsekvensar på vårt heimefiske og for kystfiskarane våre.

6.3.8 Havbruk

Konsekvensane for havbruk vil i hovudsak dreie seg om kva artar som trivst langs kysten vår når havtemperaturen stig. Nokre fiskesjukdommar vil forsvinne og andre koma til, avhengig av kva artar me driv oppdrett på, og endringar i havmiljøet. Meir ekstremver vil sette høgare krav til utforming av oppdrettsanlegga. Samansettinga av foret må tilpassast endring i tilgangen på råvarer til for, og kva som er klimavennleg. Tettleik på anlegga og varmare klima gjev auka og meir aggressiv vekst av bakteriar og førekomst av parasittar som til dømes lakselus. Når klimaendringar fører til høgare sjøtemperatur vil lakselusa trivast betre. Det vil gje betydeleg høgare smittepress på både villfisk og oppdrettsfisk. Lakselusa fører til auka stressnivå på oppdrettsfisk, og kan føre til redusert motstandskraft ved sjukdom, fisken et mindre og har dårlegare effekt av vaksiner. Ein temperaturauking på to grader er sett på som realistisk. Dersom temperaturen i sjøen for eksempel hjå oss aukar frå 9 til 11 grader er det estimert at det vil gje ein dobling av smittepresset frå lakselus. Desse opplysingane er henta frå Havforskningsinstituttet si heimeside og frå havforskar Anne Sandvik.

Temperaturprognosane kan tyde på at Nordland får den havtemperaturen Vestlandet har i dag i 2070. Høge sommartemperaturar vil på sikt gje utfordringar for oppdrett av artar som laks, aure og torsk. Landbaserte oppdrett eller tette anlegg i sjø, og eller luseskjørt kan verta naudsynt av mange årsaker i våre område for at havbruk skal verta meir berekraftig framover. Foret må og verta meir berekraftig, det bør koma frå berekraftige hausting av marine artar i havet eller dyrkast lokalt.

6.3.9 Konsekvensar for kulturminne

Vår kystkultur er særleg truga av havnivåstigning, hjå oss kan den verta 70 cm høgare i 2100. Her kan me vise til tabell/kart over oversvømte område og bygningar ved 20-års stormflo i 2090 som Kartverket har laga, og som me finn på heimesida deira. Kulturminne i strandona og langs vassdrag vert meir utsette for stormflo og flaumskadar. Våtare og varmare klima vil auke nedbryting av treverk og gje auka vedlikehaldskostnader av kulturminne.

Auka økonomisk støtte til kulturminnevern og meir kunnskap om praktisk vedlikehald kan avhjelpa situasjonen noko. Kulturminne er viktig for både innbyggjarane våre og reiselivet, eldre sjøboder og naust gjer særprega kulturminnemiljø som er viktige attraksjonar i våre kystområde. Norge som eit rikt og ressursterkt land bør kunne ta vare på sine kulturminne saman med eigarane av desse.

6.3.10 Konsekvensar for reiseliv

Mildare vinter og våtare sommar kan skape utfordringar for reiselivsaktørane våre. Moglege utviklingsbanar for reiselivsnæringa i Nordhordland må sjåast i klimaendringsspektiv. Hetebølger i Sør-Europa kan føra til at fleire vil koma til Vestlandet i sommarhalvåret. Hav- og sjøfiske, og det å oppleve fjordane våre er uansett populære reiselivsmål både nasjonalt og globalt.

Det er viktig at transporten til turistane att og fram til regionen vår vert så berekraftig og klimavenleg som mogeleg. Framtida vil truleg føra til fleire og meir lokaltilpassa reiselivsverksemdar som kan ta seg av turistar som reiser i mindre grupper, og som vil oppleve regionen vår på ein meir berekraftig og klimavennleg måte. Lokalprodusert mat som lokale reiselivsverksemdar serverer, og aktivitetar knytt til sjø og kajakk/båtliv vil truleg vert berre meir og meir populært. Med vårt tøffe kystklima framover så må trygge opplevingar vera i fokus hjå reiselivsaktørane. Klimatilpassa utstyr (trygge båtar/kajakkar/sportsutstyr) må reiselivet ha, men dei må og gje naudsynt opplæring til turistane i korleis dei skal oppføra seg ute i ulikt ver.

6.3.11 Konsekvensar for vasskraft og energiproduksjon

Tilhøva i mange vassdrag vil endrast på grunn av endringar i snøtilhøva og hendingar med ekstremnedbør. Reguleringsmagasin med kapasitet er ein føresetnad for at Vestlandet kan nyttiggjere seg den auka nedbøren. Anlegg med låg reguleringsevne kan oppleve endra årsproduksjon. Småkraftverk vil få auka produksjon. I vassdrag på Vestlandet vil klimaendringene gje høgare kraftproduksjon, særleg i vinterhalvåret, produksjonsaukinga vil koma i dei kaldaste periodene av året.

Regulerte vassdrag er viktig for straumforsyninga til Austrheim, endringar i klima kan føra til endra kapasitet og forsyningstryggleik. I år med mykje nedbør og lite snø vil meir vatn gå tapt for kraftprodusentane, og ein mindre andel av nedbøren vil kunne utnyttast til kraftproduksjon enn i dag. Kraftprodusentane på Vestlandet må ta omsyn til aukte temperaturer og meir nedbør når dei planlegg framtida sitt produksjonssystem. Noregs vassdrags- og energidirektorat (NVE) sine heimesider har gjeve god informasjon her.

Ein nasjonal kraftpolitikk må og klara å sikra god straumstabilitet framover, det same gjeld stabile prisar som folk og næringsliva kan betale og akseptera. Det vert framover satsa nasjonalt og regionalt på havvind og solcellepanel for å sikra nok og stabil kraft i eit samfunn som vert meir og meir elektrifisert. Austrheim kommune som er lokalisert i og nær store industriområde som Mongstad og Fensfjordbassenget vil truleg ha god tilgang til berekraftig energi framover. Vestlandet sin

vasskraftproduksjon er stor, men den auka elektrifiseringa framover må møtast med aktiv handling både på nyproduksjon frå fornybare kjelder, men og på effektive enøktiltak/straumsparing.

6.4 HEILSKAPLEG OG LANGSIKTIG SAMFUNNSPLANLEGGING

Statlege planretningsliner for klimatilpassing vart vedtatt i september 2018. Dei tydeliggjer korleis klimatilpassing skal integrerast i planlegginga.

Føre var prinsippet er sentralt i norsk planlegging og miljøvern. Det er langt betre å planleggja rett for framtida enn å reparere på grunn av manglende føre var tenking!

Etter plan- og bygningslova skal planlegging fremja samfunnstryggleik ved å førebygge risiko for tap av liv, så vel som skade på helse, miljø, infrastruktur og materielle verdiar. Tilpassing til endra klima vil vera tema i planstrategiarbeidet i Austrheim kommune og inngå som premiss i langsiktig arealbruk og samfunnsplanlegging.

Arealplanlegging på fleire nivå (kommuneplanen sin arealdel, områdeplanar, detaljreguleringsplanar) vil kunne redusere skadeomfanget som kjem av klimaendringar. Arealplankartet med tilhøyrande føresegnar er eit viktig verkemiddel for å unngå uheldige konsekvensar av uheldige klimahendingar. I plankartet kan ein sette av omsynssoner.

Føresegnene set rammer for omfang av utbygging, utforming av areal og bygningar, kotehøgde over havet, byggjegranser, rekkefølgekrev, kvalitetskrav og miljøkrav. Dei kan og ha med krav om nærare undersøkingar, overvaking og andre naudsynte restriksjonar.

Plan- og bygningslova krev risiko- og sårbarheitsanalysar (ROS) og konsekvensutgreiingar av alle nye byggjeområde (jf §4-3). VA-rammeplan skal inngå i alle reguleringsplanar.

6.4.1 Kunnskapsutvikling og samarbeid mellom aktørar

FNs klimapanel vurderer all tilgjengeleg forskning om klimaendringar, og kva miljømessige, sosiale og økonomiske konsekvensar desse endringane kan ha. Dei gjev og råd om klimatilpassingar.

Kunnskapsgrunnlaget er utslagsgevannde for om planar, vedtak og tiltak i kommunen er robuste og tilpassa framtida sitt klima. Kommunen og sektormyndene må ha tilgang til fagkompetanse. Arealplanlegginga må nytta seg av oppdaterte data og framskrivingar på geografisk nivå. Det trengst meir kunnskap lokalt og regionalt om klimaendringane som samfunnet må førebu seg på. Det er viktig å satsa på kompetanse, kompetanseutvikling og tverrfaglig samarbeid i all arealplanlegging.

6.4.2 Betre handtering av overvatn

Jordsmonn, våtmarksområde og vegetasjon er sentrale i karbon-rekneskapan, dette er dei største karbonlageret på landjorda. Dei har og ei sentral rolle i vatnet sitt kretsloop som fordrøyingsmagasin (svampfunksjon). Drenering av myrer og nedbygging av desse og naturlege overflater gjer at vatnet renn fortare, og faren aukar for at elver og kanalar/grøfter flaumer over. Problemet vert større med forventa nedbørsauke. Det er viktig å ta vare på kantvegetasjon, myrer, opne bekkar og redusera bruken av harde overflatar (asfalt, betong, stein, m.m.) i utsette byggjeområde. Det må vere eit mål å sikra naturen si eiga evne til å lagre og leie vatn. Det er ofte best og billegast, men krev god arealplanlegging.

Betre handtering av overvatn kan førebygge og redusere skadar på eigedomar og infrastruktur, også i Austrheim kommune. Opne opp vassdrag/bekkar som i dag ligg i røyr er ein god strategi her. Ha fokus på vedlikehald og reinsing av sluk, kummar og stikkrenner. Kartleggja flomvegar, og ikkje byggje i dalsøkk, det er viktig alle stadar.

Gode planar og bruk av lokal kunnskap kan hindr utbygging i utsette område. God utforming av utomhusareal med bruk av naturleg vegetasjon og overflater og naturlege vassvegar reduserer risikoen for flaum. Tilførsel av overvatn til offentleg avlaupsnett må minimaliserast. Overvatn bør handterast lokalt, ved infiltrasjon, utslepp til resipient, eller på anna vis utnyttast som ressurs, slik at naturleg avrenning vert ivareteke og evna til sjølvreinsing vert utnytta. Om overvatn skal gå i avlaupsnettet så vert det krevd større dimensjonar, det er kostbart. VA-normen som er laga og vedteke i Austrheim kommune er førande her.

6.4.3 Ansvar og roller for klimatilpassing

Alle sektorar har ansvar for å kartlegge, planlegge og utføre eventuelle tiltak for klimatilpassing for sine ansvarsområde. Ansaret er spreidd mellom mange offentlege sektorar og nivå. For å få til robuste samfunn som kan handtera konsekvensane av klimaendringane på ein god måte trengst det eit godt samarbeid mellom alle partar.

6.4.4 Innbyggjarane våre

Alle innbyggjarar våre har ansvar for å sikra eigen eigedom og vere varsam i terreng og i område som kan vere utsett for stormflo eller anna naturfare. God kunnskap om klimendringar som skjer no og

framover må inn «*under huden*» på folk flest. Det gjeld og korleis dei skal tilpassa seg desse endringane på kort og lang sikt, og på best mogeleg måte. Vanlige folk sin klimatilpassing for å kutta klimagassutslipp vil vera å sykla og gå meir, men og reise meir med kollektivtransport. Det å velja produkt som har god kvalitet, og som er produsert på ein berekraftig måte er og viktig. Å forbruka mindre vert og ei viktig tilpassing. Det å kasta mindre mat og eta mindre kjøtt, men heller eta meir marine produkt, frukt og grønnsaker vil truleg og koma under huda på innbyggjarane våre meir og meir framover. Yngre folk vil gjerne gjerne rettleia eldre her i slike kosthaldsendringar, det er truleg bra for folkehelsa vår og.

6.4.5 Austrheim kommune

Kommunen har etter plan- og bygningslova ansvar for at naturfare, som flaum, stormflo, brann og skred vert vurdert og tatt omsyn til i arealplanlegging og byggesakshandsaming. Kommunene har eit ansvar for å ivareta innbyggjarane sine liv, helse og tryggleik, men og å førebyggje skade og unngå bygging i fareområder. Kommunen har heimlar for å gjennomføre sikringstiltak i naturskadelova. Kommunen har ansvar for lokal beredskap i medhald av sivilbeskyttelseslova, og har ansvar som eigar av grunn, bygningsmasse og infrastruktur (vegar, kaiar og VA-anlegg).

6.4.6 Vestland fylkeskommune og Statsforvaltaren i Vestland

Statsforvaltaren i Vestland samordnar samfunnstryggleiks- og beredskapsarbeid og har ansvar for krisehandtering ved hendingar i fred, krise og krig.

Vestland fylkeskommune kan som regional planmynde utarbeida regionale planar og leggje føringar for klimatilpassing i kommunale planar, som temaplanar for samfunnstryggleik og risiko- og sårbarheitsanalysar. Fylkeskommunen er rettleier i plansaker overfor kommunane i nært samarbeid med Statsforvaltaren, dei har begge motsegnrett i plansaker innafor deira ansvarsområde.

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) skal bidra til førebygging ved å kartlegge og informere om fareområde, men og bidra til at omsyn vert teke til flaum- og skredfare i kommunale arealplanar. Dei har mynde innafor sitt fagområde.

6.4.7 Eigarar av infrastruktur

Eigarar av nasjonal, regional og lokal infrastruktur som veg, kaiar, sjømerke, kommunikasjon, kraftoverføringsanlegg, vassforsyning og avløp har ansvar for tryggleik av eigen infrastruktur og tilgrensa areal. Førebyggjande arbeid inneber kartlegging av utsette område, val av tekniske løysningar, traseval/plassering av byggverk, fysiske sikringstiltak, beredskap ved fare for brann, storm, flaum, havnivåstigning, stormflo, formidling og kompetanseutvikling.

Fylkeskommunen og Austrheim kommune er som eigar av skular, vegar og kaiar ansvarleg for ein stor del av infrastrukturen i kommunen vår. Redusera faren for roteskadar vert viktig framover på bygg.

Her må me alle vera både løysings- og handlingsorientert, det som regel rimlegare å handla no enn å venta til skadane skjer og etterslepet vert for stor. Det me byggjer no skal vare i minst 100 år.

6.5 STRATEGIAR FOR TILPASSING TIL KLIMAENDRINGAR

Strategi A: Heilskapleg og langsiktig samfunnsplanlegging

Strategi B: Kunnskapsutvikling

Strategi C: Betre handtering av overvatn

Strategi D: Samarbeid om tilpassing til endra klima

6.5.1 Retningsliner for tilpassing til klimaendringar

1. Klimaendringar må inngå som vurderingstema ved rullering av kommunal planstrategi.
2. Tilpassing til klimaendringar må vurderast både i kommuneplanen sin samfunnsdel og arealdel. Me må sette i verk tiltak som bidreg til å gjere kommunen meir førebudd på framtida sitt klima.
3. Kommunen bør i størst mogleg grad unngå utbygging i område som kan føra til utslepp av klimagassar eller som ka verta ramma av overvatn/flaum, stormar, havnivåstigning/stormflo og utmarksbrann.
4. Planlegging av kystnære område må ta viktige omsyn både til havnivåstigning og stormflo.

5. Planlegging skal sikre handtering av overvatn, og kommunen skal dimensjonere avløp/røyr for framtidig auke i ekstremnedbør.

6.5.2 Strategi A: Heilskapleg og langsiktig samfunnsplanlegging

1. Tilpassing til endra klima skal inngå i alle relevante planar i kommunen.

6.5.3 Strategi B: Kunnskapsutvikling

1. Bruke ny kunnskap som grunnlag for betre planar, prosjekt, vedlikehald og utbygging i kommunen.

2. Bruke ny kunnskap som grunnlag for tiltak mot overvatn/flaum og for ein meir robust infrastruktur.

6.5.4 Strategi C: Betre handtering av overvatn

1. Nye utbyggingsområde skal i størst mogleg grad ha ei naturleg handtering av overvatn. Eksisterande naturareal skal nyttast til infiltrering og fordrøying og ta vare på eksisterande karbonlager.

2. Handtering av overvatn bør skje lokalt og desentralisert.

3. Metodar for å handtere overvatn i landbruket skal utviklast, gode grøfter og driftsveggar er viktig for å unngå nedkøying/jordpakking av produktive landbruksareal.

6.5.5 Strategi D: Samarbeid om tilpassing til endra klima

1. Samarbeida om å utvikle felles planar og beste praksis for tilpassing til endra klima.

2. Utvikla eit klima- og miljøvenleg landbruk og fiskeri/akvakultur der matvaretryggleik nasjonalt og lokalt er i fokus, og der det vert skaffa lokalt og berekraftig kraftfor frå Norge.

3. Dyrka jorda vår og ta vare på dyrka og dyrkbar mark er sentralt her. Jordvern vert viktigare og viktigare, det å slå ring rundt og utvikla landbruket vårt basert på lokale ressursar er sentralt her.

6.6 KILDER FOR DETTE KAPITLET OM KLIMATILPASSING ER HENTA HJÅ:

6.7 FNS KLIMAPANEL IPCC (INTERGOVERNMENTAL PANEL ON CLIMATE CHANGE).

FNs klimapanel (IPCC) *Delrapport 1: Fysiske klimaendringer - det naturvitenskapelige grunnlaget*

FNs klimapanel (IPCC) *Delrapport 2: Virkninger, klimatilpasning og sårbarhet fra FNs klimapanel*

6.8 RAPPORT FRÅ 2021.

"Klima i Norge 2100" - Kunnskapsgrunnlag for klimatilpasning oppdatert i 2015.

Rapporten er eit samarbeid mellom Meteorologisk institutt (MET), Uni Research og Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE).

Klimaplan for Hordaland 2014-2030.

Vedteken av Fylkestinget 11. juni 2014.

7 KLIMA- OG ENERGILTAK - HANDLINGSPROGRAM

Kommunen har ein vesentleg rolle i arbeidet med den grønne omstillinga. I 2018 vart det utført ein studie av CICERO, Vestlandforskning og Civitas om kva som må ligge til grunn for at ein kommune skal lukkast med klimaomstillinga.⁵ Det er spesielt tre grep kommunen kan gjere for å styrka klimaarbeidet:

1. Integre klimaarbeidet i kommunen sine **rutinar og system** slik at det ikkje er avhengig av enkeltpersonar og «eldsjeler». Arbeidet med klimatiltak må gå frå å vere enkelttiltak til ein institusjonalisering (fast norm) av tiltaka. For å sikre at tiltaka som vert gjennomført både har ein god klimaeffekt, og samstundes bidrar positivt til FN sine andre berekraftsmål, så må statusrapportar på klima arkiverast. På lik linje som at økonomisk rekneskap vert nytta til å styra kommunen si drift, så må eit klimarekneskap lagast og oppdaterast systematisk for å sikre at tiltaka som gjennomførast faktisk har ein positiv effekt.
2. Kommunedirektøren og dei tre kommunalsjefane innafor sine område har det overordna ansvaret for gjennomføring av tiltak etter denne kommunedelplanen. Me må kvart år drøfta prioritering saman med kommunestyret av tiltak i kommunedelplanen, ut frå kostnader og tilskotsordningar. Alle relevante sektorar kommunen må ta del i omstillinga.
3. Kommunen har makt til å påverke både direkte utslepp som skjer lokalt, samt indirekte utslepp av varer og tenester kor utsleppet skjer andre stader. Det er kommunen sitt ansvar å sikra at det vert teke omsyn til begge utsleppskategoriar, og at det vert sett i gang tiltak for å redusera utslepp som er både direkte og indirekte.
4. Kommunen må i større grad ta i bruk si rolle som samfunnsaktør og legge til rette for at andre kan bidra i klimaarbeidet. Lokale nettverk og klimasamarbeid med andre aktørar og kommunar som Austrheim kommune set i gang kan ha store ringverknader

⁵ Kilde: <https://cicero.oslo.no/no/posts/nyheter/tre-grep-som-kan-kutte-klimagassutslipp-i-kommunene>

7.1 KLIMAMÅL OG LEIING

For å sikra gode klimamål og klimaleiing må det setjast i gang ulike tiltak. Tiltaka som er lista opp under er knytte til tema klimamål og klimaleiing. I 2021 vedtok kommunestyret i Austrheim kommune måla om å redusere klimagassutsleppa med 50 prosent innan 2030, samt være i tråd med ein 1,5 graders kommune innan 2050. For å nå dessa måla vil Austrheim kommune arbeida med å gjennomføra tiltaka som er lista under.

TILTAK

Forankre klimamåla, og planlegga utfasing av alle direkte fossilutsleppskjelder innan 2030

Sikra at alle i organisasjonen arbeidar systematisk for å nå klimamåla. Kommunedirektøren og dei tre kommunalsjefane innafor sine område har det overordna ansvaret for gjennomføring av tiltak etter denne kommunedelplanen

Ha jamlege klimamøte med alle einingar i kommunen representert (fag- og avdelingsleiarar på tvers av fagansvar)

Søka på tilgjengelege støtteordningar. Bruk dette høvet til å styrke klimaarbeidet i kommunen, både innan kartlegging, systemoppfølging, tiltak, forskning og gjennomføring

Stilla klima- og energikrav i kommunale tilskotsordningar

I politiske saker: Vurdera påverknad på klimamessig, økonomisk og sosial berekraft

Plassera fond og investeringar i grønne fond og pensjonsordningar

Stimulere til grøn omstilling i alle selskap med kommunal eller interkommunalt eigarskap

Involver ungdomsrådet i politiske saker om deira framtid

7.2 PLANLEGGING

Under kjem ei liste over ulike tiltak som bør følgast for å sikra ei strategisk planlegging som tar omsyn til klima.

TILTAK

Sikra at klimaarbeidet vert prioritert i kommuneplanar og kommunedelplanar. Sikra integrering og samhandling av kommuneplanane, slik at kommunedelplan på klima og energi ikkje kjem etterpå eller i tillegg, men vert eit styringsdokument for verksemda (etter PBL 2008)

Sikra god kopling mellom handlingsplan og økonomi- og budsjettarbeid for å sikra gjennomføring av tiltak

Redusera transportbehovet i kommunen gjennom samordna bustad-, areal- og transportplanlegging (SPR)

Parkering: heilskapleg vurdering av totalbehovet for parkeringsplassar, samt tilrettelegging for kollektivtransport og nullutsleppskøyretøy

Klima og miljø som premiss for plassering av sentrale bygg og verksemder

Laga god plass og infrastruktur til fotgjengaren og syklisten.

Fokusera på areal for karbonopptak under arealplanlegging: ta vare på matjord, myrområde og sikra ei berekraftig forvaltning av skog og utmark. Dette er spesielt viktig for Austrheim kommune som har mange torv- og myrområde

Legga til rette for god utvikling av straumnett: hald tett dialog med netteigar i arealplanlegging slik at dei er førebudde på kraftproduksjon frå solceller og auka bruk

Arealformålsendring som påverkar utslepp og opptak av CO₂ skal det kompenseras for

Kontakt Austrheim kommune sin plankontakt i Vestland fylke for rettleiing knytt til planlegging

7.3 TRANSPORT

Noreg er avhengig av å redusa klimagassutslepp i transportsektorane for å nå klimamåla. Vegtransport og innanlands luft- og skipsfart står for om lag ein tredjedel av Noregs klimagassutslepp. Dersom ein berre tek omsyn til ikkje-kvotepliktig sektor står transport for omlag halvparten av klimagassutsleppa i Noreg.

For å kutte utslepp i transportsektoren må ein gjennomføre ulike kombinasjonar av verkemiddel. Når tiltaka vert gjennomført parallelt, gjer dei også størst effekt. Austrheim kommune burde difor sette opp strategiar for å nå ulike delmål innanfor transportsektoren, eksempelvis for klimavennleg areal- og transportplanlegging, klimavennlege reisevanar, delingsløysingar og overgang til lågutsleppsteknologi.

TILTAK

Fasa ut alle fossile køyretøy innan 2030

- I kommunen si drift: når bilar skal bytast ut er nullutslepp standard, unntak må handsamast av kommunedirektøren
- Legg til rette for at verksemder og innbyggjarane vel nullutsleppskøyretøy

Sikra ladeinfrastruktur for lett- og tunge køyretøy på vegen, samt fartøy i hamnar

Stimulera til elektrifisering av fritids- og arbeidsbåtar

Reserver p-plasser til utsleppsfrie køyretøy

Legga til rette for utsleppsfri mobilitet; tilrettelegging for lading, el-bil-deleordning, sykkelparkering og gå- og sykkelveggar osv.

Følg opp eit krav om at all transportvekst skal takast av gonge, sykkel, eller kollektiv, og samkøyr dette med areal- og transportplanlegging

Legga til rette for meir kollektivtransport for å redusere personbiltrafikken

Stilla krav til utslepp frå anleggsmaskiner ved planlagde anleggsarbeid

Fortetting og utbygging hovudsakeleg i etablerte felt, unngå vesentleg utbygging utanfor område med god kollektivdekning

Plassera sentrale sørvilstilbod i sentrum

Legga til rette for trygg skuleveg slik at born og vaksne kan gå eller sykla

Legga til rette for trygg sykkelparkering, samt ladestasjonar for el-sykkel

Legga til rette for dele løysingar, slik som bildeling for tilsette

Stilla krav til utbyggar om å legga til rette for ladepunkt

7.4 ENERGI

Austrheim kommune kan gjennom egen myndigheit og gjennom rolla som samfunnsplanleggar legge til rette for et klimavennleg energisystem. Det ligg eit klimasparepotensiale ved bygg- og eigendomssektoren. Bygg bruker om lag 40 % av energien i samfunnet. Globalt sett står byggenæringa for 40 % av de totale klimagassutsleppa. Difor bør Austrheim fortsette arbeidet mot energieffektivisering av bygningsmasse.

Elektrifisering av Noreg er ein viktig del av det grønne skiftet og er sett på eit sentralt verkemiddel for å redusere CO₂-utslepp i energisektoren. Elektrisitet er i utgangspunktet en utsleppsfri energiberar saman med norsk kraftproduksjon. Det er dermed behov for ein auking av fornybar kraftproduksjon frå vind, vann og sol.

TILTAK

Bruk energiforbruk data til å sikre at byggane reduserer energiforbruket. Benytt kost/nytte metode for:

- Etterisolering, bytte vinduer, oppgradere ventilasjonsanlegg, montere tettelister og energieffektiv belysning.

Utnytt lokal energiproduksjon. Benytt kost/nytte metode.

- Kartlegg bygningar og søk om tilskot det er hensiktsmessig å installere solcelleanlegg
- Kartlegg moglegheita for energibrønn til varme og kjøling

Legge til rette for utsleppsfri byggeplass med tilgjengeleg elektrisitet

Legg til rette for energiutveksling mellom industribedrifter

Informere, legge til rette for og oppmuntre til installasjon og bruk av fornybar energiproduksjon

- Stimulere til at næringslivet tar i bruk fornybar energi

Opprett lokale støtteordningar for å stimulere til energieffektivisering eller oppmuntre til lokal energiproduksjon som solceller.

Utgreie potensiale for lagring av lokal produsert fornybar energi

Fortsett å elektrifisere bilparken

7.5 NÆRINGSLIV OG TEKNOLOGI

For at Austrheim kommune skal nå egne klimamål må vi leggja til rette for at morgondagens næringsliv er i tråd med ein 1.5-graders verd. Då treng vi å utvikla grønne næringar, som bidrar positivt til klimaet, det sosiale, og det økonomiske.

Globalt står byggenæringa for om lag 40 prosent av klimagassutsleppa⁶. For å redusere utsleppa må byggane verte meir energieffektive, innehalde meir berekraftige og klimavennlege materialar, samt plasserast og blir lagt til rette slik at transport til og frå bygg kan gjerast utsleppsritt.

TILTAK

Fremja klima som tema på eksisterande arenaer og møteplassar for næringslivet

Stilla klimakrav i utlysing og løyvingar frå eksempelvis næringsutviklingsfond

Stimulera til auka reparasjon og gjenbruk

Fremja og sjølv nytta seg av lokalt reiseliv og lokal mat

Framsnakka grønne verksemder og visa fram gode eksempel

Gjennomføra innovasjonskonkurransen lokalt, for å stimulere nytenkande løysningar

Søka midlar aktivt saman med næringslivet som utviklar grøn teknologi og løysningar

Stimulera til at lokale verksemder miljøsertifiserer seg

Nytta lokal produsert mat i kommunen si drift

Oppretta eit fond som investerer i grøn næringsutvikling

Ta aktivt del i Klimapartnere Vestland

For alle nye større bygg over 100 BRA skal berekraftige materialval, energiløysingar inkl.

kjøleløysningar og klimagassrekneskap utgreiast

Austrheim kommune er no ei oljefri kommune. Det er viktig at Austrheim kommune

oppretheld fokus på fornybar og kortreist energi, produsert med blant anna varmepumper,

sol- eller bioenergi

Sette krav om at alle nye bygg skal minimum ha plusshusstandard

⁶ Kilde: <https://www.tu.no/artikler/bygg-star-for-40-av-verdens-utslipp-slik-skal-det-reduseres/223922>

Andre verkemiddel:

<i>Verkemidlar</i>	<i>Verkemiddeleigar</i>
<i>Miljøteknologiordningen</i>	Innovasjon Noreg
<i>Bioøkonomiordningen</i>	Innovasjon Noreg
<i>Klimasats</i>	Miljødirektoratet
<i>Klimatiltak for kommunar</i>	Vestland fylkeskommune
<i>Ny teknologi i industri og anlegg</i>	Enova
<i>Produksjonsanlegg for biogass og biodrivstoff</i>	Enova
<i>Energi- og klimatiltak i industri og anlegg</i>	Enova
<i>Miljøfyrtårnsertifisering av bedrifter</i>	
<i>Delta i Klimapartnere Vestland</i>	
<i>Energirådgivning for privatpersonar, Energiportalen.no</i>	Privat

7.6 FORBRUK OG INNKJØP

Kommunen har stor påverkingskraft gjennom sine innkjøp. Ved å sette klima og miljøkrav i tildelingskriteria, og ved å vekte tilbud minst 30 % på klima, kan kommunen dytte næringslivet og leverandørkjeden i ein meir berekraftig retning.

TILTAK

Starta med å stille deg spørsmålet: treng eg kjøpa nytt? Eller har vi det frå før?

- Må du kjøpa nytt, vel kvalitet
- Vel energieffektive og varige løysingar
- Reparer framfor å kjøpa nytt
- Forsvarleg handsaming når produkt ikkje fungerer
- Bevisste val av reiser og transport i kvardag og fritid
- Bevisste kjøp av mat, kvalitet og mengde, vurdere moglegheiter for å nytta rester
- Informasjon om nettverk og friviljuge organisasjonar

Kjøp lokalt! Utnytt innovative innkjøp for å utvikle klimaløysningar for framtida

Tenk delløysing og tilgang framfor eigarskap

Bruk innkjøp strategisk for å bidra til klimaomstilling i kommunen, sjå DFØ sin rettleia) Sett krav om klimadokumentasjon. Nytt eksempelvis klimaverkty for offentlege kjøp (Sweco Noreg, 2020)

Still kvalifikasjonskrav om miljøsertifiseringar og nullutsleppstransport der det er mogleg.

Dette er bakt inn i klimaverktøy for offentlege anskaffingar

Laga ein grøn innkjøpsstrategi:

- Fremja klimavenlege løysningar i alle anbod (lovpålagt)
- Stilla krav til leverandørar om mål om fossilfri verksemd innan 2030
- Stilla som krav fossilfri bygg og annleggsverksemd
- Stilla krav om fossilfri transport av varer og tenester
- Vekta klima minst 30 prosent som tildelingskriteria (anskaffelsesforskriften §7-9)
- Stilla krav til fossilfri material- og energibruk
- Etterspørja bistand på kompetanseheving eller nyttige verktoy dersom denne kompetansen ikkje sit internt

Reduser forbruk der det er mogleg, fokuser på klimafotavtrykket til heile produktet sitt livsløp (utvinning av materiala, produksjon, transport og avhending)

Innføra tiltak og gjennomføra sirkulære innkjøp som fremjar sirkulær økonomi, som eksempelvis reparasjon, deleordning, og gjenbruk av materialar

Redusera plastbruken i eiga verksemd med minst 40 prosent innan 2023, i tråd med Plaststrategien til Vestland fylkeskommune

Nytta slam og matavfall i ein sirkulær økonomi, eksempelvis til biogassproduksjon

7.7 SAMARBEID

Samarbeid for å nå måla. Austrheim kommune vil ikkje klare å stoppe klimaendringane åleine. Vi er avhengige av et godt samarbeid med aktørar og innbyggjarar i kommunen for å komme i mål. Samstundes er det vel så viktig å samarbeide med nabokommunar og Vestland fylke for dei tilaka som ein må gjøre saman, og løfte hverandre frem og dele dei gode eksemplane. Austrheim kommune kan påverke både lokalsamfunn, næringsliv og nabokommunar gjennom eit tett og godt samarbeid.

TILTAK

Samarbeid med andre kommunar om tiltak, søknadar og ressursar

Delta aktivt i nettverk og samarbeid, som til dømes Klimapartnere

Samarbeid med friviljuge organisasjonar i kommunen for å nå måla, slik som bygdelag, idrettslag, kultur eller andre

Kommunen bør stimulere til delingsøkonomi og sirkulærøkonomi for sine innbyggjarar. Til dømes fasilitere for å kunne reparere sportsutstyr og klede. Delingsøkonomi gjennom initiativ som til dømes BUA.

Legga til rette for søknadar aleine eller saman med andre, slik som til dømes Klimasatsmidler

Samarbeida med landbruksorganisasjonar og bønder for å støtta næringa i ei berekraftig omstilling og til meir lokal matvareproduksjon

7.8 KOMMUNIKASJON

God kommunikasjon frå kommunen i arbeidet med berekraft er viktig for at innbyggjarane, samarbeidspartnarar og dei som jobbar i kommunen forstår kva som må gjerast for å kutte klimagassutslepp og kva som kan gjerast for å kutte klimagassutslepp. Det er viktig at kommunen formidlar til aktørane og innbyggjarane i Austrheim om dei måla som er satt, og kva slags tiltak som ein ynsker å gjennomføra.

TILTAK

- Lag ei markering og lanser deira ambisiøse klimamål for å mobilisere alle aktørar; verksemder, innbyggjarar, skuleelevar og fleire til å ta del i samarbeidet om å nå deira felles mål
- Framheva og framsnakka gode, grønne eksempel frå eigen kommune
- La innbyggjarar spela inn gode tiltak

Kommunedelplan for Klima og energi for Austrheim kommune

2022 – 2032

Med handlingsprogram

Høyringsutkast datert den 07.03.2022

Austrheim kommune
Kommunehuset
5943 AUSTRHEIM

Saksbehandlar, innvalstelefon
Anniken Friis, 5557 2313

Innspel til planprogram Temaplan for klima og energi, Austrheim

Vi viser til oppstartsmelding for temaplanen plan for klima og energi. Arbeid med ein klimaplan er i tråd med vedteken Planstrategi.

Planen skal i følgje meldinga ha ambisiøse mål og delmål for følgjande innsatsområde:

Utsleppsreduksjon

Meir effektiv energibruk og miljøvennleg energiomlegging

Klimatilpassing.

Planen skal omfatte kommunen som geografisk område og som verksemd, og vise kommune sine roller og verkemiddel. Energibruk i kommunale bygg og tap, innkjøp, og tap av naturmangfald skal vere blant aktuelle tema i planen. Medverknad, spesielt frå barn og unge er vektlagt. Formannskapet skal vere styringsgruppe for arbeidet med planen.

Innspel

Vi viser til Miljødirektoratet sine nettsider, som har relevant og nyttig rettleiing knytt til sentrale tema i planen, både planlegging for utsleppsreduksjon og klimatilpassing. Statsforvaltaren har elles følgjande innspel til planprogrammet:

Klimaleiing, mål, handlingsprogram og budsjett

Kommunen må leggje FN sine berekraftsmål til grunn for planen. Statlege planretningslinjer for klima- energi og klimatilpassing er det mest sentrale dokumentet når det gjeld nasjonale føringar for klimaarbeidet.

Det er viktig at arbeidet med planen vert tverrfagleg, og at ein sikrar medverknad frå alle aktuelle etatar og aktørar i kommunen. Ansvar for arbeidet med planen bør difor vere forankra sentralt både i politisk og administrativ leiing. Vidare rår vi kommunen til å gi planen status som kommunedelplan, for å gi innhaldet i planen tilstrekkeleg fagleg og politisk tyngde til oppfølging og gjennomføring.

Det er bra at kommunen vil utarbeide klimamål som del av planen. Vi rår kommunen til å vurdere ulike måltype ut frå kor kommunen står i klimaarbeidet innanfor dei ulike sektorane, jf. Miljødirektoratet sin omtale av reduksjonsmål, prosessmål, strategiske mål eller aktivitetsmål. Det er samstundes viktig å vurder korleis kommunen skal evaluere måloppnåinga, gjennom bruk av aktuelle indikatorar.

Det går fram av dei statlege planretningslinene at klimaplanen bør ha eit handlingsprogram som viser ansvarsfordeling for oppfølging. Handlingsprogrammet bør kopløst opp mot kommunale budsjettrutinar og økonomistyring. Vi rår kommunen bør vurdere å utarbeide eige klimabudsjett som del av arbeidet.

Klima og arealplanlegging

Arealplanlegginga er sentral i arbeidet med å nå nasjonale klimamål, der ivaretaking av viktige naturområde og artar er avgjerande for å sikre økosystemtenester. Det er viktig å ikkje omdisponere karbonrike areal, både ut frå utsleppsreduksjon og klimatilpassing. Vi viser til krav i dei statlege planretningslinene om å vurdere bruk av naturbaserte løysingar i arbeidet med klimatilpassing. Kommunen må vektleggje samanhengen mellom utbyggingsmønster og klima.

Vi vil elles viser til at utslepp frå landbruk bør få plass i arbeidet med planen. Det er og viktig å sjå samanhengen mellom klimaarbeidet og folkehelse, og planen vil difor ha relevans både for samfunnstryggleik og gode oppvekst- og levekår for befolkninga.

Med helsing

Eline Orheim
seksjonssjef

Anniken Friis
seniorrådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Vestland fylkeskommune Postboks 7900 5020 BERGEN

Vår referanse 2021/18314-29
Dato 07.06.2021

AUSTRHEIM KOMMUNE
Sætremarka 2
5943 AUSTRHEIM

Att. Asbjørn n. Toft

Tilsagn -Søknad Klima- og energiplan - Austrheim kommune

TILSKOT TIL KOMMUNALE KLIMATILTAK. TILSEGN OM TILSKOT PÅ INNTIL KR 100 000 TIL KLIMA- OG ENERGIPLAN FOR AUSTRHEIM KOMMUNE 2021/18314-29

Vi viser til søknaden dykkar, datert 05.03.2021, om tilskot til ovannemnde prosjekt. Det er med glede vi kan melde at Vestland fylkeskommune løyver inntil kr 100 000 til prosjektet frå Tilskot til kommunale klimatiltak.

Kort skildring av søknad:

Følgjande opplysningar er henta frå søkjar si beskriving av søknaden;

Austrheim kommune skal få på plass ein ny Klima og energiplan. Dette for å følgja opp Regjeringa/Norge sine nasjonale og globale klima-målsetjingar. Austrheim kommune vil sjå på tiltak som kan føra til redusert energibruk og til mindre klimagassutslepp i heile kommunen vår. Me skal og miljøsertifisera kommunen vår, dette arbeidet er byrja. Den gamle klimaplanen er gått ut på dato, godkjent i 2011. (Propangass som varmar opp kommunehuset må ut, varmepumpe/solselle inn/enøk. Klimatilpassing/ROS.

Aktivitetar

*Innhenta statistikk for Austrheim kommune
Innhenta status for klimautslepp og energibruk
Medverknad/offentleg ettresyn
Temamøte med born og unge
Temamøte med næingslivet
Temamøte med tilsette/avdelingar*

Vurdering og vedtak

Søknad er ferdig handsama og seksjonsleiar for plan, klima og folkehelse har avgjort at det vert løyvd kr 100 000.

Søknad om tilskot til klima- og energiplan er i tråd med tilskotsordninga, og vil gi Austrheim kommune eit godt kunnskapsgrunnlag til planarbeidet. Fleire kommunar i Vestland er i gong med å revidere eldre klimaplanar, og dette er eit viktig steg for heilskapleg klimaomstillingsarbeid i kommunen, oppdatert kunnskap og forankring av klimaarbeidet. Fylkeskommunen er positive til at de skal utarbeide eit grundig kunnskapsgrunnlag som del av klima- og energiplanen. Det er og positivt at de legg opp til breid medverknad.

For at tilskotet skal vere gyldig må de signere vedlagt skjema og returnere innan 18.08.2021. Dette som ein stadfesting på at de har lest og akseptert vilkåra for løyvinga, og at de tek ansvar for å gjennomføra prosjektet som planlagt.

Tilskotet gjeld til 30.06.2022. Eventuell søknad om forlenging av tilskotet må sendast sakshandsamar før denne dato.

Godkjente kostnader og godkjent finansieringsplan

Løyvd beløp: 100 000

Søknadsbeløp: 100 000

Godkjent kostnadsplan

Tittel	2021	2022	2023	2024	2025	SUM
200000	150 000	50 000				200 000
Sum kostnad	150 000	50 000				200 000

Godkjent finansieringsplan

Tittel	2021	2022	2023	2024	2025	SUM
*Eigen finansiering	75 000	25 000				100 000
*støtte frå VLFK	100 000					100 000
Sum finansiering	175 000	25 000				200 000

Vilkår for tilskotet

Generelle vilkår:

- Større endringar i prosjektplan, derunder endringar i budsjett eller finansieringsplan, skal etter søknad frå tilskotsmottakar godkjennast av fylkeskommunen. Søknaden må vere signert av prosjekteigar.
- Føresetnadane som ligg til grunn for fylkeskommunen si løyving er at prosjektet vert finansiert slik godkjend finansieringsplan ovanfor viser. Fylkeskommunen sin finansieringsdel kan dekkja inntil 50,0 % av dei godkjende kostnader.
- Prosjektet må gjennomførast i samsvar med innsendt søknad og i tråd med tilskotsbrevet. Om dette kravet ikkje er oppfylt, kan tilskotet bli tilsvarande avkorta.
- Informasjon om prosjektet kan verte omtala på <http://www.vlfk.no> og eigenproduserte dokument, eks. årsrapport.
- Prosjektet må ikkje settast i gang før prosjektet er fullfinansiert.
- De skal skriftleg akseptere at de tek i mot tilskotet på dei vilkår som er sette innan 6 veker etter motteke tilsegn. Tilskotet kan falle bort dersom fylkeskommunen ikkje har motteke stadfesting av tilskot og vilkår innan fristen.
- Det skal førast spesifisert rekneskap for kostnadane. Rekneskapen skal setjast opp slik at den kan jamførast med endeleg kostnads- og finansieringsplan.

Profilering

- I alle presentasjonar av, og orienteringar om prosjektet, pliktar tilskotsmottakar å informere tydeleg om at prosjektet er delfinansiert av Vestland fylkeskommune.
- Ved profilering av Vestland fylkeskommune skal prosjekteigar følgje retningsliner for profilering av Vestland fylkeskommune; <https://www.vestlandfylke.no/om-oss/grafisk-profil/>

Utbetaling

- Fylkeskommunen kan utbetale inntil 25 prosent av tilskotet når tilsegnsmottakar har akseptert vilkåra i tilskotsbrevet, og arbeidet har starta opp. Dette vert gjort når fylkeskommunen har motteke signert aksept av vilkåra og de har sendt inn oppmoding om første utbetaling gjennom www.regionalforvaltning.no.
- Tilsegnsmottakar kan oppmode om delutbetaling gjennom www.regionalforvaltning.no. Oppmodinga må innehalde statusrapportering og kostnadsrapport over akkumulerte kostnader (last opp relevante vedlegg).
- Det vert alltid halde attende minimum 25 % av tilskot til sluttrapport og sluttrekneskap er innsendt og godkjent.

Prosjektavslutning og sluttutbetaling

- Så snart som mogeleg, og seinast innan tre månadar etter at prosjektet er avslutta, skal tilsegnsmottakar sende oppmoding om sluttutbetaling gjennom www.regionalforvaltning.no.

- I særskilte høve kan prosjektet etter skriftleg søknad til Vestland fylkeskommune få forlenga fristen for rapportering og utbetaling av tilskotet.
- Der skal det fyllast ut ein sluttrapport og kostnadsrapport i www.regionalforvaltning.no. Dette må skje innan 30.06.2022
- Revisjonspliktige føretak skal sende inn prosjektrekneskap som er stadfesta av revisor for tilskot over 200 000 kr. For ikkje revisorpliktige føretak skal autorisert rekneskapsfører stadfeste rekneskapan for tilskot over 200 000 kr. Dersom tilskotet er over 500 000 kr. skal også desse rekneskapa vere stadfesta av revisor. Kommunar, fylkeskommunar og verksemder revidert av riksrevisjonen treng ikkje sende inn rekneskap godkjent av rekneskapsfører eller revisor på tilskot under 500 000 kr. For tilskot over 500 000 kr. skal også desse rekneskapa vere stadfesta av revisor.
- Tilsegnsmottakar har ansvar for å kontrollere at utbetalt beløp er korrekt. Eventuelt for mykje utbetalt tilskot skal betalast attende snarast.

Kontroll

Fylkeskommunen og fylkeskommunen sin revisor har når som helst rett til å kontrollere at midlane vert forvalta i samsvar med vilkåra i tilsegna. Vi gjer merksam på at de pliktar å gje fylkeskommunen og fylkeskommunen sin revisor dei opplysningane dei finn påkravd for sin kontroll.

Klage/innsyn i dokumenta

Part eller andre med rettsleg klageinteresse kan klage på enkeltvedtak innan ein frist på 3 veker. Forvaltningsorgan har klagerett i dei tilfella organet har same interesse eller stilling i saken som private partar kan ha. Fristen vert rekna frå den dagen de fekk melding om vedtaket. Den fylkeskommunale klagenemnda er klageinstans.

Klagen skal sendast til Vestland fylkeskommune på e-post: pkf.regionalforvaltning@vlfk.no
Klagen må innehalde opplysningar om kva vedtak som det vert klaga på, og dei grunnar som klagen støttar seg til.

Vi gjer merksam på at de etter forvaltningslova har rett til å gjere dykk kjend med dokumenta i saka med dei avgrensingane som følgjer av §§ 18 og 19.

Kontaktperson

Vestland fylkeskommune sin kontaktperson og sakshandsamar for dette prosjektet er:
Ragnhild Berge Feidje
Epost: Ragnhild.Berge.Feidje@vlfk.no
Mobil: 975 30 495

Vi ynskjer dykk lukke til med gjennomføring av prosjektet.

Med helsing

Synnøve Stalheim
seksjonssjef

Ragnhild Berge Feidje
rådgjevar

Brevet er elektronisk godkjent og har difor inga handskriven underskrift
Vedlegg: Aksept av vilkår

Vi ber om at de signerer og returnerer følgjande vilkår innan 18.08.2021. Dette som ei stadfesting på at de har lest og akseptert vilkåra for løyvinga, og at de tek ansvar for at prosjektet vert gjennomført etter planen.

Aksept av vilkår
Tilskot til kommunale klimatiltak

Prosjektnamn: Klima- og energiplan for

Austrheim kommune

Tilsegningsnr.: 2021/18314-29

Løyvd beløp: 100 000

Vår ref. (arkiv): 2021/18314

Følgjande kontrollerast av tilsegnsmottakar:

Tilsegnsmottakar: Austrheim kommune

Postadresse: Sætremarka 2,
5943 AUSTRHEIM

Org.nr. : 948350823

Kontaktperson: Austrheim kommune

Telefon: - **Mobil:** 41651463

E-post: asbjorn.n.toft@austrheim.kommune.no

Sakshandsamar

Vestland fylkeskommune sin kontaktperson og sakshandsamar for dette prosjektet er;

Namn: Ragnhild Berge Feidje

Epost: Ragnhild.Berge.Feidje@vlfk.no

Telefon: 975 30 495

Vi stadfester med dette at vi har lest tilskotsbrevet og aksepterer vilkåra for løyvinga, samt tek ansvar for at prosjektet vert gjennomført etter planen.

Signert standardvilkår av prosjekteigar:

Stad: Dato:

Signatur prosjekteigar:

Returnerast til sakshandsamar på e-post: Ragnhild.Berge.Feidje@vlfk.no

Kopi til:
Asbjørn N. Toft

Austrheim kommune
Sætremarka 2
5943 Austrheim

Innspel til Temaplan for klima og energi for Austrheim kommune

Naturvernforbundet Nordhordland handsama planen i styremøte 10.05.21. Styret har følgande innspel. Vi seier oss leie for at dei kjem ein dag etter fristen, men vonar dei vert tekne omsyn til likevel.

Myr

Myr som karbonlager og potensielle klimagassutslepp ved nedbygging, må kartleggjast og bereknast og få ein sentral plass i karbonrekneskapen til kommunen.

I forhold til andre kommunar, har Austrheim mykje myr. Det må vera ei målsetting i planen om å unngå nedbygging av myr til landbruks- og næringsføremål, jfr. Miljødirektoratet si innstraming.

Fortetting

Fortetting av bustadbygging rundt sentra på Fonnes og Mastrevik vil redusera behovet for bilkøyning og leggja til rette for meir sykkel og gange,

Samtidig må Austrheim kommune tilstreba ein mest mogleg desentralisert tenestestruktur slik at nærservicetilbod vert oppretthaldne der folk bur. Også det vil føra til mindre bilbruk og lågare klimagassutslepp.

Sykkel og gange

Fortetting og gode nærservicetilbod betingar tilrettelegging med gang- og sykkelveggar og trafikksikringstiltak, mellom anna fartsreducerande tiltak.

Ladepunkt og hydrogenstasjonar

Talet på ladepunkt må halda tritt med auken i el-bilar, både privat og kommunalt.

Kommunen må byrja å planlegga for hydrogen som drivstoff.

Kollektivsatsing

Meir kollektivbruk er ved sidan av sykkel og gange ein effektiv måte å få ned klimagassutsleppa på.

Med ny veg over Radøy bør kommunen arbeida for eit ringbussystem mellom Austrheim og Knarvik over Lindås og Radøy, ikkje minst fordi vegen over Radøy vil ha den kortaste reisetida til og frå Fosnøy og kommunesenteret i Mastrevik.

Rutefrekvensane bør dessutan aukast, og takstane haldast på dagens nivå.

Alternativ energi

Austrheim bør bli ein føregangskommune med solenergi frå sine bygg og bør oppfordra private bedrifter og husstandar til å gjera det same. Ein slik småskala kraftutbygging vil koste lite på lang sikt, kanskje t.o.m. bli rekningsvarande. Kommunen har svært mange soltimar pr. år.

Den kommunale bilparken

Den kommunale bilparken bør vera fullelektrifisert innan 2025. Hydrogen kan vera eit alternativ,

Jan Nordø
leiar
Naturvernforbundet Nordhordland

Austrheim kommune
Sætremarka 2
5943 AUSTRHEIM

Oppstart av Temaplan for klima og energi for Austrheim kommune

Vi viser til brev datert 06.04.2021 om oppstart av Temaplan for klima og energi for Austrheim kommune.

Klimaomstilling

Klimautfordringane er ein av dei største utfordringane menneskeheita har stått ovanfor. Noreg har forplikta seg gjennom Paris-avtalen, både knytt til utsleppsreduksjon og klimatilpassing. Å stoppe klimaendringane (Berekraftsmål nr.13) vert avgjerande for å lykkast med miljømessig berekraft. Klimaomstilling omhandlar både tiltak for å redusere klimagassutslepp, klimatilpasse samfunnet og stimulere til ei samfunnsending på vegen til eit nullutsleppssamfunn. Samstundes skal kommunen legge til rette for effektiv energibruk og ivareta naturmangfaldet i kommunen. I utviklingsplanen til Vestland fylkeskommune er mål 2 *klima og miljø som premis for samfunnsutvikling*. Planen bør definere generelt mål knytt til korleis kommunen skal jobbe med miljømessig berekraft, og kva rolle kommunen skal ta i arbeidet med klimaomstilling av samfunnet. Dette inkluderer både ambisiøse mål for utsleppsreduksjon og korleis kommunen skal jobbe for å sikre kommunesamfunnet frå klimaendringane.

Føre-var-prinsippet ligg her til grunn, og framskrivingane for dykkar område finn de i dei regionale [klimaprofilane](#) utforma av Norsk Klimaservicesenter. Vi oppmodar dykk også til å vurdere kvar klimarisiko kommunen kan vere utsett for, både fysisk og økonomisk. Kommunalbanken har etablert ei eiga nettside for dette, les meir [her](#).

Klimatilpassing

Klimaendringar vil få betydning for dei langsiktige utfordringane, mål og strategiar som kommunen skal inkludere i samfunnsdelen. Planen må innehalde overordna kunnskap om venta endringar og konsekvensar for samfunnet. Dette kan t.d vere korleis klimaendringar påverkar næringslivet. Arealbruk og økosystem som er viktige for klimatilpassing bør kartleggast for å kunne gjere prioriteringar. Områder som våtmark, elvebreidder og skog kan dempe effekten av klimaendringar, og dette må ivaretaast inn i arealplanlegginga. I Statlege planretningslinjer for (SPR) klima- og energiplanlegging og klimatilpassing (§ 4.3) vert spesielt naturbaserte løysingar løfta fram som viktige, både for å ta opp CO₂ og for å dempe effektane av klimaendringane (eks. overvatn og flaum).

«Bevaring, restaurering eller etablering av naturbaserte løysingar (slik som eksisterende våtmarker og naturlige bekker eller nye grønne tak og vegger, kunstige bekker og basseng mv.) bør vurderes. Dersom andre løysningar velges, skal det begrunnes hvorfor naturbaserte løysingar er valgt bort.»

Planen bør inkludere klimatilpassing ut over det som går på samfunnsikkerheit (sikring mot skred, flaum osv.). Klimatilpassing inneber og t.d. fukt og råteskadar på bygg og kulturminner, overvasshandsaming og rom til at artar kan bevege seg nordover eller oppover landskapet ved temperaturauke.

Rapportar frå FN's klimapanel (IPCC) nemner mellom anna desse endringar på naturmangfald som følge av klimaendringar: *Trærne får blader tidligere, og frukttrær blomstrar tidligere enn før, spesielt i nordligere strøk. Tregrensa har trukket seg oppover. Trekkfuglene kommer tidligere, og spredningen av fremmede arter på land har økt. Dyreplankton, fisk og sjøfugl har flyttet seg nordover, og planteplankton har forandret livssyklus.*

Naturbaserte løysingar for klimatilpassing betyr å bruke naturen si eiga evne til å demme opp for endringane som skjer som følgje av klimaendringar. Fleire av desse løysingane er og løysingar som er integrert klimatilpassing og utsleppsreduksjon, t.d. bruk av verneskog mot skred, eller bevaring og restaurering av my som flaumdempende tiltak. Me oppmodar difor til å sjå klimatilpassing i samanheng med utsleppsreduksjon/opptak av klimagassar. Dette kan ein gjere med [naturbaserte løysingar for klimatilpassing](#), god arealplanlegging og forvaltning av viktige områder.

Utsleppsreduksjon

Vestland fylkeskommune har i utviklingsplanen sett mål om nullutslepp innan 2030. Fylkeskommunen treng alle kommunar med på laget for å nå dette målet, og håpar at Austrheim kommune ynskjer å vere med på dette.

I klimaplanen er det viktig å få oversikt over kva utsleppa i kommunen er, og kva sektorar som har dei største utsleppa. I tillegg kan kommunen sjølv kartlegge indirekte utslepp, eller forbruksbaserte utslepp. Når kommunen skal sette seg mål for utsleppsreduksjon er det viktig å vere tydeleg på kva målet gjeld, er det reduksjon innan kvotepliktig eller ikkje kvotepliktig sektor det er snakk om. Skal de ta utgangspunkt i dei direkte utsleppa, eller inkludere dei indirekte og. I tillegg bør målet om utsleppsreduksjon blir arbeida med, både for kommunen som organisasjon, men og for heile kommunen som geografisk område. Her har kommunen som samfunnsutviklar ei sentral rolle.

Uavhenging om dei indirekte utsleppa er inkludert i målet om utsleppsreduksjon, bør planen ta føre seg forbruksbaserte utslepp.

Kommunen kan skaffe oversikt over sine historiske klimagassutslepp (direkte utslepp frå kommunen som geografisk område) gjennom statistikk frå Miljødirektoratet, les meir [her](#).

Energi

Planen bør inkludere informasjon om energisystem, energiforsyning, samt forbruk og framskriving av energi innan kommunen sine grenser. Det er og mogleg å inkludere ein oversikt over tilgang på miljøvennlige energiresurser. Kommunen kan òg sette mål for reduksjon av energibruk og greie ut potensiale og areal som er eigna til for energiproduksjon av fornybare energikjelder. I desse utgreiingane er det viktig å inkludere utbygginga og produksjonen sin verknad på naturmangfald. Ved planlegging i tett bebygde områder vil det vere spesielt aktuelt å nytte alternative energikjelder som fjordvarme eller fjernvarme.

Sosial berekraft og klimaomstilling

I arbeidet med berekraft skal vi ta omsyn til både miljømessig, sosial og økonomisk berekraft. Knytt til sosial berekraft og klimaomstilling har kommunane ei sentral rolle som samfunnsutviklar, og vi oppmodar om at de inkluderer dette i planen. Tiltaka for å lukkast med klimaomstilling skal ikkje gå ut over innbyggjarane og kommunesamfunnet på ein urettferdig måte. Kommunen kan legge til rette for haldningsendring hjå innbyggjaren, samt sikre medverknad når tiltaka skal vedtakast og gjennomførast. Dette vert spesielt viktig når det er kvardagen til innbyggjarane eit eventuelt tiltak vil påverke.

Eit døme på dette kan vere bygging av sykkelveg, som ofte blir gjort som eit tiltak for å redusere utslepp. Potensialet i utsleppsreduksjon ligg i funksjonaliteten til sykkelvegen. Gjer den reisetida lenger enn med bil, kan ein sykle innom butikk, barnehage og arbeidsplass på ein enkel måte, er det gode tilhøve for å parkere sykkelen trygt og tørt når ein er framme? Dette er faktorar som påverkar kor mykje sykkelvegen blir nytta – og dermed kor mange som vel sykkel framfor bil. Eit anna døme kan vere å bruke regnbed for å infiltrere vatn ved ein skule eller bibliotek, plante bie-venlege blomar i eit område – og informere om kvifor ein har gjort dette tiltaket. Å kommunisere viktigheita av slike tiltak aukar bevisstgjeringa og er haldningsendrande arbeid.

Folkehelse

For å nå berekraftmåla er det viktig å ta omsyn til alle dimensjonane av berekraft samstundes. Når det kjem til folkehelse og klima er det fleire koplingar som vil vere relevant å ta med inn i planarbeidet. Dette består både av sosiale og fysiske aspekt.

[I folkehelseoversikta til Vestland fylkeskommune](#) kom det mellom anna fram at tryggleik er viktig, og då tryggleik i nærområde og for naturhendingar. Naturhendingar som kan påverke tryggleiken vil auke i frekvens grunna klimaendringar, og dette er eit viktig perspektiv å ha med seg vidare.

I tillegg er det sosiale, med møteplassar, friluftsliv og tilgang på natur viktig innan folkehelse og bør koplatt til klimaarbeidet. Her for eksempel tilrettelagte nærturområder med informasjon om artsmangfald, urørte naturområde ein kan vandre i, ein benk nær stien og overvasshandsaming med opne løysingar som kan skape områder for fellesskap. Som ein del av arbeid med kunnskapsgrunnlag til klimaplanen kan det vere føremålstenleg å kartlegge områder med t.d rikt artsmangfald, rekreasjonsverdi og anna tverrfagleg, slik at ein kan inkludere områder som er viktig for det sosiale. Klimaendringar vil truleg gi auka problem med sjukdom for enkelte, som større utbreiing av artar som t.d flått, endra pollensesong og nye artar av pollen kan dukke opp.

Klimarekneskap og klimabudsjett

Kommunen bør utarbeide klimarekneskap og klimabudsjett som koplatt til det årlege budsjettjulet i kommunen. Dette sikrar oppfølging og rapportering knytt til klimamåla som blir satt. Les meir om rettleiar for bruk av klimabudsjett som styringsverktøy [her](#).

Kommunen si rolle

Klimaomstilling er eit leiaransvar, og ikkje eit ansvar som skal vere avhengig av lokale eldsjeler. Vestland fylkeskommune har utarbeida ei [liste for tiltak for å redusere utslepp i kommunen](#). For å nå klima- og miljømåla kan det offentlege bidra gjennom innkjøp. Kommunen er ein stor innkjøparar, og kan på denne måte etterlyse varer og tenester som tek omsyn til klimautfordringane. DigDir har ei eiga fagside for offentlege innkjøp kalla www.anskaffelser.no Her kan ein mellom anna finne miljøkriterier for ulike innkjøp og tips til innkjøpsprosessen. Kommunen har stor innkjøpsmakt og kan nytte grøne innkjøp til å gå føre. Kvar krone kommunen nyttar kan påverke klimafotavtrykket til kommunen.

Nyttige verktøy

- [Utsleppsreknesak for kommunar og fylkeskommunar - Miljødirektoratet](#). Data med 2020-kommunegrensar vil bli tilgjengeleg innan utgangen av mars 2020, samtidig som 2018 tala publiserast
- [Klimarisiko i kommunen - Kommunalbanken](#): ei innføring i kva slags klimarelaterte risikoar vi i Norge bør førebu oss på, og korleis dette angår kommunane.
- [Rettleiar til SPR \(klimatilpassing\)](#): Korleis ta omsyn til klimaendringar i plan.
- [Klimaprofil Hordaland](#)

Ta gjerne kontakt dersom de ynskjer å diskutere planarbeidet undervegs. Lukke til vidare med arbeidet!

Med helsing

Eva Katrine Ritland Taule
fagleiar

Ragnhild Berge Feidje
rådgjevar

Brevet er elektronisk godkjent og har difor inga handskriven underskrift

Kopi til:

Statsforvaltaren i Vestland Njøsavegen 2

Sakspapir

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
032/22	Formannskapet	PS	24.03.2022

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Asbjørn Nagell Toft	FA-K23, HistSak-20/4383	22/43

Kommunedelplan for naturmangfold i Austrheim kommune - Oppstart av planarbeid

Vedlegg:

Austrheim kommune - tilbakemelding på tilskot for å ivareta naturmangfold i kommuneplanlegginga
Søknad - tilskot for å ivareta naturmangfold i kommuneplanlegginga - 2022

Framlegg til vedtak:

Formannskapet vedtek at planarbeid for **Kommunedelplan for naturmangfold i Austrheim kommune** vert starta opp. Grunngevinga for at dette planarbeidet må starta opp og organiseringa av dette er vist i saksutgreiinga. Vedtaket er heimla i plan-og bygningslova § 11-1 og 11-12.

Saksopplysninger:

Kommunestyret i Austrheim kommune har i sin planstrategi for 2020-2024 bestemt at det skal lagast ein kommunedelplan for naturmangfold. Det vart og bestemt at dette arbeidet skulle gjerast i perioden 2022-2024. Planen skal ivareta omsyn til lokaldemokrati og medverknad. Arbeidet skal annonserast på vanleg måte.

Målet med ein slik kommunedelplan er å få samla oversikt og heilskapleg framstilling av naturmangfaldet i kommunen. Det vil og kunne føra til auka interesse for folk flest for naturen vår og for dei ulike artane me kan finna i kommunen vår.

Klima- og miljødepartementet har desse nasjonale måla for naturmangfaldet:

- Økosystemene skal ha god tilstand og levera økosystemtenester.***
- Ingen arter og naturtypar skal utryddast, og utviklinga til trua og nær trua artar og naturtypar skal forbeholdast.***
- Eit representativt utval av norsk natur skal takast vare på for komande generasjonera.***

Austrheim kommune søkte i januar 2022 om tilskotsmidlar for koma i gong med arbeidet under ordninga **Tilskot for å ivareta naturmangfold i kommuneplanlegginga**. Kommunen fekk tilbakemelding i e-post den 22.02.2022 frå Miljødirektoratet om at me ville få tildelt kr. 150.000 i tilskot til dette arbeidet. Ut frå dei rammene direktoratet har for denne tilskotssordninga er det i år ressurser for tilskot til 20 kommunar i heile landet. Andre kommunar i Vestland fylke som får tildelt

midlar i 2022 er Lærdal, Alver, Samnanger og Osterøy.

Ein slik kommunedelplan vil kommunen bruka som eit verkty for å få ein så god arealforvaltning som mogeleg framover. Også for bønder og grunneigarar som ynskjer å ta vare på kystlyngheia og naturbeiteområda sine vil dette vera ein nyttig kunnskap. Gjerne i samband med ordningar knytt til tiltak/skjøtsel av kulturlandskap. Kommunedelplanen kan og hjelpa kommunen å prioritera område som me ynskjer aktivt skjøtta og beita framover.

Dette planarbeidet kan og verta eit viktig verkty i arbeidet med å forvalta sjøareala våre på ein god og berekraftig måte framover. Det er mange verdifulle marine naturtypar i sjøområda våre. Alt frå område med ålegras, østers, litoralbasseng, pollar, sterke straumar og andre meir sjeldne marine naturtypar. Fosnstraumen ligg i kommunen vår, det er alt i dag eit viktig tur- og reiselivsmål for fiskarar og fridykkarar på grunn av det rike marine naturmangfaldet her. Det som er i sjøen her av naturmangfald er lite kartlagt. Ei undersøking av dette vil gje eit grunnlag for ei betre vurdering av ulike tiltak i sjøareala i Austrheim kommune. Store deler av Austrheim kommune sine sjøareal er ein del av det marine verneområdet for Lurefjorden og Lindåspollen, me treng meir kunnskap om artsmangfaldet knytt til dette marine verneområdet også. Her vil me bruka intervjuundersøkingar av lokale ressurspersonar som til dømes fiskarar og dykkarar for å få inn kunnskap.

Ein plan for naturmangfald vil også hjelpa oss med viktig kunnskap når arbeidet med rullering av kommuneplanen sin arealplan skal gjennomførast. Det er behov for ein god balanse mellom naturforvaltning og samfunnsutvikling, og ein slik plan vil kunne gje viktige føringar for anna planarbeid som skal gjerast i kommunen framover.

Ei kartlegging vil kunne gjeva oss nyttig verdisettingar av område som har nasjonal, regional og lokal verdi. Me vil og kunne få inn kunnskap og kompetanse som kommunen, innbyggjarane og skulane i dag ikkje har om vår natur og fauna. Dette kan og vera ein ressurs i forskning, undervisning og i reiselivssamheng. Til dømes kan alle som ser **Fotobonden** på NRK sjå kva hans verksemd får ut av naturmangfaldet i sin kommune.

Austrheim kommune ynskjer å ta vare på naturen og naturmangfaldet samstundes som me skal utvikle oss og få på plass nye arbeidsplassar og fleire bustadar. Ein kommunedelplan for naturmangfald vil og gje høgare samfunnsstryggleik. Ei godt skjøtta kystlynghei og reduksjon av uønskt spreieing av sitkagran og krattskog vil kunne redusere faren for ukontrollerte utmarks,- skog- og lyngbrannar, samstundes vil det gje auka attraktivitet for friluftsliv og reiseliv.

Mange område med kystlynghei og naturbeitemark i Austrheim kommune har sidan 1990-talet vorte skjøtta med beiting av utegangarsau og storfe. Dette har betra kvaliteten og naturmangfaldet i store område på mellom anna Krossøy og Børilden. Det er særleg på øyar at sauebeitet har auka, då det er lettast å neita grunna lite trong for gjerde. Med god kommunal planlegging, gode strategiar og ny teknologi kan det leggjast betre til rette for beitebruk og skjøtsel av utmark og innmark også i område nær busetnad og annan infrastruktur.

Austrheim kommune har motivert aktivt til lyngbrenning og skjøtsel av attgrodde beiteområde. Me har i 2021 også nytta kommunale midlar til fjerning av sitkatre/busker omkring kommunesenteret og større bustadområde. Desse områda har me tenkt å få inn beitedyr på i 2022. Det har vore brannførebygging som har vore hovudformålet med desse tiltaka, men naturmangfaldet som elles hadde vorte øydelagt av tilgroinga av sitkaskog er og ein del av motivasjonen vår med dette arbeidet.

Mykje av det attgroande kulturlandskapet i Austrheim kommune er det enno råd om å berga. I første rekkje ved å ta det i aktiv bruk som beiteland for småfe. Erfaring frå dei områda i Austrheim kommune der dette er gjort viser at område med verdifulle kystlyngheiar og naturbeitemarker kan ha

eit høgt innslag av raudlista arta, mellom anna trua beitemarkssoppar og ulike typar av sjeldne insekter/fuglar.

Organisering av planarbeidet med kommunedelplan for naturmangfaldet:

Kommunen må oppretta ei arbeidsgruppe frå administrasjon der ein prosjektleiar vil styra dette arbeidet. I dette arbeidet bør desse vera med:

Arbeidsgruppa:

Prosjektleiar Asbjørn Nagell Toft

Representant frå kultur eller undevisningsektoren, kommunedirektøren set ned ein person her

Representant frå felles landbrukskontor, landbrukssjef Laila Bjørge.

Ressursgruppe:

Desse representantane kan vert invitert inn når fagområda deira er tema og etter behov:

Representant frå Landbruksfagrådet i Austrheim

Representant frå Fiskarlaget Vest

Representant med biologisk kompetanse frå Naturvernforbundet og /eller Miljøvernforbundet

Representant frå dykkarmiljø og fritidsfiskarar

Andre ressurspersonar/lag med viktig kunnskap

Statsforvaltaren i Vestland sine ressurspersonar innafor naturmangfald

Havforskningsinstituttet i Bergen

Styringsgruppa for arbeidet er formannskapet i Austrheim kommune.

Det vil verta hyra inn ei konsulentverksemd med god kunnskap knytt til dette arbeidet. Det må gjennomførast intervju-undersøking, synfaringar og artregistreringar i dette arbeidet. Eldre rapportar om tema må og samlast inn og brukast aktivt i dette arbeidet. Det kan vera Viltrapporten frå 2003 (**Viltet i Austrheim. Kartlegging av viktige viltområde og status for viltartane**) og Naturtypekartlegginga frå 2003 (**Kartlegging og verdisetjing av Naturtypar i Austrheim**), men det kan og vera andre rapportar om natur/artar frå kommune vår.

Høyringsperioden vert våren 2023. Målsetjinga er få dette planarbeidet godkjent i kommunestyret i løpet av 2023.

Vurdering:

Kommunestyret har i sin planstrategi for 2020-2024 bestemt at det skal lagast ein kommunedelplan for naturmangfald. Dette arbeidet er såleis forankra politisk i kommunen vår.

Kommunedirektøren vil peika på at det er viktig å koma i gang med dette arbeidet no. Det og positivt at Austrheim kommune har fått tildelt kr. 150.000 i tilskot for å gjennomføra dette arbeidet. Noko eigeninnsats vil koma i tillegg.

Noko av det viktigaste for å sikra ei god forvaltning av naturmangfaldet er god naturkunnskap hjå lokalpolitikarar, administrasjonen og innbyggjarane våre. Ein slik planprosess vil vere ein god måte å sikra refleksjon og bevisstgjerjing om dette viktige temaet. Me må ta vare på livet og artsmangfaldet i kommunen vår. Det er og ein del av Bern-konvensjonen som Norge har skrive under på. Sikra

tilstrekkelege areal med natur, men og restaurera eldre typar kulturlandskap er viktig her etter kommunedirektøren sitt syn. Klimaperspektivet må og vera med oss i dette arbeidet.

Kommunedirektøren vil informera om at kommunen vår har spesielle utfordringar i arbeidet med å ivareta naturmangfald. Desse er mellom anna:

Nedbygging av urørte naturområde til andre føremål

Press på strandsona og sjøareal

Støy og forstyrningar i hekkeområde

Attgroing av sitkagran som sprer seg ukontrollert inn i nye område

Generell attgroing av ymse typar av eldre verdifulle kulturlandskap

Skogplantinga som skjedde noko tilfeldig her som andre stadar på kysten

Myr- og våtmarksområde som gror att eller vert bygd ned

Gardsbruk med kystlyngheier og beiteområde som vert fråflytta/lagt ned

Færre landbrukseigedomar i aktivt drift enn tidlegare, husdyra forsvinn og med det ein del artar

Få mjølkeprodusentar att, berre 3 stk. i kommune vår, då forsvinn og ein del andre artar

Mink og andre framande artar som truar vår fauna, mellom anna truar dette fuglelivet

Spreiing av svartlista plantar som hemlokk, parkslirekne, lupin og brunsnigel truar andre plantar

Klimaendringar på land og i hav framover

Tilhøva for pollinerande insekter som slit mange stadar

Sjøauren har det vanskeleg no på grunn av lakselus og andre utfordringar i sjø/vassdrag

Miljøkriminalitet (eggsamlarar/ulovleg jakt og forureining av natur)

Kommunedirektøren rår til at arbeid med **Kommunedelplan for naturmangfald i Austrheim kommune** no vert starta opp. Planoppstart vert annonsert på vanleg måte i lokalavis/heimeside og ein del lag/organisasjonar og offentlege instansar vert tilskrivne.

Konklusjon:

Formannskapet vedtek at planarbeid for **Kommunedelplan for naturmangfald i Austrheim kommune** vert starta opp. Vedtaket er heimla i plan-og bygningslova § 11-1 og 11-12.

Fra: Asbjørn Nagell Toft
Sendt: tirsdag 22. februar 2022 15:14
Til: Terje Domaas
Kopi: Per Lerøy; Bjørnar Fjellhaug; Thomas Lindås
Emne: Austrheim kommune-Tilbakemelding på Tilskudd for å ivareta naturmangfold i kommuneplanleggingen

Til Terje Domaas

Takk for positiv tilbakemelding for at de vil gjeva tilskot til dette viktige arbeidet i vår kystkommune.

Austrheim kommune stadfestar alt som står her. Arbeidet vil byrja som planlagt.

Det er ingen endringar i kontaktperson eller når det gjeld andre opplysingar som me har gjeve i svår øknad.

Takk for at framdrifta vår kan gå som planlagt.

Ha ei fin arbeidsveke vidare.

Med vennleg helsing
Asbjørn Nagell Toft
Avdelingsleiar

.....

Austrheim kommune
Telefon: 56 16 21 41/416 51 463
www.austrheim.kommune.no

Fra: Terje Domaas <Terje.Domaas@miljodir.no>
Sendt: tirsdag 22. februar 2022 15:02
Til: trond.johanson@kristiansand.kommune.no; Joakim Damkås
<Joakim.Damkas@lindesnes.kommune.no>; bjornar.sethershagen@vang.kommune.no;
cecilie.roppen@ulstein.kommune.no; may@utsira.kommune.no; stian.rugtvedt@sandnes.kommune.no;
Vegard.Thorset.Vage@time.kommune.no; Ida Nettet <ida.nettet@hitra.kommune.no>; Aksel Håkonsen
<aksel.hakonsen@overhalla.kommune.no>; Kjersti.Gram.Andersen@hjartdal.kommune.no;
regine.merethe.hildre@larvik.kommune.no; Asbjørn Nagell Toft
<asbjorn.n.toft@austrheim.kommune.no>; Nina Fredriksen
<nina.fredriksen@samnanger.kommune.no>; Anders Gulowsen
<anders.gulowsen@osteroy.kommune.no>; Hans Kristian Dolmen

<hans.kristian.dolmen@alver.kommune.no>; monika.lysne@laerdal.kommune.no; Martine Knudsen <martine.knudsen@baerum.kommune.no>; Lars Selbekk <lars.selbekk@marker.kommune.no>; marit.haakaas@io.kommune.no; HeidiNorun.Nyland@lillestrom.kommune.no

Kopi: Steinulf Hoel <Steinulf.Hoel@miljodir.no>

Emne: Tilskudd for å ivareta naturmangfold i kommuneplanleggingen

Vi har nå gått gjennom alle søknadene om **tilskudd for å ivareta naturmangfold i kommuneplanleggingen**. Det er dessverre ikke ressurser til å gi tilskudd til alle som har søkt, så det er nødvendig å gjøre en prioritering av søknadene. Ut fra de rammene vi har for denne tilskuddsordningen er det i år ressurser for tilskudd til 20 kommuner. Som omtalt i veiledningen til tilskuddsordningen gis det et likt beløp til hver kommune, for 2022 er dette satt til kr. 150.000.

Jf. lista lenger ned i denne e-posten er **din kommune blant de som vil få tilskudd i år**. Vi håper å få sendt tilsagnsbrev til kommunene i løpet av ei ukes tid, men sender i tillegg denne e-posten til orientering. Hvis forutsetningene for å gjennomføre planarbeidet slik det er beskrevet i søknaden har endret seg, og det nå like vel ikke vil være aktuelt å starte et slikt planarbeid i år, ber vi om å få melding så snart som mulig slik at tilskuddet kan fordeles til andre kommuner som har søkt.

Det forutsettes at tilskuddet skal gå til arbeid med å utarbeide en egen temaplan for naturmangfold. Dette skal i utgangspunktet være en kommunedelplan, men etter avtale med Miljødirektoratet kan tilskuddet også brukes til en temaplan eller en naturmangfoldstrategi med egne mål og en handlingsplan for naturmangfold, og med medvirkning og lokalpolitisk forankring tilsvarende en kommunedelplan. I vårt tilsagnsbrev står det mer om hva tilskuddet kan brukes til og krav om rapportering.

Denne e-posten går til dere som står som kontaktpersoner i søknaden. **Vi ber om tilbakemelding på følgende:**

- Bekreftelse på at kommunen fortsatt ønsker tilskudd slik det er beskrevet i søknaden
- Bekreftelse på hvem som skal stå som kontaktperson i det videre arbeidet med kommunedelplan / temaplan naturmangfold
- Kontaktinfo: Telefonnummer og e-post til kontaktperson, og eventuelt til annen person om det er andre som står som ansvarlig for planarbeidet.

Tilbakemelding sendes undertegnede, som vil være kontaktperson i Miljødirektoratet i det videre arbeidet.

I løpet av våren vil vi invitere alle kommunene til et **oppstartmøte** der vi vil gi mer informasjon om veiledning underveis og vår rolle i planarbeidet. Mest sannsynlig blir dette et nettbasert møte (på Teams) i løpet av april.

Da er det bare å starte arbeidet med en egen kommunedelplan for naturmangfold. Lykke til!

Liste med navn på kommuner som foreslås å få tilskudd 2022-2023:

Kommune	Fylke	Kontaktperson
Kristiansand	Agder	Trond Johanson
Lindesnes	Agder	Joakim Damkås
Vang	Innlandet	Bjørnar Sæthershagen
Ulstein	Møre og Romsdal	Cecilie Roppen
Utsira	Rogaland	May Britt Jensen
Sandnes	Rogaland	Stian Rugtvedt
Time	Rogaland	Vegard Thorset Våge
Hitra	Trøndelag	Ida Aamold Nettet
Overhalla	Trøndelag	Aksel Håkonsen
Hjartdal	Vestfold og Telemark	Kjersti Gram Andersen
Larvik	Vestfold og Telemark	Regine Merethe Hildre
Austrheim	Vestland	Asbjørn Nagell Toft
Samnanger	Vestland	Nina Marlen Fredriksen
Osterøy	Vestland	Anders Gulowsen
Alver	Vestland	Hans Kristian Dolmen
Lærdal	Vestland	Monika Lysne
Bærum	Viken	Martine Knudsen
Interkommunal plan for: Marker, Halden, Aremark, Aurskog- Høland	Viken	Lars Kristian Selbekk
Indre Østfold	Viken	Marit Lillegraven Haakaas
Lillestrøm	Viken	Heidi Nyland

Med hilsen

Terje Domaas

seniorrådgiver, arealplanseksjonen

Miljødirektoratet

Telefon: 03400 / 73 58 05 00

Mobil: 95 90 74 74

E-post: terje.domaas@miljodir.no

miljodir.no - www.miljostatus.no

 Spar miljøet - opprett digital postkasse på Norge.no

Organisasjonsnummer: 948350823

Foretaksnavn AUSTRHEIM KOMMUNE

Kontonummer: 1594 11 80407 **verifisert**

Adresse: Sætremarka 2, 5943 AUSTRHEIM

E-postadresse: post@austrheim.kommune.no

Kontaktperson

Navn: Asbjørn Nagell Toft

Telefonnummer: 41651463

E-postadresse: asbjorn.n.toft@austrheim.kommune.no

Utfyller

Navn: Asbjørn Nagell Toft

Mottaker: Miljødirektoratet

SØKNAD

REFERANSENR.: 22S0EF80

Beskriv hvorfor kommunen din søker om tilskudd

Kommune(r) hvor tiltaket skal gjennomføres: Austrheim

Antall innbyggere i kommunen: 2900

Beskriv hvorfor kommunen din søker om tilskudd:

Austrheim kommune ynskjer å ta vare på naturen og naturmangfaldet samstundes som me skal utvikle oss og få på plass nye arbeidsplassar og fleire bustadar. Utarbeiding av ein kommunedelplan for naturmangfald skal vere eit viktig verkty i arbeidet med å ta vare på og sikre god forvaltning av naturmangfaldet i kommunen. Ein

kommunedelplan for naturmangfald vil og verta til god hjelp for næringsutvikling og samfunnsstryggleik, særleg knytt til tiltak skjøtsel og bruk av kulturlandskapet. Godt skjøtta kystlynghei og reduksjon av uønskt sitkagran og krattskog vil kunne redusere faren for ukontrollerte utmarks, skog- og lyngbrannar, samstundes vil det gje auka attraktivitet for friluftsliv og reiseliv.

Mange område med kystlynghei og naturbeitemark i Austrheim kommune har sidan 1990-talet vorte skjøtta med

utegangarsau og storfe. Dette har betra kvaliteten og naturmangfaldet i store område. Det er særleg på øyar utan busetnad og infrastruktur at sauebeitet er auka, då det er lettast å nytte øyar til sauebeite grunna lite trong for gjerde.

Med god kommunal planlegging, gode strategiar og handlingsplanar kan det leggjast betre til rette for beitebruk og skjøtsel av utmark og innmark også i område nær busetnad og annan infrastruktur.

Austrheim kommune har motivert aktivt til lyngbrenning og skjøtsel av attgrodde beiteområde. Me har i 2021 også nytta kommunale midlar til fjerning av sitkatre/felt omkring kommunesenteret og større

bustadområde. Desse områda har me tenkt å få inn beitedyr på i 2022. Det har vore brannførebygging som har vore hovudformålet med desse tiltaka, men naturmangfaldet som elles hadde vorte øydelagt av tilgroinga av sitkaskog er og ein del av motivasjonen vår med dette arbeidet. Naturvernforbundet har og har hatt store kampanjar med å tilbakeføra kystlyngheia på ulike stadar i kommunen vår.

Mykje av det attgroande kulturlandskapet i Austrheim kommune er det enno råd om å berga. I første rekkje ved å ta det i aktiv bruk som beiteland for småfe. Erfaring frå dei områda i Austrheim kommune der dette er gjort viser at område med verdfulle kystlyngheiar og naturbeitemarker med høgt innslag av raudlista artar aukar. Det betyr at vi i Austrheim kommune i mange område kan auke det mest verdfulle naturmangfaldet ved å ta opp att bruken av områda til beite.

Kommunestyret har i sin planstrategi for 2020-2024 bestemt at det skal lagast ein kommunedelplan for naturmangfald Dette arbeidet er såleis forankra politisk i kommunen vår.

Naturmangfaldet i Austrheim kommune bør og ta med seg ein del av sjøareala vår, der me veit at det kan vera koralrev, pollar, litoralbasseng, østrers, men og mellom anna ålegras og andre meir sjeldne marine naturtypar. Dette er også noko som må sjåast på i ein kommunedelplan for naturmangfald. Dette vil gje eit grunnlag for ei betre

vurdering av tiltak i sjøareala i Austrheim kommune. Sjøareala til kommunen vert difor også ein del av kommunedelplanen for naturmangfald. I vårt område har me nett byrja med planarbeidet for ein interkommunal plan for sjøareala, dette saman med 10 andre kommunar i Nordhordland. Austrheim kommune treng å få vita meir om naturtypar knytt til dei marine områda hjå oss. Store deler av Austrheim kommune sine sjøareal er ein del av det marine verneområdet for Lurefjorden og Lindåspollen, me treng meir kunnskap om artsmangfaldet knytt til dette marine verneområdet også.

Ein naturmangfaldsplan vil også kunne legge fram tiltak for å sikre naturmangfaldet i den neste revidering av kommuneplanen sin arealplan. Det er behov for ein balanse mellom naturforvaltning og samfunnsutvikling, og ein slik plan vil kunne gje viktige føringar for dette planarbeidet, men og for anna planarbeid som pågår i kommunen i dag.

Noko av det viktigaste er kanskje at for å sikra ei god forvaltning av naturmangfaldet er det behov for naturkunnskap, og kompetanseheving både hjå politikarar, administrasjonen, næringslivet og innbyggjarane våre.

Ein slik planprosess vil vere ein god måte å sikra refleksjon og bevisstgjerjing om dette viktige temaet. Me må ta vare på livet og artsmangfaldet i kommunen vår. På den måten tek me eit viktig ansvar for plassen me bur og lever på.

Er utarbeiding av en egen kommunedelplan for naturmangfold politisk forankret, f.eks. i kommunens planstrategi eller i eget vedtak? Ja

Beskriv hvordan utarbeidingen av kommunedelplan er politisk forankret:

Kommunestyret i Austrheim kommun har i sin planstrategi for 2020-2024 bestemt at det skal lagast ein kommunedelplan for naturmangfald Dette arbeidet er såleis forankra politisk i kommunen vår. Det er og bestemt at dette arbeidet skal gjerast i perioden 2022-2024.

Hva er målet for arbeidet med en kommunedelplan for naturmangfold?

Målet med kommunedelplanen er å få samla oversikt og heilskapleg framstilling av naturmangfaldet i kommunen. Det vil og føra til auka interesse for folk flest for naturmangfaldet og for alle artane me kan finna i kommunen vår.

Me vil bruka det som eit verkty i arbeidet i kommunen der det er tverrfaglege interesser og i arealforvatninga vår framover, men og i samarbeidet me i dag har med aktive bønder og grunneigarar som

ynskjer å ta vare på mellom anna kystlyngheia og naturbeiteområde.

Karlegginga vil gjer at me vil kunne gjere verdisettingar som nasjonal verdi, regional verdi og/eller lokalverdi

Me vil få kunnskap og kompetanse som me i dag ikkje har om vår fauna.

Me har også som mål å bruke denne kunnskapen aktivt saman med innbyggjarane slik at dei kan vere ein del av

arbeidet vårt med å bli kjent med kva me har av natur og naturmangfald i kommunene.

Dette arbeidet kan hjelpe oss å prioritera område som me ynskjer aktivt skjøtta og beita framover, mellom anna våre kystlyngheier. Det kan og vera eit viktig verkty i arbeidet med å forvalta sjøareala våre på ein god og berekraftig måte framover. Fosntraumen ligg i kommunen vår, det er og eit viktig reiselivsmål for fiskarar og fridykkarar.

Har kommunen spesielle utfordringer i arbeidet med å ivareta naturmangfold? Ja

Beskriv utfordringer med å ivareta naturmangfold:

Attgroing av sitkagran som sprer seg ukontrollert.

Generell attgroing av ymse typar av eldre kulturlandskap.

Skogplantinga som skjedde noko tilfeldig her som andre stadar.

Gardsbruk med kystlyngheier som vert fråflytta/lagt ned.

Færre landbrukseigedomar i aktivt drift enn tidlegare.

Få mjølkeprodusentar att, berre 3 stk. i kommune vår.

Nedbygging av naturområde til andre føremål.

Press på strandsona og sjøareal.

Hvordan skal planarbeidet organiseres?

Arbeidet vil organiseres som eit prosjekt. Me skal oppretta ei arbeidsgruppe frå administrasjon der prosjektleiar vil styra dette arbeidet. I dette arbeidet skal desse vera med i arbeidsgruppa:

- Prosjektleder
- Plansjef
- Representant i frå kultur og kulturminnevern
- Representant for landbruk

Ressursgruppe:

Desse representantane vert kalla inn når fagområda deira er tema:

representant i frå jordbruk

representant frå næring/reiseliv

representant frå fiskarlag

representant med biologisk kompetanse frå Naturvernforbundet

representant frå dykkarmiljø og fritidsfiskarar

Styringsgruppa er formannskapet i Austrheim kommune

Annet:

Me startar dette arbeidet når me får løyvinga på plass. Planstrategien 2020-2024 styrer planarbeidet i Austrheim kommune, men økonomiske ressursar må koma gjennom ei løyving som omsøkt før dette arbeidet kan startast.

Vedtak om oppstart vert då gjort i formannskapet i Austrheim kommune.

Høyringsperiode våren 2023.

Då er målsetjinga å vera ferdig med dette arbeidet i løpet av 2023.
Godkjenning av kommunedelplanen for Naturmangfald hausten 2023

Vedlegg

 Planstrategien 2020-2024.docx (Annet)

 Asbjørn Nagell Toft for **AUSTRHEIM KOMMUNE**

Lvert 06.01.2022

Sakspapir

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
033/22	Formannskapet	PS	24.03.2022

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Asbjørn Nagell Toft	FE-121, HistSak-15/819, HistSak-20/4870	21/738

Regional transportplan 2022 – 2033 - Innspel til økonomisk handlingsprogram og investeringsprogram frå Austrheim kommune

Vedlegg:

øk handlingsprogram og investeringsprogram - utkast innspel til kommunane feb 2022.pdf
Regional transportplan 2022-2033 - Invitasjon til innspel til økonomisk handlingsprogram og investeringsprogram

Framlegg til vedtak:

Formannskapet viser til uttalen frå Austrheim kommune som i står i saksutgreiinga og sluttar seg til denne.

Saksopplysninger:

Austrheim kommune viser til invitasjon til å koma med innspel til økonomisk handlingsprogram og investeringsprogram for Regional transportplan 2022 – 2033, datert den 18. februar 2022. Me viser og til høyringsuttale frå Regionrådet i Nordhordland til Regional transportplan 2022 – 2033, datert den 10. september 2021.

Innspela som Austrheim kommune kjem med her, er forankra i kommunen sin nye trafiksikringsplan som har vore på offentlege ettersyn og som skal godkjennast våren 2022. For oversikta si skyld vert tiltak som Austrheim kommune no spelar inn nummerert.

1. Austrheim kommune ber om at vedlikehald av fylkesvegane vert prioritert i planperioden. Det er spesielt viktig å prioritera dekkelegging og oppgradering av autovern. Ordninga med punktutbetringar på fylkesvegane har vore ein stor suksess og må vidareførast.

Austrheim kommune har etter kvart fått svært stor gjennomgangstrafikk. Denne er knytt til den store næringsaktiviteten i Mongstad-området og dei to ferjesambanda som ligg i kommunen. Me ber om at tiltak for å redusera risikoen med den store gjennomgangstrafikken i kommunen vert prioritert i samband med det økonomiske handlingsprogrammet og investeringsprogrammet i perioden.

2. Krysset mellom Fv. 565 og Fv. 57 ved avkøyringa til Leirvåg ferjekai, er ei stor utfordring kvar time

når ferja kjem til Leirvågen. Her har det vore mange trafikkulukker og nesten ulukker. Det bør snarast byggjast ei rundkøyning i krysset. Her kan me få til eit spleiselag mellom eigaren av næringsarealet i krysset, Austrheim kommune og Vestland fylkeskommune. Austrheim kommune har tidlegare motteke støtte frå fylkeskommunen til ei hjartesone ved Kaland skule som ligg i dette området. Ei rundkøyning i Leirvågskrysset og ein ny oppstillingsplass for bussar ved skulen, vil komplettera hjartesona ved Kaland skule.

Det føreligg godkjent reguleringsplan og vegteikningar for denne og rundkøyninga. Reguleringsplanen i dette området heiter **Detaljregulering av skule- og barnehageområdet på Kaland - del av gbnr. 130 og 131, planid 2017002**, den vart godkjent den 11.04.2019.

Fartsgrensa mellom rundkøyninga på Mongstad og ei ny rundkøyning i Leirvågskrysset må reduserast frå 80 km/t til 60 km/t.

2.Fv. 568, Sævrøyvegen, er vegen til ferjeleiet på Sævrøy der ferja går til Fedje kommune. Dette er ein prioritert fylkesveg. Her er det mykje møtande trafikk i samband med ferjeavgangane og det er ein del uoversiktlege plassar langs vegen. Særleg ved brua mellom Ulvøyna og Lauvøy klagar bussjåførane på dårleg sikt i kombinasjon med at vegen smalnar inn. Her må det gjerast siktutbetningsarbeid.

Austrheim og Fedje kommunar har fleire tenester me samarbeider om. Dette fører sjølvst med seg ein del reising mellom dei to kommunane. I samband med det får me ofte klagar på den dårlege mobildekninga på Sævrøy ferjekai. Den dårlege mobildekninga fører til redusert effektivitet og tapt arbeidstid. Me ber om at det vert sett i verk tiltak for å betra mobildekninga på Sævrøy ferjekai.

3.Fv. 565 er ein av innfartsvegane til næringsområdet på Mongstad. Særleg i rushtida er det stor trafikk på denne vegen. I samband med ny Fv. 565 mellom Marås og Soltveit på Radøy, må me rekna med at gjennomgangstrafikken på Fv. 565 gjennom Austrheim vil auka monaleg. På strekninga frå Mastrevik vegkryss til verksemda Kilstraumen Brygge er reguleringsplanen for gang- og sykkelveg ferdig og godkjent. Det same gjeld busshaldeplassen ved Mastrevik vegkryss. Busshaldeplassen vil løysa dagens utfordrande trafikktilhøve rundt Austrheim vidaregåande skule. Også her er det utarbeida vegteikningar for både gang- og sykkelveg og busshaldeplass.

Austrheim kommune ber om at det vert løyvd midlar til å byggja den planlagde busshaldeplassen ved Mastrevik vegkryss, men og at arbeid vert starta opp for å få bygd den regulerte gang- og sykkelvegen herifrå mot Kilstraumen. Den planlagte gang- og sykkelvegen frå Mastrevik-Kilstraumen er på om lag 2,3 km. Detaljreguleringsplanen vart godkjent den 15.09.2016 i kommunestyret. Reguleringsplanen langs denne fylkesvegen heiter **Detaljregulering Gang- og sykkelveg Mastrevik - Kilstraumen med friluftslivområde Ulvøy, planid. 2014005**.

Til denne detaljreguleringa fekk Austrheim kommune tildelt planmidlar frå Hordaland

fylkeskommune på 0,5 mill. No er det viktig med fase 2, bygging/handling.

4.Krysset mellom Fv. 565 og Fv. 5500, Bakkavegen, er ei stor utfordring. Her er det stor gjennomgangstrafikk på Fv. 565, det er dårleg sikt i krysset og høg fart. I tillegg er det busstopp like ved krysset. Det har ført til mange trafikkulukker og nestenulukker. Det må utførast trafiksikringstiltak i krysset og på busshaldeplassane. Eit strakstiltak som må gjennomførast er å senka farten i krysset frå 80 km/t til 60 km/t.

5.Liknande utfordringar har me ved busstoppa ved Bakkastraumen på Fv. 565. Dei som bur i dei nye byggjefelta ved Vardetangen, må bruka desse busstoppa, men for å koma til busstoppa må dei gå langs Fv. 565 i ein svært uoversiktleg sving med høg trafikk. Busstoppa må leggjast om, og det må leggjast betre til rette for gåande og syklande i området.

6.Austrheim kommune vil gjera det attraktivt å reisa kollektivt. På Vardetangen snøggåtkai bør det byggjast eit nytt venterom med toalettfasilitetar. I samband med vassutbygginga i Austrheim kommune i 2021 har kommunen lagt vatn fram til snøggåtkaien og bygd klart til eit avlaupsanlegg. Me vonar no at Vestland fylkeskommune, Austrheim kommunen og Bergen Hamn AS saman kan byggja eit moderne venterom med eit tilfredsstillande sanitæranlegg. Dette er ved det vestlegaste fastlandspunktet i Norge og mange besøkjande går på tur på universell gangveg hit og til Dagsturhytta ved Vardetangen.

7.I innspelet frå Regionrådet for Nordhordland er gang- og sykkelveg langs Fv. 565 frå Litlelindås til Austrheim kyrkje spelt inn. På denne strekninga er det svært mange turgåarar, særleg på strekninga frå Austrheim kyrkje til bygda Førland. Austrheim kommune forstår at kostnadane med å byggja gangveg frå Litlelindås til Austrheim kyrkje kan bli så store at det vil vera vanskeleg å forsvare det no, men me ber om at veglys på denne strekninga vert prioritert som eit viktig kompensierende trafiksikringstiltak. Me ber og om at Vestland fylkeskommune kan setja av planmidlar til ein detaljregulering av vegtraseen med g/s frå Litlelindås til Austrheim kyrkje.

Vurdering:

Kommunedirektøren synes det er positivt at Regional transportplan 2022 – 2033 og innspel til økonomisk handlingsprogram og investeringsprogram no kan sendast inn. Det er mange tiltak som framover må gjerast på våre fylkesveggar for at vegane skal verta tryggare for alle. Gjeldane trafiksikringsplan i kommunen vår vart godkjent i 2016, den nye har vore på offentleg ettersyn og skal etter planen godkjennast våren 2022. Trafiksikringsplanane er styrande for arbeidet vårt og kva tiltak som me ynskjer å få realisert framover på fylkesvegane i Austrheim kommune.

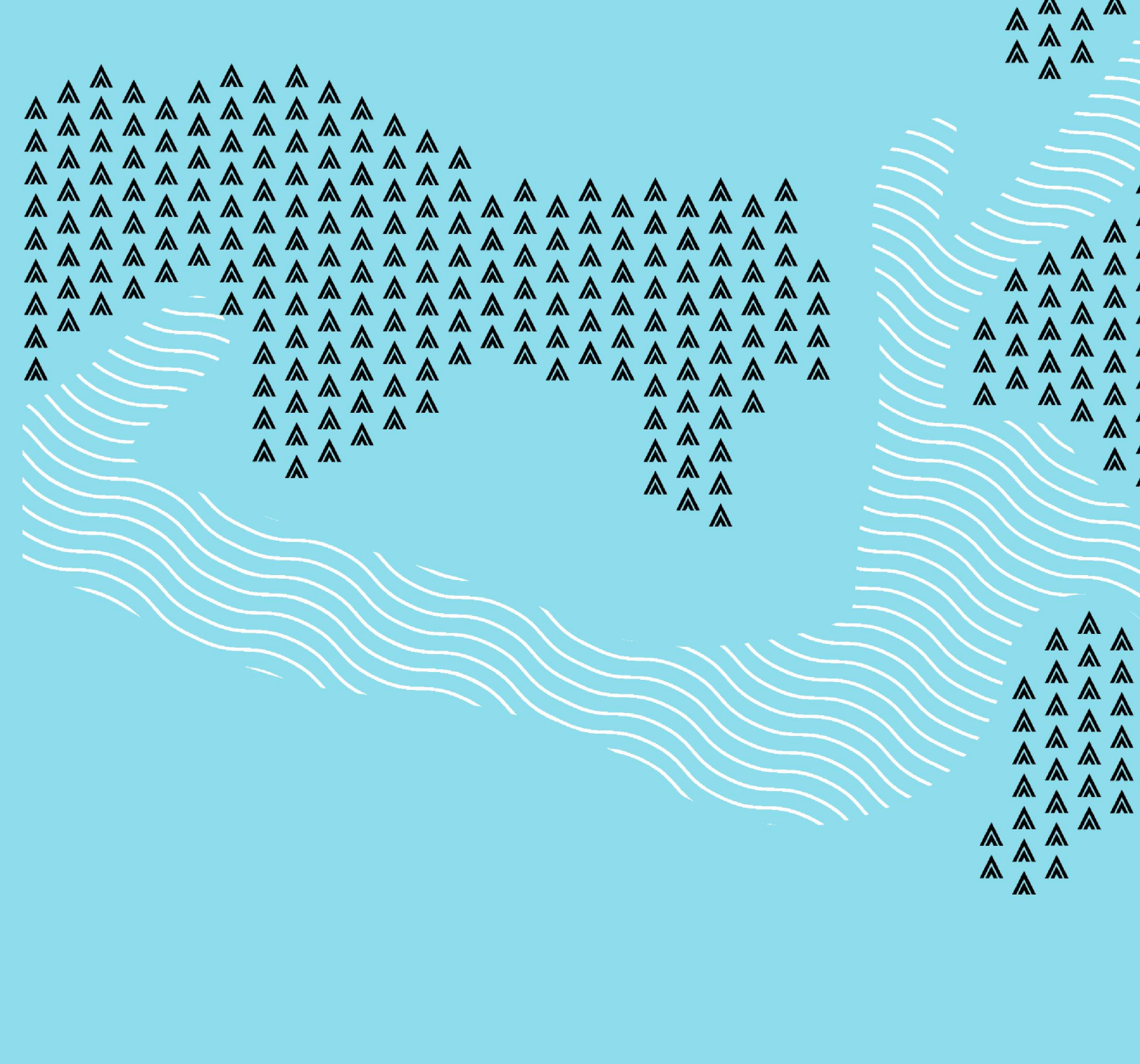
Kommunedirektøren ber om at tiltak for å redusera risikoen med den store gjennomgangstrafikken i Austrheim kommune vert prioritert i samband med det økonomiske handlingsprogrammet og investeringsprogrammet i perioden.

Kommunedirektøren viser elles til uttalen i saksutgreiinga frå Austrheim kommune og rår til at

formannskapet sluttar seg til denne.

Konklusjon:

Formannskapet viser til uttalen frå Austrheim kommune som i står i saksutgreiinga og sluttar seg til denne.

Økonomisk handlingsprogram og investeringsprogram 2022-2033

Utkast til innspelsrunde til kommunane
Februar 2022

Innhald

1. Innleiing	3
2. Økonomisk handlingsprogram	5
2.1 Utfordringar på fylkesvegnettet	5
2.2 Mobilitet og kollektivtransport - Utfordringar investering	7
2.3 Mobilitet og kollektivtransport – Utfordringar drift	8
2.4 Miljøløftet og nullvekstmålet.....	8
3. Finansieringskjelder	10
3.1 Finansiering av investeringer	10
3.2 Finansiering og plansystem i dei to tidlegare fylkeskommunane.....	11
4. Føringer i Regional transportplan	12
5. Investeringsprogram	13
5.1 Innretting av investeringsprogrammet.....	13
5.2 Fylkesveg.....	13
5.3 Prioriteringar innan mobilitet og kollektivtransport.....	17
5.4 Bypakke Bergen/ Byveksttalen	17
5.5 Disponible midlar til fordeling	18
5.6 Langsiktige prioriteringslister	20
5.6.1 Bru	20
5.6.2 Kai og ferjekai	22
5.6.3 Tunnel	23
5.6.4 Skredsikring	24
5.6.5 Mjuke trafikantar	25
5.6.6 Veganlegg	28
5.6.7 Vegnettet i Bergen	31
5.7 Prosessar som kan få konsekvensar for framtidig investeringsprogram	32
5.7.1 Framtidige anbod buss, båt og ferje	32
5.7.2 Terminalar og bussenlegg	32
5.7.3 Miljøløftet.....	33
5.7.4 Ferjeavløysingsprosjekt	33
5.7.5 Utbygging av statleg infrastruktur	33
5.8 Porteføljestyling.....	33

1. Innleiing

Økonomisk handlingsprogram med investeringsprogram skal synleggjere dei økonomiske utfordringane innan samferdselsområdet dei komande åra, og gje eit oversyn over tilgjengelege midlar opp mot dei samla utfordringane innanfor investering, vedlikehald og drift for veg- og kollektivområdet. Dette vil utgjere eit grunnlag fram mot budsjett og økonomiplan 2023-2026.

Fylkestinget vedtok desember 2021 *Regional transportplan 2022-2033 for Vestland* (RTP). Saman med RTP vedtok Vestland fylkesting handlingsprogram for RTP med strategisk del basert på strategiane i RTP og utviklingstiltak. Det vedtekte handlingsprogrammet omtala ikkje konkrete prosjekt i investeringsprogrammet. Fylkestinget gjorde på dette grunnlag m.a. slikt vedtak i saka:

2. Fylkestinget sluttar seg til at investeringsprogrammet skal innarbeidast i handlingsprogrammet for Regional transportplan 2022-2033 og vert lagt fram for handsaming i fylkestinget i juni 2022. Fylkestinget ber om at investeringsprogrammet vert sendt til kommunane for innspel før endeleg vedtak.

Dette dokumentet følgjer opp vedtaket ved å leggje fram aktuelle tiltak for ein langsiktig investeringsportefølje fram til 2033. Det er også gjort ei vurdering av disponible økonomiske rammer dei første åra av perioden, og behov for midlar til ulike føremål. Dette vert sendt ut til kommunane med sikte på innspel fram til 1. april 2022.

Det er her lagt vekt på å avklare fordeling av midlar til ulike føremål og til porteføljen av større prosjekt. Mindre prosjekt må bli detaljert ut i dei årlege rulleringane av budsjett og handlingsprogram.

Dette er eit første generasjon program, og det vil vere behov for å kvalitetssikre aktuelle prosjekt både med omsyn til mellom anna økonomi og byggbarheit fram mot fylkestinget i juni 2022. Handlingsprogrammet til Regional transportplan skal rullerast kvart år.

Det endeleg vedtekte investeringsprogrammet vil innehalde ei rekkjefølgje for prosjekt for planlegging og bygging. Samstundes må det også takast omsyn til uføresette forhold som gjer behov for å endre prioriteringane. Investeringsprogrammet må også ta omsyn til å ha ein så jamn produksjon som mogleg for å få utnytta ressursane innan planlegging og utbygging i organisasjonen på ein best mogleg måte.

Det er sentralt å utvikle ein geografisk balanse av prosjekt som kan bidra til utvikling i heile fylket innanfor dei økonomiske rammene som er til rådvelde.

Fylkeskommunen har tronge økonomiske rammer, og det vil ikkje vere mogleg å møte det store behovet for investeringar i infrastruktur innan samferdsel i fylket. Det er lagt vekt på å utvikle ein portefølje som kan halde seg innanfor ei realistisk ramme. Samstundes vil ikkje heile porteføljen som er omtala i dette utkastet til investeringsprogram kunne realiserast med dagens økonomiske rammer. Det vil seie at porteføljen også omfattar prosjekt som krev auka rammer for å kunne gjennomførast.

I tråd med vedtak i fylkestinget om budsjett 2022 og økonomiplan 2022-2025 er det sett av to samlesummar som skal fordelast i samband med investeringsprogrammet til RTP; ufordelte midlar til gjennomføring av Regional transportplan (RTP) på 2,86 mrd. kr, og ufordelte rassikringsmidlar på 1,86 mrd. Dette utkastet til investeringsprogram inneheld oversyn over økonomiske rammer med mogleg fordeling, samt framlegg til aktuelle større investeringar for den vidare planperioden 2022-2033.

Fylkeskommunen har avgrensa med økonomiske midlar til disposisjon. For å kunne nå måla i Regional transportplan, må det arbeidast opp mot sentrale styresmakter for å sikre auka økonomiske rammer for å møte det store behovet i fylket. Samstundes vil det vere naudsynt med delfinansiering frå andre finansieringskjelder som bompengar og spleiselag med private og kommunar for å kunne realisere mange tiltak.

2. Økonomisk handlingsprogram

2.1 utfordringar på fylkesvegnettet

Ei av dei største utfordringane for fylkesvegane i Vestland er tilstanden på det eksisterande fylkesvegnettet. I regional transportplan er ein sentral strategi å dreie innsatsen og ressursbruken over til utbetring, vedlikehald og fornying av den vegkapitalen som allereie finnst i fylket. Dette er ei utfordring for dei fleste fylka i Noreg, og vart difor teke inn som eit eige satsingsområde i gjeldande nasjonal transportplan^[1]. I same plan vart det og varsla ei ny nasjonal kartlegging av tilstanden på fylkesvegane.

Den førre nasjonale forfallskartlegginga på fylkesveg vart lagt fram av Statens vegvesen i 2013, og det har ikkje vore gjennomført kartleggingar av eit slikt omfang sidan. Når ein reknar om til 2021-kroner vert det samla etterslepet i Vestland på nærmare 14 milliardar kroner.

Tabell 1: Samla forfall i Vestland fylke framskriven til 2021 tal (i millionar kr.)

	Tunnel	Drenering	Vegfundament og vegdekke	Vegutstyr	Bru og kai	SUM
Hordaland	3 326	745	812	1 570	2 156	8 609
Sogn og Fjordane	3 499	253	692	612	266	5 322
Sum	6 826	998	1 504	2 182	2 422	13 931

[1] <https://www.regjeringen.no/no/tema/transport-og-kommunikasjon/nasjonal-transportplan/id2475111/> (s.169-70).

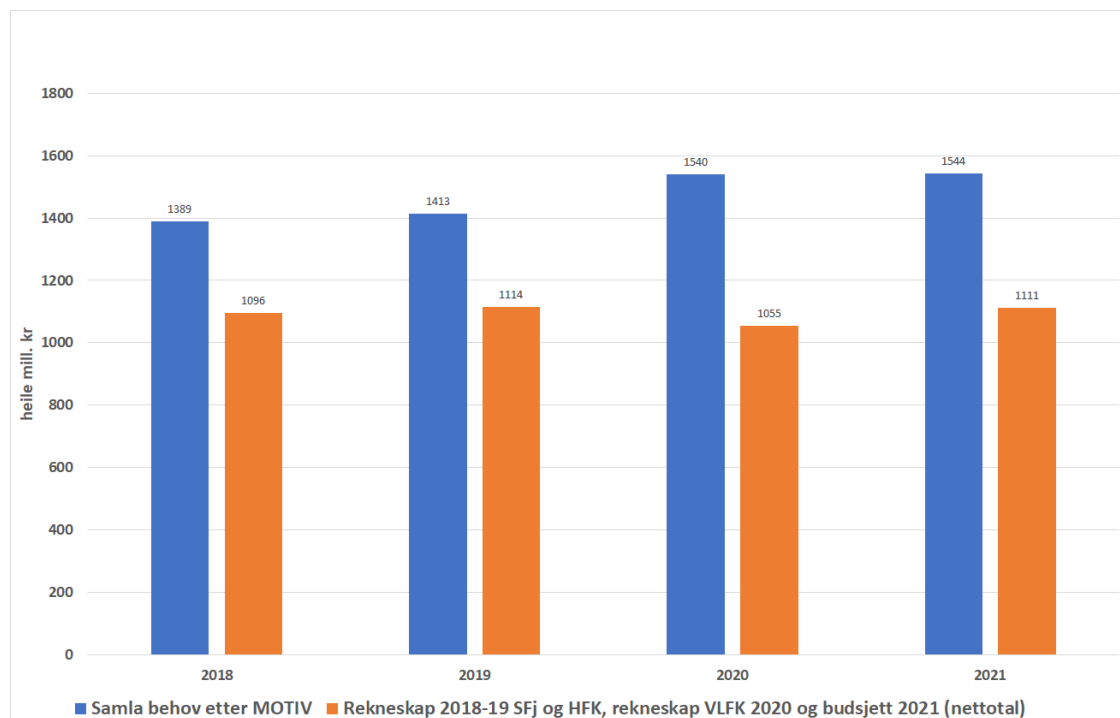
Når ein held desse tala saman med dei faglege grunnlaga til RTP, ser ein nokre merkbare skilnader. I forfallskartlegginga er bru og kai sett til vel 2,4 milliardar kroner, medan behovet i det faglege grunnlaget er rekna til vel 3,6 milliardar kroner berre for det kritiske vedlikehaldsetterslepet. Forfallet knytt til tunnel er rekna til vel 6,8 milliardar, medan det i det faglege grunnlaget er lagt fram eit behov som er rekna til vel 3 milliardar kroner.

Det er fleire grunnar til denne skilnaden, mellom anna er tunneloppgraderinga i hovudsak eit fornyingsprogram som er forskriftsfesta i tunneltryggleiksforskrifta for fylkesvegar for å betre tryggleik, og har i mindre utstrekning fokus på å hente inn etterslep i vedlikehald. For bru, kai og dei andre vegtema er utfordringane knytt til drift og vedlikehald meir samansett. Ikkje berre har kartleggingsmetodane vorte betre og meir objektive, men områda har og vore underfinansiert over lengre tid. I forfallskartlegginga frå 2013 er mellom anna løpemetarprisar og skjønnt nytta i stor utstrekning, særleg gjeld dette for drenering, vegfundament og vegdekke. Det manglar også eit godt oversyn over etterslep på gang og sykkelveg, samt for utstyr nytta til skredsikring.

Tilskota fylkeskommunen får over statsbudsjettet til drift og vedlikehald, vert rekna ut frå eit årleg behov som er fastsett av Statens vegvesen^[1]. I dette grunnlaget tek ein det for gitt at det ikkje er etterslep i vedlikehald. Når ein ser på det samla forbruket knytt til drift og vedlikehald i Vestland fylke frå 2018 til og med 2021 kjem det fram ei underdekning i forhold til behovet, og

denne underdekninga er vedvarande og aukande. Ein konsekvens av dette er at vedlikehaldsetterslepet aukar i omfang.

Figur 1: Totalforbruk drift og vedlikehald av fylkesvegnettet samanlikna med behova i teknisk utrekningsgrunnlag til statsbudsjettet perioden 2018-2021.

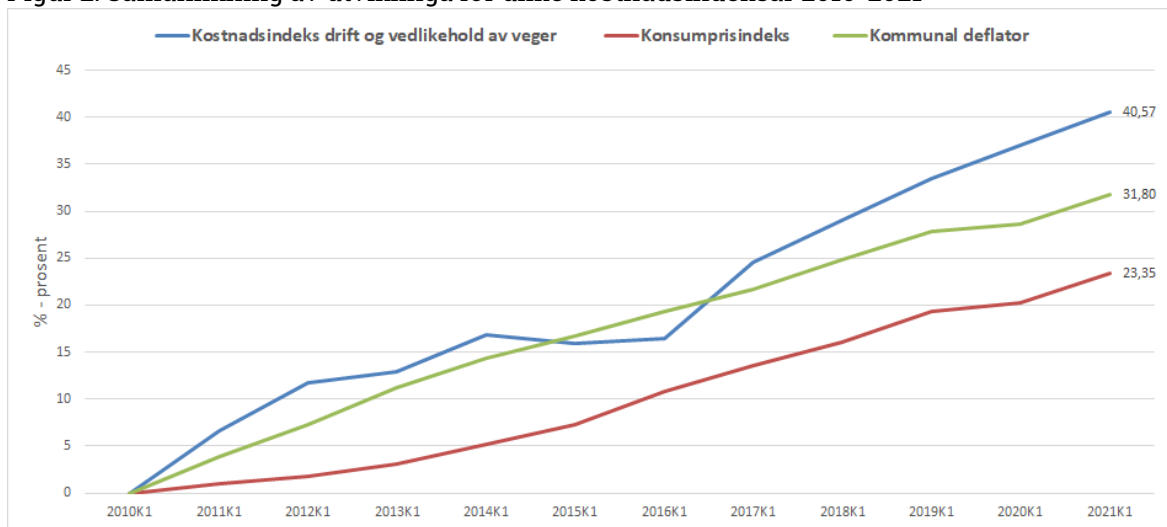

[1] Statens vegvesen nyttar ein modell når dei reknar ut fylka sine behov for vedlikehaldsmidlar per år. Desse vert lagt til grunn for tildelinga knytt til drift og vedlikehald over statsbudsjettet. <https://www.regjeringen.no/no/tema/kommuner-og-regioner/kommuneokonomi/gront-hefte/id547024/>

Det vert arbeidd med ein eigen drifts- og vedlikehaldsstrategi for fylkeskommunen som skal leggjast fram for fylkestinget i juni 2022.

Eit element som ytterleg forsterkar utfordringane på dette området, er prisauken. Figuren under viser ei samanlikning av kostnadsindeksar som vert nytta i samanheng med fylkeskommunale budsjett og prising av vegprosjekt. Medan budsjetta til fylkeskommunen vert justert etter kommunal deflator [1] vert prisane på drift og vedlikehald justert av vegar etter byggekostnadsindeksen for veganlegg [2]. Med unntak av perioden 2014-2016, har byggekostnadsindeksen for veganlegg markant høgare vekst enn kommunal deflator og konsumprisindeksen.

Figur 2: Samanlikning av utviklinga for ulike kostnadsindeksar 2010-2021

[1] <https://www.ks.no/fagomrader/okonomi/sjefokonomens-side/kommunal-deflator--i-nasjonalbudsjettet-2022/>

[2] <https://www.ssb.no/priser-og-prisindekser/byggekostnadsindekser/statistikk/byggekostnadsindeks-for-veganlegg>

Frå 2010 har auken vore på 40,57% for kostnadene knytt til drift og vedlikehald av vegar, noko som er vel 17 prosentpoeng over KPI, og nærmare 8 prosentpoeng over kommunal deflator.

Når ein får mindre for pengane enn det som er tenkt i budsjettssamanheng, verkar det forsterkande på vedlikehaldsetterslepet.

2.2 Mobilitet og kollektivtransport - utfordringar investering

For å innfri strategiane i RTP for mobilitet og kollektivtransport vil det vere behov for auka midlar både til investeringar og drift.

På same måte som på veg er det eit stort etterslep i vedlikehald av kollektivknutepunkt og anna kollektivinfrastruktur. Generelt vedlikehaldsetterslep, framkometiltak og nødvendige tilpassingar i samband med universell utforming mm. gir løpande behov for investeringar på dette området. Sidan januar 2020 har Vestland fylkeskommune motteke 200 innspel på behov på haldeplassar, busskur, snuplassar og terminalar/knutepunkt, noko som viser at behovet er stort.

I det faglege grunnlaget for *bru, ferjekai og hurtigbåtkai*, som blei utarbeidd i samband med RTP, viser førebelse vurderingar at det er behov for store investeringar både på ferjekaiar og hurtigbåtkaiar. I det faglege grunnlaget kjem det tydeleg fram at mange av ferjekaiene ikkje er tilpassa dagens ferjer. Nye ferjer er gjerne større og krev ladeinfrastruktur for elektrisk drift, og dette er det mange av ferjekaiane som ikkje er rusta for. Rapporten er tydeleg på at det òg er behov for generelt løft av kvaliteten på landareal på ferjekai i fylket, særleg når det gjeld tilhøva for mjuke trafikantar og universell utforming.

Det grønne skiftet både innan kollektivtrafikk og ferje vil føre til store endringar i tilbodet og behov for investering i åra frametter.

I samband med det grønne skiftet er det behov for endringar i infrastruktur for å tilpasse oss til framtidige energikjelder. Frå Hordaland har ein nyttige erfaringar med elektrifisering av både ferje og bussar som kan nyttast i vurderinga av behov for investeringsmidlar framover. Til hurtigbåtanbodet i Florabassenget og på Sognefjorden vert det no bygt 3 nye båtar som kan gå 100 % på elektrisk drift med ein fart på 22 – 25 knop. Fylkeskommunen er difor òg i ferd med å få oppdatert kunnskap om behov for infrastrukturinvesteringar på hurtigbåt.

I samband med RTP er det utarbeidd ein eigen strategi for berekraftig mobilitet. Den slår fast at ryggrada i eit berekraftig mobilitetstilbod er det faste rutegåande kollektivtilbodet med buss, båt, ferje og bybane. Strategi for berekraftig mobilitet synleggjer også behovet for ei heilskapleg kundeflate som krev investeringar i nødvendig teknologi.

2.3 Mobilitet og kollektivtransport – Utfordringar drift

Målet med strategi for berekraftig mobilitet er å utvikle eit velfungerande og berekraftig mobilitetssystem for innbyggjarar og samfunn i Vestland. Berekraftig utvikling og hastig teknologisk utvikling endrar heile måten ein tradisjonelt har jobba med feltet. Dette vert også avspegla i utviklingstiltak 2.1 – 2.6 i Handlingsprogram, RTP 2022-2033.

Dette er moment som det er viktig å lukkast med inn mot *den nye normalen* i kollektivsektoren, men ein må samstundes vera tydeleg på at det vil auke driftskostnadane.

Skyss si budsjetttramme (netto driftsutgifter) er på 2,564 mrd. kr. i 2022, og Skyss har ei investeringsramme på 50 mill. kr. i 2022. Den komande utviklinga og endringane vil krevje auka økonomiske rammer innan både investering og drift for å innfri måla.

Kostnadsutvikling på driftskontraktar buss, båt, ferje og bybane viser ein stor auke i forhold til utviklinga på kommunal deflator. Sidan fylkeskommunen sitt tilskot vert justert i forhold til kommunal deflator, vil denne differansen medføre mindre tenester ut til publikum om ikkje løyvingane vert auka.

Kontraktane der det er krav til nye energikjelder er også dyrare enn tilsvarande kontraktar med fossilt drivstoff.

I samband med COVID 19 har staten kompensert inntektsbortfall i 2020, 2021 og fyrste del av 2022. Dersom staten ikkje kompenserer inntektsbortfall framover, vil det medføre store utfordringar sidan prognosane syner ein nedgang i inntektene framover som følgje av pandemien.

2.4 Miljøløftet og nullvekstmålet

Miljøløftet er partnerskapen der staten, fylkeskommunen og kommunane saman skal bygge bybane, tryggare og betre vegar, sykkelvegar, fortau, miljøgater og ei rekkje andre tiltak. I tillegg sikrar avtalen driftsmidlar til kollektivtransporten i avtaleområdet. Miljøløftet er også gjennomføringsorganet for byvekstavtalen for Bergensområdet.

Byvekstavtalen har totalt ni partar: Statens vegvesen, Jernbanedirektoratet, Statsforvaltaren i Vestland, Vestland fylkeskommune og kommunane Bergen, Alver, Askøy, Øygarden og Bjørnafjorden. Det geografiske området til dei fem kommunane utgjør også avtaleområdet. Avtaleperioden er 2019–2029.

Gjennom byvekstavtalen for Bergensområdet har avtalepartane forplikta seg til å bidra til at all vekst i persontransport skal takast med kollektivtransport, sykkel og gange. Med den venta befolkningsveksten vil dette bety ein vesentleg auke i påstigingar på buss og bybane dei komande åra.

Bybanen til Fyllingsdalen blir sett i drift i november 2022. For å oppretthalde tenestetilbodet i fylket må ramma til kollektivtrafikk utvidast tilsvarande dei auka driftskostnadane.

Bybanen har vore i drift i 12 år, og det vil kome auka vedlikehaldskostnader både på vogner og anna infrastruktur.

3. Finansieringskjelder

3.1 Finansiering av investeringer

Netto bompengainntekter (trekt i frå utgifter til innkrevjing) fordelar seg slik:

Førebelse tal

Bompengepakke	Netto bompengainntekter (mill. 2021-kr)
Askøypakken	103
Bypakke Bergen	954
Bømløpakken	62
Førdepakken	129
Kvammapakken	29
Nordhordlandspakken	136
Totalt	1 414

Kjelde: Ferde as

Bompengane går til finansiering av prosjekt og til nedbetaling av tidlegare inngåtte lån.

Fylkeskommunen får i 2022 følgjande midlar gjennom inntektssystemet frå staten ([tabell C i grønt hefte](#)) som dels brukast til å finansiere investeringar, og dels til å dekkje renter og avdrag på tidlegare inngåtte lån:

- Opprusting og fornying av fylkesvegnettet 307,2 mill. kr.
- Kompensasjon for tunneltryggleiksforskrifta 123,5 mill. kr.
- Ras- og skredsikring fylkesveg 435,1 mill. kr.
- Ferjeavløysing 52,5 mill. kr.

Vestland fylkeskommune vil motta 50,8 mill. kr. i øyremerkte midlar gjennom ordninga *Viktige vegar for næringslivet* («sjømatmidlar»).

Til byvekstavtalen bidreg staten i alt med om lag 13,1 milliardar kroner i løpet av heile avtaleperioden. For 2022 skal staten bidra med til saman 1 532 mill. kr. til byvekstavtalen. Av dette er 600 mill. kr. til finansiering av Bybanen byggetrinn 4 til Fyllingsdalen, 591 mill. kr. til tilskot til byområde og 341 mill. kr. til gang, sykkel- og kollektivtiltak.

Det er avsett øyremerkte midlar over statsbudsjettet til vedlikehald, utbetring og utbygging av fylkesvegnettet i 2022. Vestland fylkeskommune har i skrivande stund ikkje fått fordeling av desse midlane.

Fylkeskommunen bruker i mindre grad tilskot frå private, kommunar og fond til finansiering av investeringar.

Porteføljen er ut over dette finansiert gjennom låneopptak.

3.2 Finansiering og plansystem i dei to tidlegare fylkeskommunane

I dei tidlegare fylkeskommunane Hordaland og Sogn og Fjordane var innretting av porteføljen og finansiering av prosjekta noko ulik. Sogn og Fjordane fylkeskommune finansierte investeringar hovudsakleg gjennom låneopptak. I Hordaland vart større investeringar for ein stor del finansierte gjennom bompengar, i tillegg til låneopptak.

Plangrunnlaget var også noko ulikt i dei to fylkeskommunane. Sogn og Fjordane fylkeskommune fordelte investeringar for første fireårsperiode gjennom Regional transportplan 2018-2029. Vidare vart det utarbeida marginallister for store prosjekt om det skulle komma meir midlar. Prosjekt frå marginallistene skulle innarbeidast i årleg budsjett og økonomiplan før vedtak om oppstart. Hordaland fylkeskommune opererte ikkje med marginallister, men hadde årlege planbudsjett i investeringsprogrammet.

4. Føringer i Regional transportplan

Regional transportplan har følgjande hovudmål:

Vestland skal ha eit trygt, effektivt og framtidsretta transportsystem som legg til rette for klima- og miljøvenleg mobilitet og berekraftig samfunnsutvikling.

[Mål og strategiar ligg her](#)

[I handlingsprogrammet til RTP](#) som vart vedteke av fylkestinget i desember 2021, er prioriteringskriteriene omtala med grunnlag i mål og strategiar i RTP.

Føringane i Regional transportplan tilseier følgjande:

- Tiltak som støtter opp under nullvisjonen og bidreg til betre trafikktryggleik skal prioriterast. Særleg sentralt er tiltak som kan redusere møte- og utforkøyringsulykker og ulykker med mjuke trafikantar.
- For mjuke trafikantar skal det særleg leggjast vekt på tiltak som bidreg til at barn og unge kan ferdest trygt i trafikken som sikring av skuleveggar og nærmiljø.
- For sykkelinfrastruktur skal det leggjast vekt på reiser med potensiale for store reisestraumar, samt målpunkt for barn og unge.
- Utbetring av eksisterande veg skal i utgangspunktet prioriterast føre nybygging.
- Det skal særleg leggjast vekt på tiltak som reduserer forfallet, og som reduserer behov for framtidig drift og vedlikehald.
- Det skal leggjast vekt på å få meir for pengane gjennom samordning, porteføljestyring og meir effektiv prosjektutforming
- Vestland skal vere pådrivar og iverksette låg- og nullutsleppløysingar innan mobilitetstenester, gjennom offentlege innkjøp og innføring av nye teknologiske løysingar
- Ved knutepunkt- og haldeplassoppgraderingar skal enkle bytte, universell utforming, tilkomst og trafikktryggleik prioriterast.

5. Investeringsprogram

5.1 Innretting av investeringsprogrammet

Det er utarbeidd framlegg til ein ny struktur for investeringsprogrammet i følgjande tre delar:

- Fylkesveg
- Mobilitet og kollektivtransport
- Miljøløftet

Tabellane under viser dei ulike områda i ein ny struktur, og kva som er løyvd av midlar i budsjett 2022 og økonomiplan 2022-2025.

Det er i tråd med vedtak i fylkestinget til budsjett 2022 og økonomiplan 2022-2025 sett av to løyvingar som det er lagt opp til skal fordelast i samband med rullering av handlingsprogrammet til RTP; ufordelte midlar til Regional transportplan (RTP) på 2,86 mrd. kr og ufordelte rassikringsmidlar (RTP) på 1,86 mrd. Dei ufordelte midlane er avsett til vegføremål.

Det vert til fylkestinget i mars lagt fram saker som vil kunne redusere dei ufordelte midlane til Regional transportplan på til saman 156,4 mill. kr.

I vedteken investeringsprogram som går fram av tabellane under, inngår følgjeleg berre prosjekt under bygging, samt prosjekt der det er gjort vedtak om oppstart.

Budsjett 2022 og økonomiplan 2022-2025 finn de [HER](#). I skrivande stund er endeleg budsjett ikkje lagt ut. Avsnitt 5.3 på side 129 omhandlar investeringsprogram for fylkesveg, og avsnitt 5.4. på side 141 omhandlar investeringsprogram for mobilitet og kollektiv.

5.2 Fylkesveg

Tabellen nedanfor viser fordeling av midlar for fylkesveg i vedteke investeringsprogram for perioden 2022-2025 på ny budsjettstruktur. Heile ramma er altså som nemnt overfor ikkje fordelt ut til prosjekt i perioden.

Prosjekt over 50 mill kr. har eiga line i investeringsprogrammet.

Investeringar (tal i 1000kr) (Tal i 2022-kr)	Sum 2022- 2025	2022	2023	2024	2025	Etter 2025
Veg- og bompengepakkar, ekskl. Miljøløftet/Byvekstavtalen og Bypakke Bergen	2 932 700	592 900	640 800	826 600	872 400	221 908
Askøypakken	895 100	181 300	198 800	257 500	257 500	118 759
Nordhordlandspakken	951 900	172 100	264 800	257 500	257 500	103 149
Førdepakken	965 700	129 800	166 900	311 600	357 400	
Haugalandspakken	17 300	17 300				
Austevollpakken	45 000	45 000				
Framtidige bompengepakkar	57 700	47 400	10 300			
Nye veganlegg (veg, bru/kai, tunnel)	949 500	152 800	360 500	338 900	97 300	0
Ferjeavløysing Ytre Steinsund bru	818 300	103 000	309 000	309 000	97 300	0
Fv. 161 Åsen - Helleskaret	131 200	49 800	51 500	29 900		
Utbetring, standardheving av eksisterande infrastruktur	1 490 000	788 900	394 000	218 800	88 300	0
<u>Trafikktryggleik/mindre utbetringar - diverse tiltak</u>	275 600	257 200	18 400			
<u>Bru</u>						
Fv. 583 Osøyro	79 400		3 100	3 100	73 200	
Bruer - diverse tiltak	178 900	59 900	100 000	19 000		
<u>Ferje- og hurtigbåtkai</u>						
Prosjekt over 50 mill. kr						
Kaier- diverse tiltak	27 100	21 900	5 200			
<u>Tunneloppgradering</u>						
Fv. 5633 Seimsdalstunnelen	152 400	140 300	11 000	1 100		
Fv. 566 Tiråstunnelen	93 200	72 600	20 600			
Fv. 53 Tunnelar i Årdal	205 900		37 600	153 200	15 100	
fv. 53 Steiggjetunnelen	85 800	77 100	8 700			
Diverse elektrotiltak (VTS og elektro fv. 50 Aurland-Hol)	48 500	7 300	41 200			
<u>Utbetringstiltak på eksisterande infrastruktur</u>						
Fv. 79 Øystese - Ålvik - Granvin	98 700	24 400	31 900	42 400		
Fv. 611 Sæle - Engebø	126 500	61 700	64 800			
Fv. 57 Dale-Storehaug	92 700	41 200	51 500			
Fv. 500/5048/5050 Diverse tiltak - Halsnøysambandet	25 300	25 300				
Mjuke trafikantar	171 600	128 300	27 100	16 200	0	0
Fv. 548 Brandsøyvegen (refusjon)	3 900	1 300	1 300	1 300		

Fv. 614 Breivika - Svelgen	32 600	32 600				
Fv. 5704 Brandsøy - Solheim (delprosjekt)	29 800	19 500	10 300			
Gang og sykkel - diverse tiltak	105 300	74 900	15 500	14 900		
Planlegging	44 000	35 500	8 500			
Planprogram	44 000	35 500	8 500			
Anna	258 100	74 900	65 000	57 700	60 500	
Refusjonar	147 200	46 500	37 500	30 200	33 000	
Grunnerverv/avslutning av prosjekt	96 900	23 400	24 500	24 500	24 500	
Justerings mva. (refusjon)	6 000	1 500	1 500	1 500	1 500	
Diverse	8 000	3 500	1 500	1 500	1 500	
Ufordelt ramme ordinære prosjekt	2 863 400	98 800	535 400	860 600	1 368 600	
Skredsikring	2 459 400	436 500	692 800	707 800	622 300	661 260
Fv 500 Folgefonntn-Årsnes, byggtr 1	332 400	215 800	84 000	32 600		0
Fv. 722 Flovegen	52 100	15 000	37 100			
Fv. 53 Ljoteli	4 600	4 600				
Mindre rassikringstiltak - diverse tiltak	210 200	110 400	99 800			
Ufordelt skredsikring RTP	1 860 100	90 700	471 900	675 200	622 300	661 260
Sum investering	11 168 700	2 308 600	2 724 100	3 026 600	3 109 400	883 168

I tabellen over er det gjort følgjande endringar i forhold til vedteken budsjett.

- Vegpakkar som er samarbeidsløysingar med kommunane vert lagt inn under veg- og bompengepakkar. Dette gjeld Austevollpakken, som er eit spleislag, og ikkje ein bompengepakke.
- Løyvingane til Trafikktryggleik, Mindre tiltak og Service og miljø er slått saman til Mindre utbetringar /trafikktryggleik - diverse tiltak. Inndeling vert vurdert i det vidare arbeidet med investeringsprogram.
- Budsjettløyvingane Nye veganlegg og Utbetring, standardheving av eksisterande infrastruktur. Med dette blir det skilt mellom veganlegg som krev heilt ny veg, og veganlegg der eksisterande vegar blir utbetra.

Veg- og bompengepakkar

Bompengar finansierer i dag prosjekt i 3 bompengepakkar utanom Bergen,- dette er Askøy - pakken, Nordhordlandspakken og Førdepakken. I tillegg er det avsett midlar til eit mindre utbyggingsprosjekt i Sveio gjennom Haugalandspakken. I dei øvrige pakkane (Kvammapakken og Bømløpakken) går inntektene til å finansiere renter og avdrag på lån.

Nordhordlandspakken består av 19 prosjekt i tillegg til rammetiltak i kvar av kommunane. 16 av prosjekta er på fylkesveg.

Førdepakken har 20 prosjekt, av desse er 7 på fylkesveg

Revidert Bømløpakke vart vedteke av Stortinget i desember 2021, og vil venteleg starte opp i 2022. Den skal finansiere 3 store prosjekt, i tillegg er det ein reserveliste på 3 prosjekt og

Forlenga Askøypakke og Kvinnheradpakke vart rundt årsskiftet 2021/2022 sendt til Samferdselsdepartementet etter kvalitetssikring i Vegdirektoratet. Vidareføring av Askøypakken skal bidra til å få finansiert alle dei 10 prosjekta i Askøypakken. Det er i skrivande stund ikkje avklart om dei vert fremja for Stortinget våren 2022. Det er også under vurdering av ein strekningspakke for fv.47 gjennom Sveio og Haugesund.

Det kan bli aktuelt med ytterlegare bompengefinansiering av prosjekt i Vestland i planperioden for RTP. Som regel vil nye bompengepakkar medføre krav om fylkeskommunal delfinansiering.

Austevollpakken er eit spleiselag mellom kommunen og fylkeskommunen med ein total ramme på 140 mill. kr. der fylkeskommunen bidreg med 70 mill. kr. inkludert fylkeskommunal eigendel og statleg medfinansiering over ordninga Viktige vegar for næringslivet, og kommunen med 70 mill. kr.

Nye veganlegg

I investeringsprogrammet for 2022-2026 er det løyving til to prosjekt, ferjeavløysingsprosjektet Ytre Steinsund bru i Solund kommune og fv. 161 Åsen - Helleskaret i Bjørnafjorden kommune.

Bruer

For samleøyvinga til bruer er det i økonomiplanperioden 2022-2025 avsett 79,4 mill. kr. til utbetring av kulvert på fv. 583 Osøyro, samt 184,1 mill. kr. til diverse mindre tiltak.

Kai

Det er i økonomiplanperioden avsett 21,9 mill. kr til samleøyving til kai.

Tunneloppgradering

Til tunneloppgradering er det avsett 585,8 mill. kr i økonomiplanperioden for igangsette prosjekt.

Utbetringstiltak på eksisterande infrastruktur.

Det er avsett 465,3 mill. kr. til utbetringstiltak på eksisterande infrastruktur. Av dette er 208,5 mill. kr avsett til mindre utbetringstiltak og 6,3 mill. kr til miljø- og servicetiltak. Det er avsett midlar til prosjekta fv. 79 Øystese-Ålvik- Granvin og fv. 611 Sæle-Engbø. Det er også noko midlar til diverse tiltak på Halsnøysambandet som er bruk av restmidlar etter Halsnøysambandet.

Mjuka trafikantar

Det er avsett 171,6 mill kr til mjuka trafikantar. Større prosjekt er fv. 548 Brandsøyvegen (refusjon,) fv. 614 Breivika – Svelgen og fv. 5704 Brandsøy - Solheim (delprosjekt). Det er også ei samleøyving på 60,8 til diverse tiltak.

I bompengepakkanne er det og fleire prosjekt for mjuka trafikantar.

Planlegging

Det er avsett 44 mill. kr til planlegging i perioden.

Skredsikring

Det er avsett om lag kr. 2,6 mrd kr til skredsikring i perioden. Det er 1,86 mrd kr i økonomiplanperioden som ikkje er fordelt. I budsjettet er det avsett midlar til fv. 500

Folgefonntunnelen-Årsnes, byggtrinn 1, fv. 722 Flovegen og fv. 53 Ljoteli samt samleløyving til pågåande mindre tiltak.

5.3 Prioriteringar innan mobilitet og kollektivtransport

Tabellen under viser fordeling av budsjettmidlar innan mobilitet og kollektivtransport for perioden 2022-2025 med ny budsjettstruktur.

Investeringar (tal i 1000kr) (Tal i 2022-kr)	Sum 2022- 2025	2022	2023	2024	2025	Etter 2025
	610 200	191 500	65 800	255 400	97 500	0
Bybanen – vognmateriell	109 700	109 700				
Ulike investeringstiltak kollektivområdet	205 200	51 300	51 300	51 300	51 300	
Ulike byggtiltak innan kollektiv	37 200	9 300	9 300	9 300	9 300	
Ulike veg-/infrastrukturtiltak innan kollektiv	26 400	21 200	5 200			
Båtanbod tidl. Sogn og Fjordane	231 700			194 800	36 900	
Sum investering	610 200	191 500	65 800	255 400	97 500	0

Ulike investeringstiltak for kollektivområdet er ei løyving som mellom anna går til investeringar i betalingsløyvingar, sanntidssystem og andre digitaliseringsprosjekt.

Ulike byggetiltak innan kollektiv er ein årleg investeringsløyving på 9,3 mill. kr som vert nytta til opparbeiding og utbetring av bygningar på mellom anna terminal-, venterom-, sjåfør- og kollektivfasilitetar, samt bussanlegg som er parkeringsareal for bussane når dei ikkje er i trafikk.

Ulike veg-/infrastrukturtiltak innan kollektiv er ein pott som blir nytta til å betre tilhøva for kollektivtransporten med tanke på haldeplassoppgraderingar, universell utforming og framkome. Potten har vore på om lag 20 mill. kr i lang tid i gamle Hordaland.

Linja med *Båtanbod i tidlegare Sogn og Fjordane* syner blant anna infrastrukturkostnader i samband med dei nye båtanboda. Teknologiløysingane er ikkje avklåra, og tala er difor førebelse og vert justert i komande budsjett- og økonomiplanar.

5.4 Bypakke Bergen/ Byvekstavtalen

Tabellen under viser vedteke investeringsprogram med ny budsjettstruktur for byvekstavtalen.

Investeringar (tal i 1000kr) (Tal i 2022-kr)	Sum 2022- 2025	2022	2023	2024	2025	Etter 2025
Bybanen	2 728 100	1 078 000	517 500	671 300	461 300	0
Bybanen - byggetrinn 4	1 364 700	944 700	210 000	210 000		
Bybanen - byggetrinn 5	1 363 400	133 300	307 500	461 300	461 300	
Investeringar i Byvekstavtalen/Bypakke Bergen	1 406 500	441 300	342 800	325 400	297 000	0
Investeringar i Byvekstavtalen/Bypakke Bergen	1 406 500	441 300	342 800	325 400	297 000	
Sum investering	4 134 600	1 519 300	860 300	996 700	758 300	0

Bybanen

Bybanen byggetrinn 4 mellom Bergen sentrum og Oasen skal ferdigstillast, og det er sett av midlar til vidare planlegging av Bybanen byggetrinn 5 mellom Bergen sentrum og Åsane. Investeringskostnadene vert redusert i ein periode framover, før oppstart av Bybanen byggetrinn 5 mot Åsane.

Investeringar i Byvekstavtalen

Andre investeringar innanfor avtaleområdet vert spesifisert gjennom handlingsprogrammet for Miljøløftet.

5.5 Disponible midlar til fordeling

Som nemnt i avsnitt 5.2 er det avsett ei ufordelt ramme til ordinære prosjekt på 2 863 mill kr i perioden 2022-2025 til vegføremål. Dette er midlar som kan fordelast både til rammeløyvingar og til større prosjekt.

I Regional transportplan 2022-2033 er det peikt på at det er store behov for rammeløyvingar til mindre tiltak til trafikktryggleik, til gang- og sykkelprosjekt, kollektivprosjekt samt til utbetring av tunnelar, bruer og kaiar. Dette er ikkje innarbeidd i vedteke budsjett og økonomiplan. Ut frå dette er det gjort ei vurdering av kva som vil vere tilgjengeleg ramme når det vert teke omsyn til behovet for å vidareføre midlane til desse rammeløyvingane i perioden, I tabellen under er det gjort eit overslag over kor mykje midlar det er att av den ufordelte ramma ved ei vidareføring av rammeløyvingane ut gjeldande økonomiplanperiode til 2025. Det er lagt til grunn at løyvingane for gang- og sykkel, mindre utbetringar/trafikktryggleik, planlegging og infrastrukturtiltak for kollektivtransport vert vidareført på same nivå som i 2022. For bru og kai er det gjort ei vurdering av kva for tiltak som er kritiske med tanke på å sikre framkome, berevne og for å oppretthalde dagens tilbud. Vidare er det for tunnel lagt inn om lag det som svarar til midlane som vert fordelt gjennom inntektssystemet for fylkeskommunane til kompensasjon for tunneltryggleiksforskrifta for fylkesveg.

I tabellen under er anslått behov for ytterlegare midlar til rammeløyvinga ut over vedteke budsjett (jf tabellar i avsnitt 5.2 og 5.3 ovanfor) for perioden 2022-2025. Tala er avrunda.

	Anslått behov utover vedteke budsjett for perioden 2022 - 2025	Føresetnad
Ufordelt RTP	2 850 000	
Bru	250 000	Anslått behov i perioden
Ferje- og hurtigbåtkai	75 000	Anslått behov i perioden
Tunneloppgradering	320 000	Føresettt 225 mill. kr. årleg, som er litt høgare enn det fylkeskommunen får i tunnelsikringsmidlar i kommuneproposisjonen
Planprogram	100 000	Vidareføring av løyving 2022, 35 mill. kr. årleg
Trafikktryggleik/mindre utbetringar	600 000	Vidareføring av løyving i 2022, 200 mill. kr. årleg
Mjuke trafikantar	350 000	Vidareføring av løyving i 2022, 130 mill. kr årleg
Veg- og infrastrukturtiltak for kollektiv	55 000	Vidareføring av løyving 2022, 20 mill. kr. årleg
Totalt behov rammeløyvingar	1 750 000	
Ufordelt RTP etter avsetjing til samleløyvingar	1 100 000	

Ut over dette er det lagt fram saker med framlegg til auke i investeringar på ytterlegare 150 mill. kr. av midlane avsett til RTP til diverse tiltak i fylkestinget i mars 2022.

Regjeringa har sett av midlar til ei ny øyremerka tilskotsordning til vedlikehald, fornying og utbetring av fylkesvegane. Denne er ikkje innarbeidd i tabellen, då desse midlane er ikkje fordelte i skrivande stund. I skrivande stund ikkje har fått tildelt midlane. Det er grunn til å tru at det i 2022 kan gje ei styring av budsjettet på omlag 30 mill. kr.

Det er grunn til å peike på at dette er eit grovt overslag over behov for midlar utover vedteke budsjett i perioden. Talgrunnlaget vert justert fram mot vedtak av økonomisk handlingsprogram og investeringsprogram i juni. Føremålet er å gje eit grovt anslag over kor mykje midlar som er til disposisjon i planperioden. **Samla sett tilseier dette at det vil vere i overkant av 1 mrd. kr. til fordeling i perioden fram til og med 2025.** Mesteparten av desse midlane vil først vere tilgjengeleg mot slutten av perioden.

Midlar til skredsikring på i alt 1,86 mrd kr i perioden 2022-2025 kjem i tillegg til dette.

Dei ufordelte midlane kan løyvast til styrking av mindre utbetringar/trafikktryggleik, mjuke trafikantar og infrastruktur for kollektiv, eller til oppstart av nye prosjekt. Regional transportplan

2022-2033 legg opp til ei prioritering av tiltak knytt til trafikktryggleik og til mjuke trafikantar, samt tiltak til kollektivtrafikk. Det er difor store behov også for løyvingar på desse områda. Det er grunn til å peike på at 225 mill. kr årleg til tunnel gjer at fylkeskommunen ikkje vil nå fristen i 2031 for oppgradering av tunnelar etter tunneltryggleiksforskrifta på fylkesveg.

I økonomiplanen er det førebels ikkje avsett økonomiske rammer for åra frå og med 2026. Det vert lagt opp til at finansutvalet i mars 2022 tek stilling til rammer for 2026. Rammer for seinare år vert fastsett gjennom årlege saker om budsjettammer som vert vedteke av fylkestinget i juni kvart år for dei neste fire påfølgjande åra.

Frå og med 2026 vil det vere mindre bindingar på prosjekt enn i dag, noko som gjer at det vert meir midlar disponibelt til fordeling. Samstundes har fylkeskommunen i dag ein gjeldsgrad på 115 %, som er høgare enn tilrådd. Det vil følgjeleg også i dei påfølgjande åra vere eit avgrensa handlingsrom til nye tiltak.

Fylkeskommunen kan auke sitt økonomiske handlingsrom på følgjande måtar:

- Delfinansiere nye prosjekt ved hjelp av bompengar.
- Utbyggingsavtalar og rekkjefølgjekrav kan bidra til å delfinansiere prosjekt.
- Spleiselag med kommunar.

Det må takast sikte på å få mest mogleg ut i frå dei ressursane som er stilte til disposisjon, og det er utarbeidd eit eige fagleg grunnlag for *Meir veg for pengane*. (LENKE VERT LAGA). Dette vert lagt til grunn for vidare arbeid innan sektoren.

Det må i tillegg bli arbeid for å styrkje fylkeskommunen sine økonomiske rammer til fylkeskommunale samferdselsområde.

5.6 Langsiktige prioriteringslister

Det er lagt opp til å utvikle ei langsiktig portefølje av store prosjekt. For bru og kai er prosjekta angitt i ei prioritert rekkjefølgje over tid. For andre prosjekt er det ikkje teke stilling til ei rekkjefølgje for prioritering av prosjekt, men dei er delt inn i følgjande kategoriar:

- Prosjekt som er aktuelle for oppstart i økonomiplanperioden, dvs. fram til og med 2026.
- Prosjekt som er aktuelle for langsiktige prioriteringslister

Prosjekta er lagt inn i kartløysing <https://www.fylkesatlas.no/rtp>. Ytterlegare informasjon om prosjekta vert langt inn i kartet ved å trykkje på prosjektet.

I kartløysinga er det gitt nærare informasjon om prosjekta. Det er grunn til å presisere at kostnadsanslaga er usikre, og at det vert arbeid med å kvalitetssikre desse.

Etter at økonomiske handlingsprogram og investeringsprogram er sendt på innspelsrunde til kommunane, blir det utarbeidd eit nærare framlegg til prioriteringar til vedtak i fylkestinget i juni. Prosjekta blir kvalitetssikra og kostnadsvurdert parallelt med dette. For bru, kai og tunnel er det ikkje gjort ei vurdering av kva som er vedlikehaldstiltak eller investeringstiltak.

5.6.1 Bru

Det er gjort ei gjennomgang av behovet for større vedlikehaldstiltak innan bru. Tilstanden på mange av bruene i fylket er kritisk med tanke på å sikre framkome og bereevne. Prioriteringane

er gjort etter skadeprioritet på brua, fare for brot i veglenkjer og årssdøgntrafikk. Det er i tillegg til tiltaka nedanfor også behov for samleløyving til tiltak på mindre bruer.

Det er vurdert at det er behov for å avsetje om lag 360 mill. kr dei komande 4 åra, og 650 mill. kr i resten av planperioden for å sikre dagens bruer med tanke på skadegrad, trafikktryggleik og fare for brot på veglenkjer. Dette inkluderer m.a. bygging av ny Alverstraumen bru i Alver og ny Risnes bru i Masfjorden.

Større prosjekt som er prioritert i perioden følgjer av tabellen under. I tillegg må det avsetjast midlar til mindre tiltak på bruer. Prosjekt som er vurdert for mogleg oppstart i prioritert rekkjefølgje i tid:

Namn	Kommune	Tiltak
Bømlabrua	Bømlo	Diverse vedlikehaldstiltak. Kritisk tilstand for bærekablane
Hamrøy	Bremanger	Omfattande vedlikehald av bæresystem. Mest truleg med katodisk beskyttelse.
Oldersund	Bremanger	Omfattande vedlikehald av bæresystem. Mest truleg med katodisk beskytting
Herdlesundet	Askøy	Katodisk beskytting av bruplate. Vedlikehald av kabler og hengestengar etter 2026
Tofterøy	Øygarden	Katodisk beskytting av bruplate. Vedlikehald av kabler og hengestengar etter 2026
Overflatebehandling lengre stålbruer Bømlo	Bømlo	Overflatebehandling på fire bruer. Brandasund, Spissøybrua, Djupasund og Klubbasund.
Mollandseid	Masfjorden	Ny bru. Vegen bør leggjast om for å få betre kurvatur
Overflatebehandling lengre stålbruer Austevoll	Austevoll	Overflatebehandling på tre bruer. Spissøybrua, Navøybrua og Nautøy
Alverstraumen	Alver	Ny bru
Askøybrua	Bergen	Overflatebehandling av kablar, hengestengar og brukasse.
Rørdalsfjord	Solund	Overflatebehandling av fagverk og utskifting av ståldeler. Ved ny bru over Ytre Steinsund vil denne brua bli ein flaskehals og bør skiftes ut.
Osterøybrua	Bergen	Overflatebehandling av kablar, hengestengar og brukasse.
Risnes	Masfjorden	Ny bru
Kvamme Øvre	Lærdal	Ny bru
Kvamme Øvre 1	Lærdal	Ny bru
Overflatebehandling lengre stålbruer Askvoll	Askvoll	Overflatebehandling på tre bruer.

Overflatebehandling lengre stålbruer Gulen	Gulen	Overflatebehandling på tre bruer. Mjåsund, Mjømnesund og Nappsund.
--	-------	--

Det blir føreslege å starte opp eit forprosjekt om utbetring eller bygging av ny bru på fv. 79 Fyksesund bru med tilhøyrande veganlegg.

5.6.2 Kai og ferjekai

Prioritering av tiltak på ferjekai er basert kriteriet fare for at kaien (og dermed sambandet) vert stengt. Det er teke omsyn til kritisk år for tiltak.

I det faglege grunnlaget er det 15 prioriterte ferjekai som åleine treng utbetringar på 114 mill. kr i perioden 2022 – 2028. Til oppgradering av landareal på dei mest kritiske stadane syner rapporten at det er behov for 65 mill. kr i perioden 2022 – 2028. Hurtigbåtrutene i Vestland trafikkerer om lag 150 kai. Foreløpig gjennomgang av hurtigbåtkaiene indikerer eit samla behov for utbetring på minst 40 mill. kr.

Behova for utbetringar følgjer av tabellen under. Behov for ombygging av ferjekai og hurtigbåtkai som følgjer av nye ferjeanbod er ikkje teke med i denne tabellen, då kostnadene for dette ikkje er avklara.

Prosjekta er føreslått i prioritert rekkjefølgje i tid.

Ferjekai	Kommune	Tiltak
Fjelbergøy	Kvinnherad	Ny ferjekaibru og tilleggs kai,
Ranavik	Kvinnherad	Ny hurtigbåtkai for å unngå leiekostnader
Hatvik	Bjørnafjorden	Ny og breiere ferjekaibru.
Venjanaset	Bjørnafjorden	Ny og breiere ferjekaibru. Utføring samtidig med Hatvik
Nordhuglo	Stord	Overflatebehandling og nytt tredekke.
Losna	Solund	Forlenging tilleggs kai (rør til fjell eller støttepunkt)
Lerøy	Øygarden	Forlenging tilleggs kai (støttepunkt)
Skånevik	Kvinnherad	Ny ferjekaibru og støttepunkt, ev. flytte ferjekai.
Krokeide	Bergen	Forlenging tilleggs kai (rør til fjell eller støttepunkt)
Værlandet	Askvoll	Ny ferjekaibru og tilleggs kai
Husevågøy	Kinn	Ny ferjekaibru og tilleggs kai
Gjermundshamn	Kvinnherad	Ny og breiere ferjekaibru
Varaldsøy	Kvinnherad	Ny ferjekaibru og tilleggs kai
Husavik	Austevoll	Ny og breiere ferjekaibru
Hodnanes	Tysnes	Forlenging tilleggs kai (støttepunkt)

5.6.3 Tunnel

I investeringsprogrammet vert det skilt mellom to kategoriar behov knytt til tunnel. Det eine omhandlar dei tunnelane som inngår i oppgraderingsprosjektet for tunneltryggleiksforskrifta for fylkesvegar. Dette er tunnelar som er 500 meter eller lengre og har ÅDT på 300 eller meir. Den andre kategorien er øvrige tunnelar. Dette er tunnelar som er lengre enn 500 meter, men har ein ÅDT som er mindre enn 300, og tunnelar som er mindre enn 500 meter.

Tunnelar som er omfatta av tunneltryggleiksforskrifta for fylkesveg har ein frist ut 2031 for ferdigstilling. Med dei midlane som staten overfører til fylkeskommunen for kompensasjon for tunneltryggleiksforskrifta på fylkesveg, vil ein ikkje kunne nå denne fristen. Det er i tillegg behov for å gjere ytterlegare tiltak i tunnelane ut over dei forskriftsfesta krava.

Det vart i fagleg grunnlag «Oppgradering etter tunnelforskrifta» utarbeida eit forslag til prioriteringsliste, sjå [LENKJE](#). Det vert arbeidd med ei revidert prioriteringsliste fram mot fylkestinget i juni 2022.

Tunnelar som vert omfatta av tunneltryggleiksforskrifta

Her vert kunnskapsgrunnlaget til regional transportplan lagt til grunn for prioriteringa.

Gjennomføringa av oppgraderinga må sjåast i samanheng med mellom anna:

- Konseptvalutgreiing for ny arm frå E134 til Bergen (Folgefonn tunnelen)
- Tilgrensande prosjekt som til dømes rv. 555 Sotrasambandet, Miljøløftet, tunneloppgraderingsprosjektet til Statens vegvesen (m.a. Olsvik tunnelen, Stongafjell tunnelen og Løvsstakktunnelen). Det er behov for å vurdere nærare konsekvensane for framkome for trafikken i Bergensområdet før det vert starta på desse prosjekta.
- Moglegheitane for å få meir veg for pengane ved å sjå prosjekt i samanheng.

Det vert lagt til grunn at ein kan starte med følgjande prosjekt i komande økonomiplanperiode (Sortert etter vegnummer, ikkje prioritert rekkjefølgje).

Vegnr.	Prosjekt	Kommune
Fv.49	Fossenbrattetunnelen	Samnanger
Fv. 50	Vassbygd tunnelen	Aurland
Fv 53	Finnså tunnelen	Årdal
Fv 53	Kolnostunnelen	Årdal
Fv 540	Løvsstakktunnelen	Bergen
Fv.550	Eitrheimstunnelen	Ullensvang
Fv. 614	Magnhildskartunnelen	Bremanger
Fv. 614	Isetunnelen	Bremanger

Prosjekt som er vurdert for mogleg oppstart i perioden 2027-2033 (Sortert etter vegnr, ikkje prioritert rekkjefølgje).

Fv 49	Følgefonntunnelen	Kvinnherad
Fv 562	Olsviktunnelen	Bergen
Fv 53	Timreskredstunnelen	Årdal
Fv 500	Furebergstunnelen	Kvinnherad
Fv 562	Stongafjelltunnelen	Askøy
Fv. 569	Modalstunnelen	Vaksdal
Fv 615	Eikenestunnelen	Gloppen
Fv 602	Instefjordtunnelen	Gulen
Fv 615	Fløgatunnelen	Gloppen

Det vil då stå igjen 14 tunnelar etter 2033, dei fleste av desse er korte og har dels låg trafikk.

I det faglege grunnlaget vart minimumskrav etter forskrift rekna til om lag 1,8 mrd. kr. og nærare 3,1 mrd. kr. om ein skal følgje faglege tilrådingar og tilleggselement som har kome i handbok N500 Vegtunnelar. Fylkeskommunen vil med dette ikkje kunne nå fristen etter tunneltryggleiksfrista for fylkesveg som er sett til 2031.

Øvrige tunnelar

Det er 205 tunnelar som er omfatta av denne kategorien.

Her skal tunnelane prioriterast etter følgjande prinsipp:

- Vegar i funksjonsklasse B (regionale hovudvegar) og C (lokale hovudvegar).
- Behov for tiltak knytt til framkomme og trafikktrygging, særleg knytt næringslivet sitt behov.

Det vert starta opp eit arbeid med kartlegging av øvrige tunnelar, og behov for oppgradering av desse. Særleg er det aktuelt å auke høgde på tunnelar. Dette vil kunne få budsjettmessige konsekvensar som ikkje er kostnadsrekna.

5.6.4 Skredsikring

Det er føreslått å bruke om lag 400 mill kr. i økonomiplanperioden til mindre skredsikringstiltak. Dette vil bidra til heilt eller delvis sikring av fleire punkt med høg skredfaktor.

Tabellen under viser prosjekt som er aktuelle for vurdering av oppstart i planperioden. Det er også lagt inn moglege prosjekt som kan vurderast starta opp om rammene vert auka (ikkje prioritert rekkjefølgje).

Prosjekt som er vurdert for mogleg oppstart i perioden 2023-2026 (Sortert etter vegnr, ikkje prioritert rekkjefølgje):

Vegnr.	Kommune	Planstatus
Fv. 49 Tokagjelet	Kvam/Samnanger	Kommunedelplan, startar regulering
Fv. 55 Bru over Esefjorden	Sogndal	Regulering pågår.
Fv. 79 Steinstøberget	Kvam	Behov for reguleringsplan
Fv. 609 Heilevang	Askvoll/Sunnfjord	Regulering pågår

Prosjekt som er vurdert for mogleg oppstart i perioden 2027- 2033 (Sortert etter vegnr, ikkje prioritert rekkjefølgje):

Vegnr.	Kommune	Planstatus
Fv. 49 Nordrepollen – Austrepollen	Kvinnherad	Kommunedelplan, startar regulering
Fv. 5600 Arnafjorden	Vik	Forprosjekt frå 2015
Fv. 5724 Oldedalen	Stryn	Behov for forprosjekt

Fv. 49 Tokagjelet er eit prosjekt som også løyser utfordringar med trafikktryggleik og framkome over Kvamskogen, og prosjektet vil truleg krevje delvis bompengefinansiering og evt. bruk av andre fylkeskommunale midlar for å kunne realiserast. Det kan vere aktuelt også å vurdere bompengar for fv. 55 bru over Esefjorden, som er eit prosjekt som kortar inn vegen.

Det er under arbeid ei konseptvalutgreiing for strekninga E134 – Bergen, som kan omfatte strekninga fv. 49 Nordrepollen – Austrepollen. Det kan føre til at vegen blir omklassifisert til riksveg. Det kan vere grunn til å avvende vedtak om utbygging av prosjektet fram til dette er avklart.

Omfanget av skredpunkt er høgt i Vestland, og det er mange og viktige behov. Samla sett vil dei sju nemnte prosjekta saman med ei avsetjing på 100 mill. kr. til mindre rassikringstiltak, ta alle skredssikringsmidlane med dagens løyvingsnivå ut planperioden til 2033.

Det er mange store og viktige behov innan skredssikring i Vestland, og det er vesentleg å arbeide for auka rammer til skredssikring frå staten. Stortinget har gjennom vedtak i Nasjonal transportplan 2022-2033 bedt om at regjeringa saman med fylkeskommunane utarbeider ein nasjonal gjennomføringsplan for alle skredpunkt på riksveggar og fylkesveggar med høg og middels skredfaktor. Det er grunn til å tru at ein slik strategi vil vere eit grunnlag til neste rullering av Nasjonal transportplan for perioden 2026-2037. Det vil til ny Nasjonal transportplan også bli utarbeida ein ny og oppdatert skredssikringsliste. Det vert tilrådd å avvende prioriteringsrekkefølge for skredssikringsprosjekt ut over dei føreslåtte tiltaka til ny liste og nasjonal gjennomføringsplan ligg føre.

5.6.5 Mjuka trafikantar

Det er gjort ei omfattande vurdering av moglege gang- og sykkelvegprosjekt. I RTP er det prioritert å styrkje tilbodet til mjuke trafikantar, særleg knytt til å sikre barn og unge. Det kan t.d. bli fremja ei målsetting om å setje i gang to større gang- og sykkeltiltak utanom Miljøløftet årleg. Det er i tillegg behov for å avsetje ein samleløyving til mindre tiltak.

Prosjekt som er vurdert for mogleg oppstart i perioden 2023- 2036 (Sortert etter vegnr, ikkje prioritert rekkjefølgje):

Vegnr.	Prosjekt	Kommune	Planstatus
Fv. 49	Egne hjem	Ullensvang	Forprosjekt, må regulerast
Fv. 79	Øystese-Laupsa	Kvam	Regulert
Fv, 271	Sjukehusvegen	Lærdal	Eldre reguleringsplan
Fv. 567	Loftås-Hauge	Osterøy	Regulert
Fv. 615	Sandane-Fitje	Gloppen	Forprosjekt, behov for regulering
Fv. 5056	Saghaugen, Kjøtteinsvegen	Stord	Behov for reguleringsplan
Fv. 5402	Ringheimsvegen	Voss	Forprosjekt, må regulerast
Fv. 5704	Firdavegen, Florø	Kinn	Behov for reguleringsplan

Prosjekt som er vurdert for mogleg oppstart i perioden 2027- 2033 (Sortert etter vegnr, ikkje prioritert rekkjefølgje):

Vegnr.	Prosjekt	Kommune	Planstatus
Fv. 57	Dalsvegen	Fjaler	Eldre reguleringsplan
Fv. 60	Byrkjelo-Kruthusvegen	Gloppen	Ikkje behov for regulering
Fv. 60	Skogstad-Hilde (Innvik)	Stryn	Regulert
Fv. 424	Haukåsvegen frå Porsmyrvegen	Sogndal	Behov for reguleringsplan
Fv. 500/548	Opsanger-Reset	Kvinnherad	Regulering pågår
Fv 548	Skånevik sentrum	Etne	Behov for forprosjekt
Fv. 605	Eivindvik	Gulen	Behov for reguleringsplan
Fv. 611	Eikefjord - Sunnarvik	Kinn	Regulert
Fv. 615	Sandane sentrum, miljøgate	Gloppen	Regulert
Fv. 544	Vabakkjen-Sæ (miljøgate)	Stord	Regulert
Fv. 4980	Gullvegen	Sveio	Reguleringsplan, men behov for forprosjekt for vurdering av bru
Fv. 5012	Giljevegen	Bømlo	Regulert
Fv. 5132	Tysse-Haga	Samnanger	Truleg behov for regulering
Fv. 5392	Bordalsvegen	Voss	Behov for reguleringsplan
Fv. 5704	Bransøy-Solheim	Kinn	Reguleringsplan, men truleg behov for endring
Fv. 5731	Sandane sentrum-Austrheim	Sandane	Forprosjekt, må regulerast

Ut i frå fylkeskommunen sine økonomiske rammer, er det truleg ikkje rom for oppstart av alle desse prosjekta i planperioden 2022-2033, og det vert arbeidd vidare med vurdering av prosjekta fram mot vedtak av investeringsprogrammet.

Det går ein prosess med rullering av handlingsprogrammet til Miljøløftet som går parallelt med investeringsprogrammet til Regional transportplan i fylkestinget i juni 2022. Kommande handlingsprogram til Miljøløftet vil kunne finansiere gang- og sykkelprosjekt i omegnskommunane til Bergen. Ved rulleringar av handlingsprogrammet i Miljøløftet vert det utarbeida prosjektark for tilbud til mjuke trafikantar. Prioriterte gang- og sykkelprosjekt i omegnskommunane som bidreg til nullvekstmålet, vert vurdert innarbeida i den endelege versjonen av investeringsprogrammet for Regional transportplan.

5.6.6 Veganlegg

Det er gjennomført ein prosess med å vurdere vegnettet, særleg med fokus på vegar i funksjonsklasse B (regionale hovudvegar) og vegar i funksjonsklasse C (lokale hovudvegar), samt vegar i funksjonsklasse D og E.

Prosjekt som er del av omsøkte og pågåande bompengepakkar er ikkje omtala.

Strekningssvise prosjekt

I tråd med regional transportplan vert det føreslått å særleg prioritere regionale hovudvegar. Det er under utarbeiding strekningssvise utgreiingar for ein del vegnettet i funksjonsklasse B-, og det blir føreslått å setje av ei eiga løyving til strekningssvise utbetringar av desse vegane. Målet er å utvikle ein tilfredsstillande standard, og leggje opp til samlekontraktar for forhold som vegbreidde, kurvatur, sideterreng, oppgradering av busshaldeplassar mv. Dei strekningssvise utgreiingane skildrar nærare behova og prioriteringar på strekningane. På sikt vert det føreslått at det bør avsetjast 200 mill.kr årleg til strekningssvise tiltak på prioriterte vegar.

Følgjande vegar vert føreslått prioriterte i perioden (Sortert etter vegnr, ikkje prioritert rekkjefølgje):

Vegnr.	Strekning	Kommune	Kommentarar
Fv. 48	Gjermundshamn-Tysse	Bjørnafjorden/ Kvam/Kvinnherad	Behov for forprosjekt Det er utarbeida forprosjekt for strekninga Mundheim- Holdhus
Fv. 49	Trengereid-Odda	Bergen/ Samnanger/Kvam /Ullensvang	Behov for strekningssvise tiltak særleg på strekningane Jondal-Jondalstunnelen og Gullbotn-Eikedalen
Fv. 55	Vadheim-Grense Innlandet	Høyanger/ Sogndal/ Luster	Planlegging pågår på delstrekningar, jf vegprosjekt
Fv. 57	Sløvåg-Storehaug	Hyllestad/ Fjaler/Gulen	Behov for forprosjekt på strekninga Sløvåg-Dale.
Fv. 57	Knarvik-Mongstad	Alver	Behov for kryssutbetring og tilbod til mjuke trafikantar
Fv .79	Steinestø-Ålvik	Kvam	Strekningssvis utbetring er under gjennomføring, og er innarbeida i investeringsprogrammet
Fv. 615	Hyen - Storebru	Gloppen	Størst utfordring Hyen-Skilbreivatnet
Fv. 576	Gjermundshamn-Tørvikbygd – Mundheim	Kvam / Kvinnherad	Gjort vurdering av tiltak. Truleg ikkje behov for reguleringsplan Sjå i smh med bruk av massar frå Tokagjelet

Strekningssvis utgreiing på strekninga Steinestø-Ålvik ligg inne i vedteken investeringsprogram for perioden 2022-2025.

Andre store vegprosjekt

Med dei føringane som er sett i RTP og dei økonomiske rammene som fylkeskommunen har til rådvelde, vil det vere avgrensa med moglegheit for større vegprosjekt, og det må prioriterast

strengt. Det blir føreslått å særleg prioritere prosjekt med store behov, og der tiltak er under planlegging.

Det er for vegprosjekt ikkje føreslått ei tidsrekkefølgje for oppstart av prosjekta. Innspel frå kommunane samt vidare utgreiingsarbeid skal fastsetje dette. Det må vurderast moglegheit for bompengefinansiering av prosjekt for å kunne finansiere denne porteføljen.

Nedanfor går det fram større prosjekt som blir føreslått vurderte for oppstart i planperioden fram til 2033 (ikkje prioritert rekkjefølgje)

Prosjekt for mogleg oppstart i perioden 2023-2027 (Sortert etter vegnr, ikkje prioritert rekkjefølgje):

Vegnr.	Kommune	Prosjekt	Planstatus	Tiltak
Fv. 55	Høyanger	Tronvik-Ulvåna	Starta regulering for delstrekning Merket-Ulvåna	Utbetring av veg
Fv. 541	Sveio	Grimstvedt-Sveio sentrum	Reguleringsplan under ferdigstilling	Utbetring av veg
Fv. 545	Stord/ Fitjar	Stord vestsida	Reguleringsplan under arbeid på strekning over kommunegrensa	Utbetring av kurvatur mv.
Fv. 548	Etne	Skånevik-Nesvågen-Flesjo	Regulert	Breiddeutviding med fortau
Fv. 560	Øygarden	Trengereidkryss et - Hammarsland-Eide	Omregulering, ikkje bruke regulert løysing, privat bidrag	Utbetring av vegline
Fv. 5402	Voss	Bavallsvegen	Reguleringsplan	Utbetre veg og fortau. Rekkjefølgjekrav

Prosjekt for mogleg oppstart i perioden 2027-2033 (Sortert etter vegnr, ikkje prioritert rekkjefølgje):

Vegnr.	Kommune	Prosjekt	Planstatus	Tiltak
Fv. 55	Luster	Høyheim-Nes	Forprosjekt, behov for reguleringsplan	Utbedring av veg
Fv. 57	Sunnfjord	Storehaug-Perhaugen	Regulert	Utbedring av veg
Fv. 57	Sunnfjord	Båtevik-Storehaug	Kdp under arbeid	Utbedring/planlegging av ny vegline
Fv. 424	Sogndal	Vesterland-Storamyri	Forprosjekt. Krev reguleringsplan	Utbedring/ny vegline Samarbeid med kommunen
Fv. 561	Øygarden	Kolltveit-Sture	Behov for forprosjekt	Strekingsvis vurdering særleg knytt til av veg/haldeplassar.
Fv. 614	Bremanger	Svelgen-Indrehus	Regulering pågår	Ny vegline, stort prosjekt
Fv. 620	Stad	Kjøde - Sandvik	Forprosjekt under arbeid	Utbedring av veg. Vurdere trinnvis utbygging
Fv. 5242	Øygarden	Vestsidvegen	Behov for forprosjekt	Diverse tiltak gang og sykkel, vegutbedring
Fv. 5660	Askvoll	Atløysambandet	Reguleringsplan vedteke, KS2 under arbeid	Ny bru og vegline. Ferjeavløysings-prosjekt
Ny	Stord	Tverrsamband sjukehuset-Ådland bru	Reguleringsplan under arbeid.	Nytt tverrsamband over Frugårdselva

Ut i frå fylkeskommunen sine økonomiske rammer, er det truleg ikkje rom for oppstart av alle desse prosjekta i planperioden 2022-2033, og det vert arbeidd vidare med nærare vurdering av prosjekta fram vedtak av investeringsprogrammet.

I dette utkastet til investeringsprogram er ikkje trafikktryggingstiltak og mindre utbedringstiltak på fylkesveg som har ei prosjektramme under 50 mill. kr vurderte. Utfordringar og føringar som ligg til grunn tilseier likevel at det er vesentleg at det framleis vert avsett midlar til slike prosjekt i budsjettet. Dette inngår i arbeidet fram mot vedtak av budsjett og økonomiplan i 2022-2033.

Under samleløyvinga til trafikktryggleik/mindre utbedringar vert i tillegg følgjande vurdert:

- Ei eiga løyving til rekkverk. Rekkverk er sentralt for å styrkje trafikktryggleik, særleg med omsyn til utforkøyringsulukker.
- Ei eiga løyving til vegljøs. Vegljøs er eit viktig tiltak for å betre trafikktryggleiken. Utskifting til LED-lys vil også redusere kostnader til straum, og vil bidra å styrkje trafikktryggleiken.

- Ordning knytt til spleiselag for infrastruktur på fylkesveg, t.d. å etablere gang- og sykkeltiltak i samband med utbygging av VA-anlegg. Med dette vert det teke sikte på ein samla årleg vurdering av denne type tiltak, og rammene for ei slik ordning er under arbeid. Større samfinansieringsordningar må vurderast i dei årleg handlingsprogramma og budsjett- og økonomiplanprosessane.

Planbudsjettet

For å få meir sikre anslag for kostnader i prosjekt, er det behov for å gjere meir av undersøkingane som grunnundersøkingar i planfasen. Det tilsei at det vil vere behov for meir midlar i planbudsjettet. Det vil på den anna side kunne føre til meir sikre kostnadsanslag i byggefasen, og med dette også redusere kostnader og usikkerheit i denne planfasen.

TRAFIKKTRYGGLEIKSTILTAK

Døme på fysiske trafikktryggingstiltak som rettar seg inn mot dei alvorlegaste ulykkestypene:

- Fartsregulering og sikring av kryssingspunkt
- Tiltak for trygg skuleveg og hjartesone
- Mindre tiltak etter kommunale trafikktryggingplanar
- Strakstiltak etter alvorlege ulykker
- Rekkverk, sideterrang og siktutbetring
- Veglys
- Forsterka vegoppmerking

5.6.7 Vegnettet i Bergen

Handlingsprogrammet for Miljøløftet har ein eigen prosess for rullering, porteføljestyling og oppdatering. Midlane i byvekstvtalen skal gå til tiltak som bidreg til nullvekstmålet.

Det har vore eit prinsipp at Miljøløftet skal finansiere tiltak innan samferdsel i Bergen. Samstundes er det store behov på fylkesvegane i Bergen som ikkje bidreg i same grad til nullvekstmålet, og som dermed ikkje utan vidare kan finansierast gjennom Miljøløftet. Fylkeskommunen må her gå i dialog med Bergen kommune om korleis dette skal løysast. Det bør vurderast å bruke midlar utanom Miljøløftet til tiltak i Bergen som ikkje bidreg til måloppnåing i byvekstvtalen.

Strekningar med særleg store utfordringar er nemnde i tabellen under (Sortert etter vegnr, ikkje prioritert rekkjefølgje).

Vegnr.	Prosjekt	Tiltak
Div	Gater i sentrum	Reparere setningsskader, særleg på brusteinsvegar
Fv. 587	Arnatveit-Midtn	Tunnel forbi Grimesvingane, utbetringar på resten av strekninga
Fv. 5184	Grimstadvegen	Utbetring av veg, tilbod til mjuke trafikantar
Fv. 5192	Bjøllebotn-Totland	Utbetring av veg
Fv. 5198	Sædalsvegen	"Andedammen". Sikre veg mot flaum

5.7 Prosessar som kan få konsekvensar for framtidig investeringsprogram

Under er det omtalt behov som vil kunne påverke framtidige investeringsbehov, men som enno ikkje er med i tabellane over. Dette av di storleiken på dette eller finansieringskjelder ikkje er kjende, og det potensielt ligg lenger framme i tid. Det er viktig å peike på desse for å få eit betre oversyn framtidig forventa kostnader.

5.7.1 Framtidige anbod buss, båt og ferje

Omstilling til nye løysingar skjer i stor grad ved utlysing av nye transportkontraktar, og omstillinga gjev til dels store kostnader for fylkeskommunen. For kvar anbodsprosess blir potensiale og kostnader for aktuelle krav til nullutslepp utgreidd. Sidan teknologien er i rask utvikling, er slike utgreiingar er i stor grad «ferskvare», og bør ikkje gjennomførast lang tid i forvegen. Rammene for anbodsprosessen blir forankra gjennom politisk handsaming. Vidare blir det også utarbeid egna ansvarsdeling mellom oppdragsgjevar og operatør. Avhengig av kva modell ein legg til grunn i kontraktane, vil meirkostnadene kunne gje både behov for investeringar og auka midlar til drift.

Utviklingstiltak 2.6 i handlingsprogrammet – Nullutslepp og redusere fotavtrykket i heile kollektivtransporten vil gi meir informasjon om dette.

5.7.2 Terminalar og bussenlegg

Samfunnet er i ei utvikling der kommunane kjem med strengare krav til arealeffektivitet i sentrumsområde. Flytting av eksisterande bussenlegg ut av sentrum er ein av konsekvensane av slike kommunale føringar.

I Bergensområdet eig fylkeskommunen bussenlegga sjølve, medan det i distrikta er leigeavtalar på slike anlegg. Det skal gjerast vurderingar på om fylkeskommunen bør eige eller leige bussenlegg i distrikta for å ivareta ansvaret i samband med mellom anna elektrifisering og likebehandling av tilbydarane i anbodskonkurransar.

Utgreiingar viser at det vil vere behov for både nye og for flytting av eksisterande bussenlegg i Bergensområdet for å møte forventa vekst i tal bussar på 26 prosent fram mot 2030. Med så

mange fleire bussar i drift betyr det òg ein vesentleg auke i driftskostnader med ny ruteproduksjon.

Handlingsprogrammet til Regional transportplan inneheld utviklingstiltaka som vil få betydning for framtidige investeringsprogram. Dette gjeld kartlegging av behov på hurtigbåtkaier, utarbeiding av prioritert liste over tiltak for trafikktryggleik og framkome for kollektivanelegg, utgreiing av behov for bussanlegg, samt kartlegging av viktige kollektivknutepunkt og oppgraderingsbehov.

5.7.3 Miljøløftet

Det går ein prosess med rullering av handlingsprogrammet til Miljøløftet som går parallelt med investeringsprogrammet til Regional transportplan i fylkestinget i juni 2022, der vert fylkeskommunale investeringsmidlar fordelt. Handlingsprogrammet til Miljøløftet skal vedtakast politisk hjå avtalepartane.

Det er behov for midlar til fylkesvegprosjekt i omegnskommunane til Bergen, og det kan bli aktuelt med justert fylkeskommunal medfinansiering ved refinansiering av byvekstavtalen.

5.7.4 Ferjeavløysingsprosjekt

I handlingsprogrammet til Regional transportplan 2022-2033 er det lagt inn eit utviklingstiltak for ferjeavløysingsprosjekt der det går fram at det blir arbeida vidare med ferjeavløysingsprosjekt. Fylkeskommunen bistår i pågåande planarbeid for Fjelbergsambandet, samt er i dialog med kommunane Kvinnherad, Stord og Tysnes med Sunnfast, ei bruløysing mellom Kvinnherad og Tysnes via Huglo.

Atløysambandet er eit ferjeavløysingsprosjekt i Askvoll kommune som no er til ekstern kvalitetssikring. Sak om finansiering av Atløysambandet vert lagt fram i 2022.

5.7.5 Utbygging av statleg infrastruktur

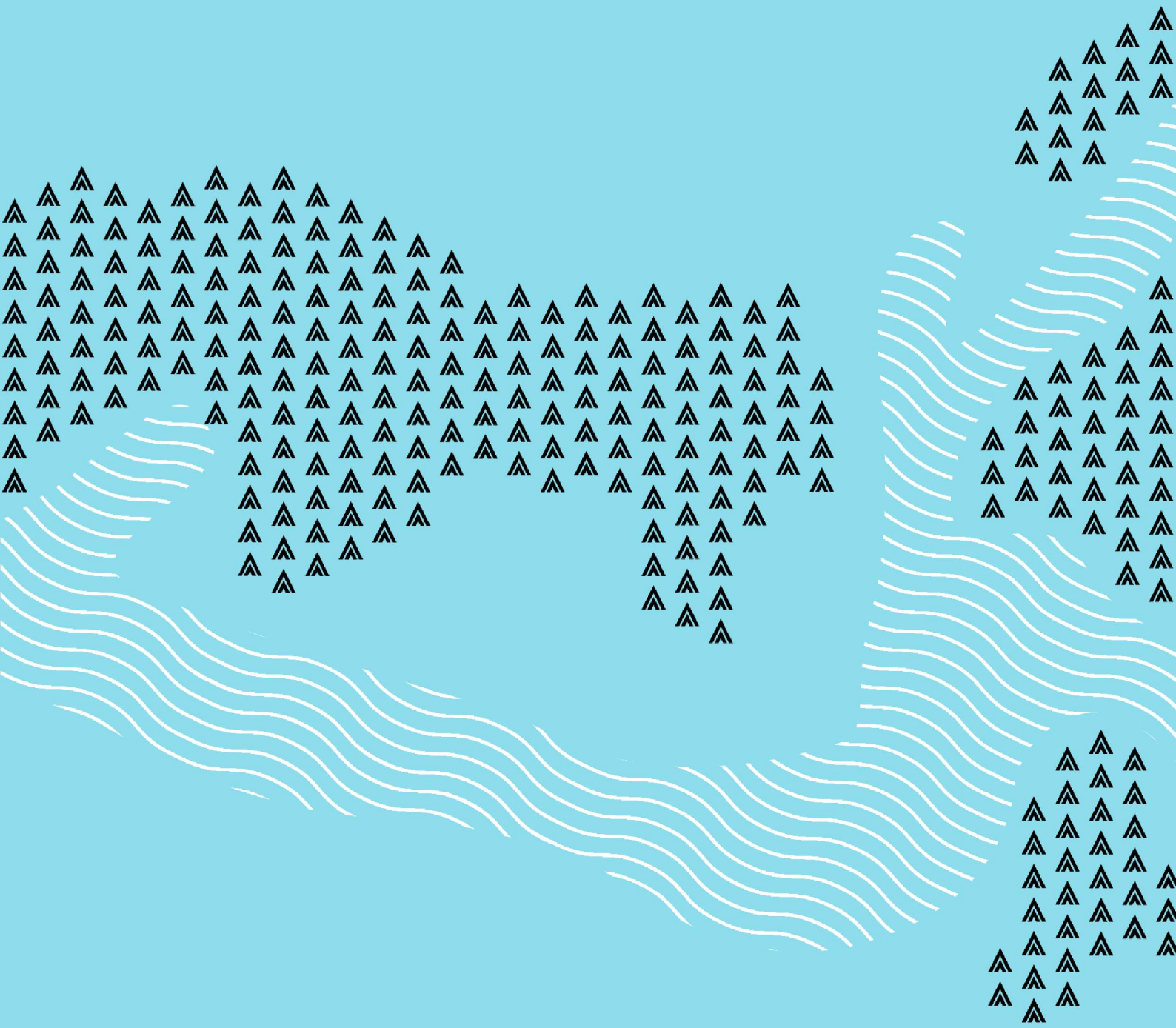
Utbygging av statleg infrastruktur vil kunne få konsekvensar for fylkesvegnettet. Døme på dette er ny E39 mellom Stord og Os som kan endre behova på fylkesvegnettet, og som mogleggjer eit nytt ferjesamband mellom Reksteren i Tysnes kommune og Huftarøy i Austevoll kommune. Videre kan tiltak på riksveg koordinerast med tiltak på fylkesveg. T.d. vil bygging av ny E39 gjennom Hafstadfjellet i Sunnfjord kommune kunne gje massar som kan nyttast til tiltak på fv. 57, og bygging av Stad skipstunnel kan gje massar til vegutbetring på fv 620.

5.8 Porteføljestyring

Gjennom investeringsprogrammet vert det lagt opp til å byggje opp ei prioritert prosjektportefølje basert på prinsippa i Regional transportplan 2022-2033 med handlingsprogram. Ein langsiktig prosjektportefølje skal gje tryggleik for kva prosjekt og tiltak som skal prioriterast, kva type tiltak som skal realiserast og når dette vil kunne skje. Vidare vil det gje tydelegare signal om vegar og prosjekt som må vente til ein får tilstrekkeleg med økonomiske midlar.

Det er lagt opp til å velje dei rette prosjekta og tiltaka ut i frå prioriteringane gitt i Regional transportplan. I utgangspunktet skal rekkjefølgja på dei langsiktige investeringane liggje fast. Samstundes skal dei årlege investeringsprogramma porteføljestyrt ut i frå om det er forhold

som tilseier at det bør gjerast endringar i rekkjefølgja på prioriteringane. Dette kan vere grunna vesentlege endringar i kostnadsanslag for prosjekt, framdrift i planlegging samt kapasitet på planlegging og gjennomføring. Det kan også bli endringar i ytre rammeføresetnader som t.d. utbygging av ny statleg infrastruktur, nye statlege signal eller store næringsutbyggingar som får konsekvensar for prioriteringane. Det kan også oppstå situasjonar med kritiske fare for brot i infrastruktur som medfører behov for omprioritering.

vestlandfylke.no

Austrheim kommune
Sætremarka 2
5943 AUSTRHEIM

Dato	18.02.2022
Vår referanse	2022/7576-2
Dykkar referanse	
Sakshandsamar	Matti Torgersen
E-post	Matti.Torgersen@vlfk.no
Telefon	92224656

Regional transportplan 2022-2033 - Invitasjon til innspel til økonomisk handlingsprogram og investeringsprogram

Fylkestinget vedtok 16. desember 2021 Regional transportplan 2022-2033 for Vestland (RTP), sjå [Politisk Utval \(vlfk.no\)](#). Saman med planen vedtok Vestland fylkesting handlingsprogram for RTP. Det vedtekne handlingsprogrammet omtala ikkje konkrete prosjekt i investeringsprogrammet. Fylkestinget gjorde på dette grunnlag m.a. slikt vedtak i saka:

2. «Fylkestinget sluttar seg til at investeringsprogrammet skal innarbeidast i handlingsprogrammet for Regional transportplan 2022-2033 og vert lagt fram for handsaming i fylkestinget i juni 2022. Fylkestinget ber om at investeringsprogrammet vert sendt til kommunane for innspel før endeleg vedtak.»

Vedlagt følgjer utkast til økonomisk handlingsprogram og investeringsprogram for perioden 2022-2033, som med dette vert sendt til kommunane i Vestland med moglegheit for innspel.

Vi ber om innspel innan **fredag 1. april 2022**.

Prosesen med regional transportplan 2022-2033 viser at det er store behov i fylket. Det økonomiske handlingsprogrammet viser at dei økonomiske rammene fylkeskommunen har til disposisjon, vil vere langt frå tilstrekkelege for å kunne møte det store behovet i fylket for drift, vedlikehald og investeringar innan samferdsel.

I gjeldande økonomiplanperiode 2022-2025 er det i investeringsprogrammet til fylkeskommunen avsett midlar som skal fordelast i samband med vedtak av Investeringsprogrammet til Regional transportplan i juni 2022. I tillegg er det lagt opp til at finansutvalet i fylkeskommunen skal fastsetje investeringsrammer for 2026 i mars 2022. Investeringsprogrammet skal avklare fordeling av midlar i komande økonomiplanperiode 2023-2026, samt utarbeide ein langsiktig portefølje av større prosjekt som kan realiserast i resten av planperioden fram til 2033.

Det vidare arbeidet med investeringsprogrammet skal m.a. avklare to forhold:

- Kor mykje midlar som skal avsetjast til rammeløyvingar for mindre tiltak. I Regional transportplan 2022-2033 er det peikt på at det er store behov for rammeløyvingar til trafikktryggleik/mindre utbetringar, gang- og sykkelprosjekt, kollektivtiltak,, tunneloppgradering samt til utbetring av bruer og kaiar. Ut frå dette er det gjort ei vurdering av kva som vil vere tilgjengeleg ramme når det vert teke omsyn til behovet for å vidareføre midlane til rammeløyvingane, i tillegg til naudsynt vedlikehald av bru og kai for å sikre fortsett framkome.
- Porteføljen av store prosjekt. Det er silt ut ein del prosjekt som er aktuelle for lister for investeringsprosjekt som kan realiserast i perioden. Slik dei økonomiske rammene er i dag,

er det ikkje grunnlag for å kunne realisere alle dei nemnte prosjekta. Det er vidare føreslått å bruke opp mot 200 mill. kr. årleg til strekningsvise prosjekt på det overordna vegnettet.

Vedlagte utkast til økonomisk handlingsprogram inneheld ikkje eit endeleg forslag til fordeling av midlar, men vurderer fordelinga mellom ulike føremål i investeringsprogrammet. Vidare vert prosjekt som er vurderte som aktuelle for oppstart i perioden omtala. Prosjekta er delt inn i prosjekt som kan realiserast i komande økonomiplanperiode 2023-2026, og prosjekt som er aktuelle fram mot utgangen av planperioden i 2033. Prosjekta er ikkje i prioritert rekkjefølgje. Det er grunn til å presisere at med dagens nivå på løyvingane vil det ikkje vere rom for å prioritere alle prosjekta som er nemnde i utkastet til investeringsprogram. Det vil følgjeleg vere naudsynt med ytterlegare prioritering mellom prosjekta.

Fylkeskommunen arbeider opp mot sentrale styresmakter for å styrkje løyvingane til fylkeskommunale samferdselstiltak. Samstundes må anna delfinansiering som bruk av bompengar, og å utarbeide spleiselag gjennom rekkjefølgjekrav og utbyggingsavtalar vurderast.

Fylkeskommunen arbeider også med å utnytte ressursane på ein god måte, og vi viser kunnskapsgrunnlag om [Meir veg for pengane](#).

Det vert teke sikte på å utarbeide endeleg framlegg til fordeling av midlar og prioriteringslister for store prosjekt fram mot vedtak av økonomisk handlingsprogram og investeringsprogram til fylkestinget i juni 2022. Framlegget vil basere seg på vedlagte utkast til investeringsprogram, innspel frå kommunane, samt ytterlegare arbeid med å kvalitetssikre prosjekta både med omsyn til mogleg gjennomføring, prosjektutforming og økonomi.

Vi vil særleg be om innspel på følgjande:

- Kva føremål er viktigast å prioritere i investeringsprogrammet, er det rammeløyvingar til trafikktryggleik og mindre utbetringar, gang- og sykkeltiltak, kollektivtiltak, oppgradering av kai, bru og tunnel eller midlar til store vegprosjekt
- Det er føreslått å avsetje 200 mill. kr. årleg til strekningsvise utbetringar av regionale hovudvegar (vegar i funksjonsklasse B), samt å setje i gang minst to større gang -og sykkeltiltak utanom Miljøløftet årleg. Det er også føreslått eigne løyvingar til rekkverk, vegljøs og til ei ordning med spleiselag for mindre prosjekt. Vi vil be om synspunkt på dette.
- Vestland fylkeskommune ber kommunane gjere ei vurdering av moglege konkrete samarbeidsprosjekt med framlegg til spleiselag for finansiering. Vidare ber vi om innspel til korleis ein kan få mest mogleg for pengane for konkrete framlegg til prosjekt.
- Vi ber om synspunkt på om det er dei rette tiltak og prosjekt som er lagt inn i investeringsprogrammet, og kva som er viktigast å prioritere.

Vi viser elles til <https://www.fylkesatlas.no/rtp>, der prosjekta er vist i kart med lenkje til ytterlegare informasjon. kartløyvinga er under arbeid og vil bli oppdatert fortløpande.

Med helsing

John Martin Jacobsen
seksjonssjef
INV - Forvaltning og utgreiing

Carl Erik Nielsen
leiar
INV - Utgreiing

Brevet er elektronisk godkjent og har difor inga handskriven underskrift

Mottakarliste

Alver kommune	Postboks 4	5906	FREKHAUG
Askvoll kommune	Postboks 174	6988	ASKVOLL
Askøy kommune	Klampavikvegen 1	5300	KLEPPESTØ
Aurland kommune	Vangen 1	5745	AURLAND
Austrheim kommune	Sætremarka 2	5943	AUSTRHEIM
Bergen kommune	Postboks 7700	5020	BERGEN
Bjørnafjorden kommune	Postboks 24	5649	EIKELANDSOSEN
Bremanger kommune	Postboks 104	6721	SVELGEN
Bømlo kommune	Leirdalen 1	5430	BREMNES
Eidfjord kommune	Simadalsvegen 1	5783	EIDFJORD
Etne kommune	Sjoarvegen 2	5590	ETNE
Fedje kommune	Postboks 54	5947	FEDJE
Fitjar kommune	Postboks 83	5418	FITJAR
Fjaler kommune	Dalstunet 20	6963	DALE I SUNNFJORD
Gloppen kommune	Grandavegen 9	6823	SANDANE
Gulen kommune	Eivindvikvegen 1119	5966	EIVINDVIK
Hyllestad kommune	Kommunehuset	6957	HYLLESTAD
Høyanger kommune	August Gunnarskogsgt. 1	6993	HØYANGER
Kinn kommune	Postboks 294	6701	MÅLØY
Kvam kommune	Grovagjelet 16	5600	NORHEIMSUND
Kvinnherad kommune	Rosendalsvegen 10	5470	ROSENDAL
Luster kommune	Rådhuset	6868	GAUPNE
Lærdal kommune	Postboks 83	6886	LÆRDAL
Masfjorden kommune	Austfjordvegen 2724	5981	MASFJORDNES
Modalen kommune	Postboks 44	5729	MODALEN
Osterøy kommune	Hatland	5282	LONEVÅG
Samnanger kommune	Tyssevegen 217	5650	TYSSE
Sogndal kommune	Postboks 153	6851	SOGNDAL
Solund kommune	Hardbakke 26	6924	HARDBAKKE
Stad kommune	Rådhusvegen 11	6770	NORDFJORDEID
Stord kommune	Postboks 304	5402	STORD
Stryn kommune	Tonningsgata 4	6783	STRYN
Sunnfjord kommune	Postboks 338	6802	FØRDE
Sveio kommune	Postboks 40	5559	SVEIO
Tysnes kommune	Rådhuset	5685	UGGDAL
Ullensvang kommune	Opheimsgata 31	5750	ODDA
Ulvik kommune	Skeiesvegen 3	5730	ULVIK
Vaksdal kommune	Konsul Jepsensgate 16	5722	DALEKVAM
Vik kommune	Postboks 134	6891	VIK I SOGN
Voss herad	Postboks 145	5701	VOSS
Øygarden kommune	Ternholmvegen 2	5337	RONG
Årdal kommune	Statsråd Evensensveg 4	6885	ÅRDALSTANGEN

Sakspapir

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
034/22	Formannskapet	PS	24.03.2022

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Ketil Tjore	FE-033, HistSak-19/738	21/255

Bassengnemnd 2022

Framlegg til vedtak:

1. Formannskapet set ned ei bassengnemnd med desse medlemmene:

- Aslak André Bakke
- William Raugstad
- Ordførar Per Lerøy
- 1 rep frå Austrheim svømmeklubb
- 1 rep frå Austrheim IL
- 1 rep frå Lindås IL

I tillegg har Øystein Austrheim sagt at han kan vera ein å henta inn for å bistå ved behov

2. Formannskapet vedtar eit mandat for bassengnemnda, nærare diskutert i møtet 24. mars.

Saksopplysninger:

Bakgrunn

Valnemnda har fått i oppdrag å finna medlemmer til ei nemnd som skal jobba med planar for basseng i kommunen.

Valnemnda føreslår at desse personane vert med i bassengnemnda:

- Aslak André Bakke
- William Raugstad
- Ordførar Per Lerøy
- 1 rep frå Austrheim svømmeklubb
- 1 rep frå Austrheim IL
- 1 rep frå Lindås IL

I tillegg har Øystein Austrheim sagt at han kan vera ein å henta inn for å bistå ved behov

Det bør utarbeidast eit mandat til bassenggruppa. I mandatet bør det vera med noko om vegen

vidare (Aslak André Bakke og Helge Dyrkolbotn ser nærare på dette)

- Etablering av AS som tek dette vidare.
- Samtalar med Equinor om uttak av spillvarme.
- «Selja inn» bassengsaka til næringslivet i regionen, og invitera til dialog med desse
- Sjå på heilskapen i Mongstadkrysset og særleg fokus på arealet som kommunen eig «nedom Spar og Rema 1000»

Valnemnda føreslår at dette forslaget vert drøfta i neste formannskapsmøte, og at ordførar Per Lerøy tek initiativ til første møte i bassengnemnda.

Konklusjon

1. Formannskapet set ned ei bassengnemnd med desse medlemmene:

- Aslak André Bakke
- William Raugstad
- Ordførar Per Lerøy
- 1 rep frå Austrheim svømmeklubb
- 1 rep frå Austrheim IL
- 1 rep frå Lindås IL

I tillegg har Øystein Austrheim sagt at han kan vera ein å henta inn for å bistå ved behov

2. Formannskapet vedtar eit mandat for bassengnemnda, nærare diskutert i møtet 24. mars.